Вівторок, 24 грудня 2002 року. № 244 (2995)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

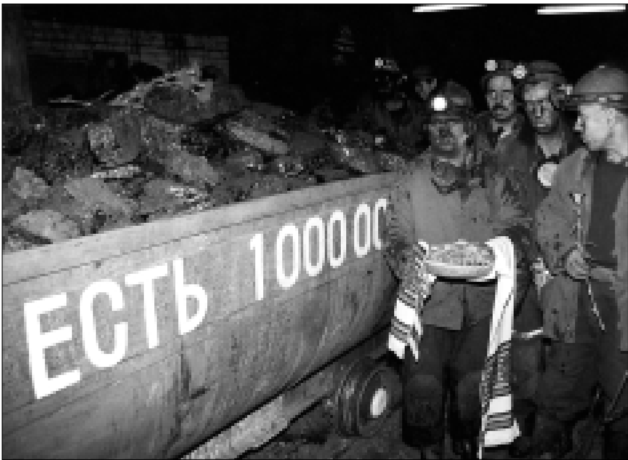

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

На шахті-новобудові «Самсонівська-Західна» холдингової компанії «Краснодонвугілля» в Луганській області вперше видобуто мільйон тонн вугілля з початку року.

На знімку: гірників ланки Олексія Корииткіна на поверхні зустріли з хлібом-сіллю.

Працівникам архівних установ

Сердечно вітаю вас із професійним святом — Днем працівників архівних установ.

Збираючи документи й зберігаючи їх для прийдешніх поколінь, ви виконуєте важливу і відповідальну місію, бо без архівів немає історії. Документальні свідчення, що дійшли до нас із минулого, допомагають відчути дихання далеких епох, зрозуміти логіку подій, що відбувалися, перейнятися думками і сподіваннями своїх попередників, відкрити нові грані їхнього життя. Так само передаємо ми своїм нащадкам як неоціненну спадщину документи нашої епохи.

Держава і широка громадськість високо цінують ваші самовіддані, справді подвижницькі зусилля. Верховна Рада України прагне законодавчо підкріпити розвиток архівної справи, підвищити статус архівних установ, зміцнити їх матеріально-технічну базу.

Певен, що ви і далі збагачуватимете кращі традиції вітчизняної архівістики, примножуватимете наші нетлінні духовні надбання.

Бажаю вам міцного здоров'я, щастя, успіхів у творчому пошуку.

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН.

Відступати нема куди

Традиційна щопонеділкова погоджувальна рада голів парламентських комітетів, лідерів депутатських фракцій та груп останнього в цьому році пленарного тижня не відбулася. Натомість лідери фракцій знову зібралися на нараду в Голови Верховної Ради України Володимира Литвина, щоб знайти вихід для розблокування роботи парламенту.

(Закінчення на 2-й стор.).

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Перспектива санкцій стає реальною

Міністерство фінансів США має намір запровадити санкції стосовно України у зв'язку з рекомендаціями FATF — міжнародної організації, що координує боротьбу з відмиванням грошей, здобутих незаконним шляхом. FATF рекомендувала країнам, які є її членами, запровадити санкції стосовно нашої держави — через брак зусиль Києва в боротьбі з відмиванням грошей. У прес-релізі Міністерства фінансів США зазначається, що нині міністерство розглядає два можливі варіанти.

(Закінчення на 17-й стор.).

КОМЕНТАР

Сирцевий цукор — не цукерка

Національна асоціація «Укрцукор», попри усі негаразди з виробництвом та реалізацією солодких кристалів у сезоні 2001—2002 років, прогнозує стабілізацію на ринку принаймні до початку нового сезону переробки цукрових буряків.

(Закінчення на 15-й стор.).

«УКРЗАЛІЗНИЦЯ»: ЖИВІТЬ ЩАСЛИВО, МОРЯКИ!

Українська залізниця напередодні Нового року зробила подарунок морякам Севастополя — житловий будинок на 202 квартири, що по вулиці Героїв Сталінграда, 63, у мікрорайоні «Омега-2». Міністр транспорту України Георгій Кірпа, передаючи новоселам символічний ключ від дому, побажав добробуту та злагоди кожній родині. Ордери на квартири їм вручив Президент України Леонід Кучма.

(Закінчення на 24-й стор.).

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (Укрінформ).

У НОМЕР

Через століття — в сто разів більше

Для закарпатських енергетиків професійне свято стало подвійним — 21 грудня вони відзначили 100-річчя електрифікації краю.

— Точкою відліку історії енергетики тут став грудень 1902 року, коли розпочалося масове освітлення Ужгорода, — розповів голова правління ВАТ ЕК «Закарпаттяобленерго» Василь Ковач.

1902 року в розрахунку на одного громадянина вироблялося 10—15 кіловат-годин електроенергії. Нині — 1100. Вартість основних фондів компанії — 380 мільйонів гривень. ВАТ ЕК «Закарпаттяобленерго» об'єднує 45 структурних підрозділів, 15 районів електромереж, три гідроелектростанції, **повідомляє наш власний кореспондент Іван ГУДЗОВАТИЙ**.

Божий храм до Різдва

У переддень Різдвяних свят відкрили нову церкву в селі Котельникове Красногвардійського району.

Такий дарунок односельцям зробив місцевий меценат — підприємство «Птахокомплекс». Найбільший нині платник податків щомісяця перераховує до районної казни близько 40 тисяч гривень, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО**.

Не ставте на стіл отруту

Лише за один тиждень на Житомирщині зафіксовано понад десять фактів виготовлення та реалізації фальсифікованої горілчаної продукції. Понад п'ятсот пляшок підробок, зокрема, було реалізовано за ціною три гривні 50 копійок у магазині житомирського підприємця. Цього року в області виявлено понад 80 підпільних «алкогольних» цехів **повідомляє наш власний кореспондент Олексій КАВУН**.

Екологи подали в суд на «Енергоатом», вимагаючи негайно припинити добудову блоків на ХАЕС та РАЕС

Відступати немає куди

(Початок на 1-й стор.).

Як повідомив журналістам після закінчення вранішньої наради один із лідерів фракції «Наша Україна» Юрій Костенко, лідери фракцій домовилися утворити спільну робочу групу, яка працюватиме над узгодженням двох проектів постанов. Перший стосуватиметься питання ротації керівництва НБУ, другий — про подальшу роботу Верховної Ради України, який передбачає, зокрема, мораторій на перерозподіл керівних посад у парламентських комітетах та утворення спільної робочої групи для підготовки політичної угоди між більшістю та меншістю парламенту.

Парламентська більшість, як повідомив лідер фракції СДПУ(о) Леонід Кравчук, запропонувала першим проектом постанови підтвердити голосування 17 грудня питань про звільнення та призначення Голови НБУ та про Держбюджет-2003. Другий проект постанови, запропонований більшістю, передбачає накласти мораторій на прийняту 17 грудня постанову про перерозподіл парламентських комітетів до підписання політичної угоди між парламентською більшістю та меншістю. Ці проекти постанови мають бути розглянуті та проголосовані парламентом сьогодні. Імовірно, що депутати знову голосуватимуть іменними бюлетенями.

На запитання журналістів, чи можна вважати, що парламентська більшість та опозиція нарешті домовилися, Л. Кравчук відповів: «Вдасться домовитися, коли лідерами фракцій буде завізовано проекти постанов». Л. Кравчук зазначив, що фракції, які поставлять свої підписи під проектами постанов, мають проголосувати за них позитивно. «Якщо за постанову про підтвердження звільнення та обрання Голови НБУ та щодо бюджету частина або вся опозиція не проголосує, то друга постанова (тобто про мораторій на перерозподіл парламентських комітетів. — **Ред.**) також не буде проголосована», — сказав депутат.

А заплановано на цей пленарний тиждень чимало — понад 160 питань. Із них 22 законопроекти визначені Президентом та урядом як невідкладні та першочергові. На сьогодні, 24 грудня, заплановано прийняття рішення стосовно законопроекту про внесення змін до закону про боротьбу з відмиванням «брудних» грошей, та обговорення проектів законів про землеустрій, про морські порти, про правовий статус закордонних українців, та змін до законів про оренду землі, пенсійне забезпечення. На середу передбачено розгляд за скороченою процедурою низки законопроектів про внесення змін до Держбюджету-2002, а на другу половину дня — парламентські слухання про дотримання природоохоронного законодавства.

У четвер Верховна Рада має ухвалити рішення з більш як 100 питань, головне з яких — проект держбюджету на 2003 рік. Крім того, депутати планують проголосувати за закони, які сприятимуть наповненню доходної частини бюджету — про ПДВ (стосовно платників податків), про акцизний збір, оподаткування прибутку підприємств (розширення податкової бази) та інші. Цього самого дня парламент має визначитися щодо законів, зокрема, про встановлення розміру мінімальної зарплати на 2003 рік із пропозиціями Президента, про Державну програму розвитку кіноіндустрії на період до 2005 року, про права власності на окремі види майна, про контррозвідувальну діяльність, про державний контроль над декларуванням доходів осіб, уповноважених виконувати функції держави, та їх видатками, а також схвалити постанову про створення тимчасової спеціальної комісії парламенту з підготовки до розгляду законопроектів про внесення змін до Конституції України.

ФОТОФАКТ

У Черкаській автошколі Товариства сприяння обороні України здобувають професію водія кілька десятків юнаків-призовників. Протягом 2002 року Черкаська автошкола підготувала кілька сотень фахівців для Збройних Сил України, народного господарства, а також водіїв-любителів.

На знімку: майстер-водій Тодос Буряк (ліворуч) інструктує курсантів перед навчальною поїздкою.

Фото Анатолія МИХАЙЛОВА (Укрінформ).

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про переміщення товарів у рамках співробітництва в освоєнні космічного простору, створенні та експлуатації ракетно-космічної та ракетної техніки

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про переміщення товарів у рамках співробітництва в освоєнні космічного простору, створенні та експлуатації ракетно-космічної та ракетної техніки, підписану 11 лютого 2001 року в м. Дніпропетровську, ратифікувати.

2. Номенклатура та кількість товарів, переміщення яких регулюються цією Угодою, визначаються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачене законом.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
22 листопада 2002 року.
№ 241-IV.

ВІТЧИЗНЯНИЙ СТИЛЬ

«Дніпро» — це вже не «Сатана»

Минулої п'ятниці о 19-й годині за київським часом з космодрому Байконур здійснено запуск українського ракетоносія «Дніпро». Він вивів на навколоземні орбіти шість різних космічних апаратів. Це третій успішний старт «Дніпра», створеного в КБ «Південне» і на «Південмаші» у Дніпропетровську. У такий спосіб у рамках спільного україно-російського комерційного підприємства «Космотранс» реалізують конверсійну програму, мета якої — використання для мирних цілей знятих з бойового чергування міжконтинентальних балістичних ракет СС-18. Отже, після модернізації та доробки «Сатана» стала «Дніпром».

Два супутники, виведені нашим ракетоносієм на задані орбіти, належать Аргентині. Вони передаватимуть інформацію між портативними стаціонарними і рухомими наземними телефонними станціями. Такі завдання виконуватиме і супутник Саудівської Аравії. Ще один космічний апарат виготовлено в Італії. На його борту, зокрема, є прилад, котрий реєструватиме міру забрудненості навколоземного простору так званим космічним сміттям. П'ятий супутник виведено на замовлення Німеччини, яка проводить унікальні технологічні експерименти з управління космічними апаратами через мережу Інтернет. Шостий космічний апарат сконструйовано і виготовлено у Дніпропетровську на замовлення американської компанії «Транс Орбітал». Це своєрідний попередньо-рекламний і суто дослідний запуск, що у разі успіху буде взірцем для наступного випробувально-експериментального.

Пуск «Дніпра» фахівці космодрому Байконур провели під безпосереднім технічним керівництвом і за участю спеціалістів КБ «Південне». Тепер виведені на задані орбіти космічні апарати, повідомляє Центр інформаційних зв'язків КБ «Південне», почали виконувати вже свої завдання.

Генеральний директор компанії «Космотранс» Володимир Андреєв в інтерв'ю кореспонденту «ГУ» в Москві заявив, що «наступні чотири пуски ракет буде здійснено на навколомісячну орбіту, а також для доставки вантажів на Місяць на комерційних засадах спільно з американською компанією «TransOrbital».

Микола НЕЧИПОРЕНКО, Віктор ТИМОШЕНКО.

Дніпропетровськ—Москва.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Україною та Грецькою Республікою про правову допомогу в цивільних справах

Верховна Рада України **постановляє**:

Ратифікувати Угоду між Україною та Грецькою Республікою про правову допомогу в цивільних справах, підписану 2 липня 2002 року в м. Києві.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
22 листопада 2002 року.
№ 244-IV.

ПІДСУМОК ТИЖНЯ

Блокадний рубікон

Опозиція не захистила «останній бастіон» і зручний стартовий майданчик для майбутніх президентських виборів — Національний банк України. Заручниками політичних баталій навколо голосування 17 грудня стали імідж України (в суботу до неї застосувала міжнародні економічні санкції ФАТФ через неухвалення поправок до закону про відмивання «брудних» грошей) та головний фінансовий документ — Держбюджет-2003.

Це при тому, що Прем'єр-міністр Віктор Янукович активно закликав опікуватися бюджетом і підтримати законодавчі ініціативи уряду стосовно боротьби з відмиванням «брудних» грошей. Представники більшості іменними бюлетенями ухвалили рішення на підставі подання Президента про відставку головного банкіра Володимира Стельмаха, який на той час перебував у лікарні, і призначення на цю посаду лідера «трудовиків» Сергія Тігіпка, обрання нового керівництва парламентських комітетів та скасування підсумків голосування за проект держбюджету-2003 у другому читанні. А опозиція, як і обіцяла, вдалася до «адекватних заходів» —продовжила відчайдушно доводити, що не миритиметься з «фальсифікованими» рішеннями «більшовиків». Вона не давала оголошувати результати двогодинного голосування, яке, на переконання представників опозиції, відбулося «невідомо де» з порушенням 30 статей Регламенту і законодавства (зокрема, на переконання «меншовиків», у голосуванні «брали участь» відсутні народні обранці, а до тимчасової лічильної комісії ввійшли лише представники пропрезидентських фракцій). А потім, демонструючи десятки перехоплених у «трудовиків» бюлетенів, вимагала показати інші.

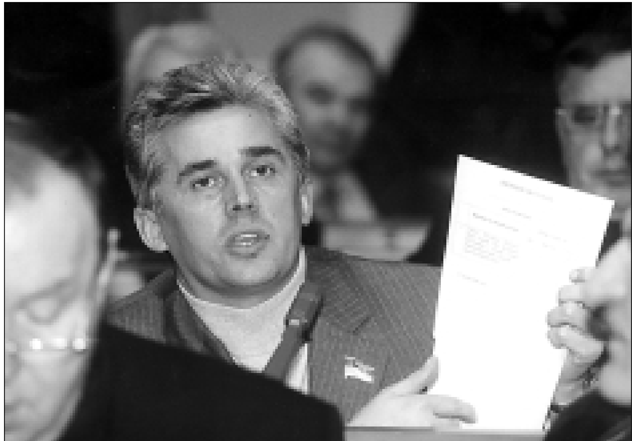

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Нашоукраїнці, комуністи, бютівці та соціалісти навіть удалися до радикальних методів — штурму кабінету представника Президента у ВР Олександра Задорожнього, де переховувався і голова тимчасової лічильної комісії Володимир Заєць. Проте і там «революційних» документів не було виявлено. А Генпрокуратура, яку опозиціонери закликали виїхати на місце пригоди і порушити кримінальну справу, ніяк не зреагувала.

Отже, лідери «Нашої України», БЮТ, СПУ та КПУ змушені були подати позов про визнання недійсними ухвалених у вівторок рішень до Печерського місцевого суду.

З робочим конструктивом протягом наступних трьох днів у парламентаріїв теж не склалося. Нові таблички й замки на дверях кабінетів парламентських комітетів, схоже, ще більш роздратували опозиціонерів. Вони продовжували вимагати правових доказів, скасування рішень, ухвалених 17 грудня, та погрожували достроковими парламентськими виборами і зверненням до європейських структур з приводу «державного перевороту». «Революціонери» ж натякали на створення парламентської міліції, яка стежитиме за дотриманням правопорядку недоторканними представниками народу, а у зникненні бюлетенів звинувачували... опозиціонерів.

У парламентських кулуарах головний «нашоукраїнець» Віктор Ющенко заявив, що нині парламент стоїть «на межі рубікону», коли завершується ревізія парламентських виборів, а тому опозиції, як ніколи, потрібно об'єднати зусилля. У такий спосіб лідери «Нашої України», БЮТ, СПУ та КПУ оголосили про утворення міжфракційного об'єднання «За Україну, демократизм, парламентаризм».

Згодом «дев'ятка» погодилася на компроміс і запропонувала повернути комітети з питань свободи слова, правоохоронної діяльності, бюджетний та регламентний. Проте, незважаючи на довгі переговори й нескінченні перерви, домовленостей між «четвіркою» і «дев'яткою» не було досягнуто. Парламент до кінця тижня не ухвалив жодного рішення, хоча парламентська більшість має у своєму розпорядженні 236 штиків. Вона, як охарактеризував Віктор Ющенко, опинилася в блокадній ситуації, коли ігнорувати інтереси протилежних сил неможливо. Водночас Олександр Задорожній спрогнозував найближчим часом зростання більшості до 250 парламентаріїв. Уже минулого тижня до табору «принципових» перебіжчиків приєднався ще один «нашоукраїнець» — Володимир Майстришин, котрий вийшов з лав «НУ» «через бездіяльність фракції».

Переговори тривають. І опозиція, і більшість сподіваються, що цього тижня вдасться знайти компроміс.

Наталія ЯРЕМЕНКО.

Голова Верховної Ради України В. Литвин, Перший заступник Голови Верховної Ради України Г. Васильєв, заступник Голови Верховної Ради України О. Зінченко та керівник апарату Верховної Ради України В. Зайчук висловлюють щире співчуття народному депутатові України, членові Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, транспорту і зв'язку Оресту Дмитровичу Климпушу у зв'язку з тяжкою втратою — смертю його дружини

Ярослави Василівни.

Комітет Верховної Ради України з питань будівництва, транспорту і зв'язку висловлює глибоке і щире співчуття народному депутату України Климпушу Оресту Дмитровичу з приводу тяжкої втрати — смерті його дружини

Ярослави Василівни.

Депутатська група «Народовладдя» у Верховній Раді України висловлює глибоке співчуття членові депутатської групи Климпушу Оресту Дмитровичу з приводу тяжкої втрати — передчасної смерті його дружини

Ярослави Василівни.

Російський слід у справі Лазаренка

Прокуратури України та Росії створили спільну оперативно-слідчу групу для розслідування кримінальної справи, фігурантами якої є колишній прем'єр-міністр України Павло Лазаренко та народний депутат України Юлія Тимошенко. Про це повідомив на прес-конференції у Москві Генеральний прокурор України Святослав Піскун. За його словами, по цій справі проходять близько 15 обвинувачуваних. С. Піскун зазначив: у рамках кримінальної справи встановлено, що заборгованість корпорації «Єдині енергосистеми України» перед Росією перевищує 279 млн. доларів.

Як передає УНІАН, під час зустрічі Генпрокурора України з керівництвом Генпрокуратури Росії також обговорено питання незаконної міграції в обох державах та засади роботи правоохоронної системи в Україні та Росії.

Опозиціонером можеш ти не бути, а про економіку дбати зобов'язаний

САМОВРЯДУВАННЯ

На позачергових виборах міського голови в Нетішині —місті енергетиків Хмельницької атомної електростанції — переміг представник опозиції. За підтримки обох Рухів та блоку Юлії Тимошенко новим міським головою обрано Миколу Панасюка.

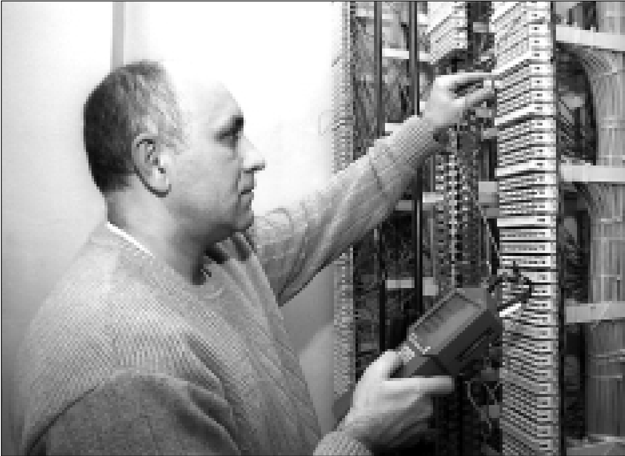
Це вже не перша перемога опозиційних політичних сил на Хмельниччині. У березні «червона» Шепетівка переконливою більшістю проголосувала за Валерія Малькіна — активного учасника процесів українського національного відродження ще з кінця 80-х років. А в листопаді обласний центр, вибираючи міського голову, перевагу віддав представнику ющенківської «Нашої України» Миколі Приступі. Однак міські голови заявляють про свою готовність співпрацювати з існуючою виконавчою владою «на засадах розгортання економічної стабілізації та нарощування виробництва, підвищення добробуту громадян».

Михайло ВАСИЛАШКО.
Хмельницька область.

ФОТОФАКТ

Запорізьке ТОВ «ЛюЗа» відзначено почесною грамотою Держкомітету з питань регуляторної політики і підприємництва. Завдяки підприємству встановлено і під'єднано до новітніх волоконно-оптичних ліній зв'язку понад 15 тисяч цифрових телефонів міста.

На знімку: інженер Сергій Примаков контролює роботу каналів зв'язку з допомогою приладу «Астромайн».

Фото Бориса ДВОРНОГО (Укрінформ).

У НОМЕР

Не підвищувати, а знижувати

Голова Комітету Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Андрій Клюєв назвав головним завданням комітету роботу над енергетичною стратегією України, до якої входить законодавче врегулювання питань, пов'язаних з тарифами в ПЕК і спорідневих галузях.

Основним під час розроблення тарифної політики в сфері ПЕК має стати не підвищення тарифів, а зниження собівартості продукції, підкреслив А. Клюєв у Запоріжжі на святкуванні Дня енергетика.

Цього можна досягти, впроваджуючи нові технології.

«Галузь потребує інвестицій», — зазначив він. В енергетичну сферу треба вкладати 3—5 млрд. доларів на рік. Виділити таку суму із держбюджету нереально, тому потрібно залучати кошти підприємств для реконструкції виробництва.

Андрій Клюєв повідомив, що парламентарії планують укласти угоду про співпрацю з комітетом з питань енергетики парламенту Угорщини під час візиту до України угорських колег, який намічено на січень наступного року.

«Ми зобов'язані розширювати експорт електроенергії — це майбутнє нашої енергетики», — переконаний голова комітету. Співробітництво з угорським парламентом допоможе адаптації українського законодавства до вимог Європейського союзу, членом якого готується стати Угорщина, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Звернення до громадян України

Міністерство внутрішніх справ повідомляє, що у державі склалася критична ситуація з пожежами, загибеллю та травмуванням людей на них.

Особливу тривогу викликає значна кількість пожеж у житловому секторі (75 відсотків від загальної кількості пожеж).

Уже з початку року в Україні сталося понад 53 тисячі пожеж, якими завдано матеріальних збитків на суму понад 320 млн. гривень. Погодьтеся, що для нашої країни — це відчутні втрати.

Прикро про це говорити, але пожежі завдають не лише матеріальних збитків — на них і далі гинуть та травмуються люди. За вказаний період у вогні загинуло більш як 3 тисячі осіб. 1600 громадян отримало травми.

Останнім часом щодоби в державі на пожежах гине 35—40 осіб. Більшість цих пожеж сталася через порушення правил пожежної безпеки під час експлуатації різного виду обігрівальних приладів (часто-густо кустарного виробництва) та необережного поводження з вогнем.

Попри заходи, що вживають органи внутрішніх справ стосовно відвернення загрози пожеж, попередження загибелі та травмування людей на них, проблема гарантування пожежної безпеки залишається актуальною, а з настанням холодів вона набуває особливої гостроти.

У зв'язку з цим Міністерство внутрішніх справ України звертається до громадян: будьте обачними в поводженні з вогнем, для обігрівання приміщень використовуйте прилади лише заводського виготовлення, дотримуйтеся елементарних вимог правил пожежної безпеки в побуті та на виробництві. Пам'ятайте: ваша безпека залежить лише від вас!

Будьте обачні, бережіть національне багатство України, своє життя і майно від вогню.

Міністерство внутрішніх справ України.

ФОТОФАКТ

Фото УНІАН.

Член фракції «Наша Україна» Тарас Чорновіл покладає квіти до пам'ятника батькові в місті Золочів на Львівщині.

Там, де народився В'ячеслав Чорновіл

24 грудня В'ячеславу Чорноволу виповнилося б 65 літ

Дізнатися, чи збереглася хата, в якій мешкали батьки майбутнього видатного діяча України, виявилося непросто. Молоді і середнього віку жителі шеститисячного селища Єрки Катеринопільського району, мало що знали про своїх земляків, Чорноволів. Зате порадили поїхати «за Джерело», до старої «дореволюційної» школи, де квартирувала викладачка історії «нової» школи Ірина Володимирівна Качур.

Проїхавши кілька кілометрів ущент розбитою центральною вулицею Єрок, яка носить ім'я Свердлова, наша машина зупинилася біля церкви. Звідси, з невеликого пагорба, побачили старе дворище школи. Колись чепурна й весела, сповнена дитячим гомоном, тепер школа стояла пусткою, з глиняними облупленими стінами і напівзруйнованим ганком. З правого крила будівлі до нас вийшла молода жінка. Це й була Ірина Володимирівна. Разом із сином і донькою вона займала тут «квартиру» — дві кімнати у колишніх, тепер аварійних, класах. Учителька підтвердила, що в Єрках перед війною, саме у цьому приміщенні, вчителював Максим Йосипович Чорновіл, батько В'ячеслава Максимовича. Однак краще про це розповість, сказала Ірина Качур, його учениця. Вона також живе неподалік, біля церкви.

Сімдесятишестилітня Лідія Тарасівна Гуртовенко, колишній обліковець колгоспу та бухгалтер сільради, охоче повідала про довоєнні роки. Коли до Єрок приїхало молоде подружжя учителів...

— На той час мій тато, Тарас Романович Судорженко, — пригадувала жінка, —побудував над Джерелом, на белебні, хату. Він був майстром на всі руки. Нова оселя, хоч і під соломою, але була найкраща на кутку. На жаль, землі біля неї обмаль, та й та неродюча. Тоді тато, якого за розум і золоті руки дуже поважали у селі, попросив у голови колгоспу Завірюхи нову садибу. І той дозволив нашій сім'ї переїхати у чиюсь порожню хату з добрим городом. А в нашу хату поселили мого учителя української мови та літератури Максима Йосиповича з дружиною. Там і народився В'ячеслав. Там він зробив свої перші кроки...

Через півтора року Чорноволи переїхали учителювати в інше село — Гусакове Звенигородського району. А в їх колишній оселі були згодом і дитячі ясла, і магазин, і сільське споживче товариство, розповіла Лідія Тарасівна. Хату перекривали, перебудовували, але вона й досі стоїть на тому самому місці. Коли на початку дев'яностих в Єрки приїздив В'ячеслав Чорновіл, він клав квіти на обійстя, з якого він вперше побачив світ. Звідси, з пагорба, добре видно всі Єрки і знамените Джерело.

Нині у «хаті Чорновола» знайшла притулок приїжджа багатодітна сім'я Анатолія Дудченка. На жаль, ні сам Анатолій, ні його дружина Тетяна ніде не працюють. Зате «дружать», бідкалися сусіди, з чаркою. А там, де пиятика, недалеко й до лиха. Ось чому, говорили небайдужі єрківці, і серед них член обласного проводу Руху Володимир Шиятий, потрібно подумати над тим, як зберегти садибу, пов'язану з ім'ям В'ячеслава Чорновола. Адже через недогляд вона вже горіла, зазнавала інших бід...

Незадовго до відзначення 65-річчя великого рухівця з столиці в обласний центр надійшло розпорядження. В ньому йшлося про відкриття у Єрках пам'ятного знака на обійсті, «де стояла хата батьків В'ячеслава Чорновола». Державні службовці негайно розпочали підготовку до «заходу». А жителі Єрок, серед яких майже половина безробітних, без ентузіазму зустріли повідомлення про приїзд у селище високих гостей з Києва. Втім, казали з безнадією, хай подивляться на «розбудову» колись квітучих Єрок. Тих Єрок, що давали майже 80 відсотків надходжень до районного бюджету. А тепер з колишніх 16 підприємств, серед яких м'ясокомбінат, ремонтно-механічний, комбікормовий заводи, нафтобаза, хлібокомбінат та інші, животіють лише троє-четверо, а решта почили у Бозі. Вирізано навіть і здано на металобрухт всі під'їзні залізничні колії, що вели до підприємств... Негазифіковане селище, з занедбаними, порослими бур'янами вулицями, схоже на руїну. «Хіба такої України прагнув Чорновіл?» — запитувала Лідія Тарасівна Гуртовенко і сама відповідала: «Ні, не такої!»

То чи варто серед бідності, розбитих доріг, повалених парканів і здичавілих покинутих садиб, мешканці яких втікають від злиднів за кордон, поспішно зводити меморіали? Може, спочатку піднімемо Руїну, відремонтуємо стару школу, наведемо лад і повернемо віру людей у свою державу?..

Впевнена, В'ячеслав Максимович саме так і вчинив би.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

Фото автора.

На знімку: хата, в якій мешкала родина Чорноволів.

На центральній площі старовинного міста Золочів на Львівщині постав перший в Україні пам'ятник В'ячеславу Чорноволу.

Його спорудження ініціював місцевий осередок Руху на чолі з Борисом Золотником та Володимиром Зубарем. А відгукнулася вся Україна: хто гривню дав, хто — тисячу. Золочів — особлива сторінка в біографії В'ячеслава Чорновола. У місцевій тюрмі завершилася його хресна дорога, звідси він повернувся до Львова, де розпочався його шлях у велику політику. В'ячеслава Чорновола називали романтиком, йому протиставляли прагматиків. Нам усім нині бракує чорноволівських польотів. Про це казали учасники велелюдного віча з нагоди відкриття пам'ятника, яке відбулося в неділю за участю соратників Чорновола — Геннадія Удовенка, Бориса Тарасюка, народних депутатів України, керівників органів влади Львівщини. Чорновіл не завмер у бронзі, автори пам'ятника відтворили його образ у вічному русі.

А 28 грудня буде відкрито пам'ятник В'ячеславу Чорноволу у Львові, **повідомляє наш власний кореспондент Оксана Теленчі.**

У Порто не тільки їдять тельбухи

На узбережжі Португалії розкинулося мальовниче містечко Порто з давньою історією та багатими традиціями. Його рідкісної краси історичний центр за гармонійність своїх ліній був класифікований ЮНЕСКО як «світовий спадок». А у 2001 році це місто обране культурною столицею Європи. З його історією пов'язано багато легенд. Одна з них розповідає про походження цікавого прізвиська місцевих мешканців — тріпейрос, що означає «ті, що їдять тельбухи». У часи великих подорожей та географічних відкриттів народжений у Порто принц Генрі потребував великої кількості м'яса для забезпечення провізією каравел, які мали вирушити в далекі мандри. Він попросив допомоги у свого народу. Перші відгукнулися мешканці його рідного міста і відразу ж наповнили дерев'яні бочки засоленим м'ясом, залишивши собі лише нутрощі (зокрема, шлунки), які потім варили та їли з великими шматками чорного хліба. Ця страва не лише дала прізвисько мешканцям міста, а й стала тепер одним із його символів.

Саме тут 5—7 грудня цього року проходили засідання Бюро Парламентської асамблеї ОБСЄ та десята нарада міністрів закордонних справ країн — членів цієї організації.

У перший день засідання учасники наради обговорили питання європейської та євроатлантичної безпеки, боротьби з міжнародним тероризмом, протидії новим викликам та загрозам, що постають у XXI столітті, запобігання торгівлі людьми, реформування ОБСЄ з метою адаптації до нових реалій сьогодення, розвитку економічного виміру організації та гуманітарної сфери.

Глава делегації України державний секретар МЗС Юрій Сергеєв у своєму виступі підтвердив готовність нашої держави й надалі залишатися активним учасником глобальної кампанії боротьби з тероризмом у всіх його виявах. Він також зазначив, що Україна бачить власну перспективу в контексті послідовної та гармонійної інтеграції до європейських структур, розвитку євроатлантичного партнерства, взаємодії та поглиблення співробітництва з усіма безпековими структурами, які сьогодні переживають непростий процес трансформації і внутрішньої адаптації до нових умов.

Особливу увагу присутніх було привернуто до необхідності подальшого зміцнення потенціалу ОБСЄ, вдосконалення її структур та механізмів, що є особливо важливим у контексті активнішого залучення цієї організації до процесу якнайшвидшого врегулювання так званих заморожених конфліктів, зокрема в Грузії, Молдові та навколо Нагірного Карабаху.

На засіданні Бюро ПА ОБСЄ в Порто велику увагу було приділено нагальному питанню, яке нині стоїть на порядку денному ОБСЄ, — проблемі співробітництва та взаємодії Парламентської асамблеї з виконавчою структурою організації. З метою посилення координації відкрито офіс ПА у Відні, де зосереджено основні виконавчі органи ОБСЄ, тоді як штаб-квартира Парламентської асамблеї розташована в Копенгагені.

Іншим важливим аспектом співробітництва, що його обговорювали на засіданні Бюро ПА ОБСЄ в Порто, стало проведення Трансазійського парламентського форуму в Алмати (Казахстан). Форум має відбутися 7—8 червня 2003 року і носитиме назву «Трансазійський вимір ОБСЄ: нерозривна ланка безпеки». Теми засідань відповідатимуть трьом вимірам ОБСЄ: безпека, економіка і навколишнє середовище та демократія — в контексті саме трансазійського співробітництва. Передбачається, що такі регіональні зустрічі проводитимуться на регулярній, можливо, щорічній, основі з метою забезпечення певної послідовності обговорення різних важливих для цього регіону ОБСЄ питань.

Тут 5—7 грудня цього року проходили засідання Бюро Парламентської асамблеї ОБСЄ та десята нарада міністрів закордонних справ країн — членів цієї організації

На засіданні Бюро також затверджено тему наступної сесії ПА ОБСЄ, яка відбудеться наступного року в Роттердамі. Ця сесія буде присвячена ролі ОБСЄ після розширення НАТО та ЄС.

Крім того, обговорювалися кандидатури на премію Парламентської асамблеї ОБСЄ в галузі журналістики та демократії у 2003 році. Своїх кандидатів висунули делегації Росії (журналіст газети «Известия» Рауф Ахмедов), Швеції та Німеччини (Анна Політковська, російська журналістка незалежної газети «Новая газета»), Киргизстану (Дінара Суймалієва, головний редактор незалежної киргизької телекомпанії «Піраміда»), США (Сергій Дуванов, казахський правозахисник та головний редактор «Бюлетеня», який друкується неурядовою організацією Казахське міжнародне бюро прав людини та верховенства права), Канади (Ліра Байсеітова, казахська журналістка, колишній головний редактор опозиційної газети «Республіка 2000»). Німеччина запропонувала також кандидатуру Марко Травальйо, італійського журналіста видань «Ла Репубблика» та «МікроМега», автора критичної біографії Сільвіо Берлусконі. Нагадаємо, що у 2001 році цю премію присуджено українському журналістові Георгію Гонгадзе (посмертно).

Звичайно ж, у контексті останніх подій на зустрічі в Порто не могло не постати питання Білорусі. Португалія виявилася ледь не єдиною країною, яка не заперечувала проти присутності білоруської делегації на засіданні Ради міністрів ОБСЄ і видала візи її членам. Можливо, це вплинуло на рівень представництва на зустрічі. Так, багато країн замість міністрів закордонних справ представляли треті особи. Але це можна розглядати не лише як вияв ставлення до Білорусі, а й як прояв певних кризових явищ у діяльності самої ОБСЄ, зокрема ефективності механізмів реалізації рішень. Та й самі рішення, як засвідчила нарада, також даються нелегко, бо вони мають бути прийняті консенсусом. Приміром, якщо йде мова про конфліктні ситуації, завжди знайдуться 2—3 країни, які блокуватимуть відповідне рішення. До речі, так було і цього разу з рішеннями щодо Молдови, Грузії та Нагірного Карабаху.

Разом з тим активно обговорювалося питання представництва Білорусі в Парламентській асамблеї ОБСЄ. Під час засідання Бюро ПА діючий голова ОБСЄ Мартінс да Круз повідомив, що з білоруською стороною також велися переговори про можливе продовження мандату місії ОБСЄ в цій країні. Однак у Португалії було досягнуто лише домовленості про відновлення переговорів щодо цього питання наступного тижня у Відні. При цьому білоруська делегація наполягала на відмові від надання слова Президентові асамблеї Брюсу Джорджу у зв'язку з його позицією стосовно Білорусі.

Особлива увага на зустрічі була приділена придністровському питанню. Конфлікт у Молдові щодо статусу Придністров'я залишається «замороженим». Проте, на думку парламентської групи ОБСЄ по Молдові, яка здійснила 18—20 листопада візит до цієї країни, останнім часом тут мали місце деякі позитивні зрушення.

У червні 2002 року ОБСЄ представила свою нову пропозицію, де серед іншого пропонувалося перетворити Молдову на федеративну державу. Уряди Росії та України, залучені до переговорів разом з ОБСЄ, урядом Молдови та владою Придністров'я, позитивно відреагували на цю ініціативу.

Із Кишинева надійшла неоднозначна реакція. Частина опозиції різко заперечила ідею федералізму. Вони бачать Молдову як унітарну державу, можливо, з певним особливим статусом Придністровського регіону. Проте уряд і більшість парламенту вважають нову ініціативу позитивною пропозицією та бажають розпочати переговори на її основі.

Перша реакція Тирасполя була цілком позитивна. З'явився перший прогрес у переговорах, і, здавалося, низку важливих пунктів, включаючи принцип федералізму, було погоджено. Однак ці домовленості нині ставляться під сумнів тираспольською владою. На цей момент, судячи з усього, в переговорах знову настала пауза.

Ініціатива ОБСЄ надає процесу врегулювання конфлікту нового імпульсу, вона пропонує рішення, яке лежить у площині довготермінових інтересів усіх зацікавлених сторін. Тому дуже важливо надавати їй усілякої підтримки і зробити все можливе, щоб відновити переговори щодо неї.

Як безпосередній внесок у це Парламентської асамблеї ОБСЄ було запропоновано організувати «Парламентський семінар з федералізму», який став би продовженням успішно проведеного у Фінляндії у травні 2001 року семінару «Аландська модель». У цьому заході брали участь багато парламентаріїв та політичних лідерів з Молдови (як із Кишинева, так і з Тирасполя), інших держав—членів ОБСЄ, а також представники Парламентської асамблеї Ради Європи, які обговорювали нагальні питання стосовно Молдови. Наступний семінар пропоновано провести на початку 2003 року в Молдові. Представники молдовського парламенту вже погодилися взяти в ньому участь, натомість придністровська Верховна Рада поки що вагається з відповіддю.

На мою думку, Україні слід звернути особливу увагу на цей захід, адже йдеться про нашого безпосереднього сусіда, державу, стабільність у якій є надто важливою для нашої національної безпеки. Бо теперішнє становище у Придністров'ї, звідки на територію України йдуть величезні потоки контрабанди, та й сама невизначеність зі статусом регіону, який межує з нашою державою, аж ніяк не на користь українським національним інтересам.

Сподіваюся, що на початку наступного року буде вже інституційно оформлено і Парламентську асамблею ГУУАМ

До речі, проблеми боротьби з організованою злочинністю, контрабандою (включаючи зброю) та торгівлею людьми також порушувалися в Португалії. Зокрема, підкреслювалося, що Молдова потребує в цьому контексті підтримки сусідів та світової спільноти, а розв'язання конфлікту стосовно статусу Придністров'я значною мірою сприяло б боротьбі з цими небезпечними злочинами.

Значною проблемою, що хвилює і Молдову, і ОБСЄ і яку порушувала делегація цієї країни на зустрічі в Порто, є виведення російських військ із Придністров'я. Очевидно, що Російська Федерація не встигне здійснити це до кінця граничного терміну, встановленого у 1999 році Стамбульським самітом ОБСЄ. Практично всі погоджуються, що виведення військ — необхідний елемент остаточного політичного врегулювання конфлікту. Проте, незважаючи на зусилля молдаван, у Порто не було прийнято жодної резолюції з цього приводу. Всі спроби їхньої делегації зафіксувати це питання в документах наштовхувалися на жорсткий спротив Росії.

Особлива увага на зустрічі була приділена придністровському питанню

Подібна доля спіткала наміри делегації Грузії вписати в підсумковий документ наради міністрів пункт про необхідність якнайшвидшого виведення російських військових баз із цієї країни, рішення про що також було прийняте на Стамбульському саміті ОБСЄ. Однак такий пункт не дістав необхідного консенсусу, тому голова грузинської делегації виступив зі спеціальною заявою, яку занесли до протоколу зустрічі.

Оскільки нарада міністрів країн—членів ОБСЄ проводилася саме в Португалії, у безпосередній близькості від якої нещодавно сталося велике екологічне лихо — аварія нафтового танкера, на зустрічі особливо активно обговорювали питання, пов'язані з екологічним виміром співробітництва. Багато говорилося про подолання наслідків згаданої катастрофи, яка загрожує набути світових масштабів.

Цікаву ініціативу запропонував у своєму виступі представник Узбекистану. Вона стосувалася встановлення партнерства між ОБСЄ та країною, яка зовсім недавно належала до світових ізгоїв, — Афганістаном. Окрім 55 країн-членів, території котрих охоплюють величезний регіон від Ванкувера до Владивостока, організація має низку партнерів, до яких належать Туніс, Марокко, Йорданія, Ізраїль, Єгипет, Алжир, Таїланд, Республіка Корея та Японія. Узбекистан також запропонував своє посередництво в залученні нового партнера.

Рада міністрів визначила країни, що головуватимуть в ОБСЄ в наступні роки. Так, після Нідерландів, які виконуватимуть цю функцію наступного року, головування перейде до Болгарії, а у 2005-му — до Словенії.

Результатами наради стало прийняття низки підсумкових документів і рішень: Хартії із запобігання та боротьби з тероризмом, Декларації щодо торгівлі людьми, рішень «Втілення зобов'язань ОБСЄ та діяльність щодо боротьби з тероризмом», «Розвиток стратегії ОБСЄ щодо загроз безпеці і стабільності у XXI столітті», «Перегляд ролі ОБСЄ в галузі операцій з підтримання миру», «Підвищення ролі ОБСЄ у вимірі економіки та екології».

Делегація України використала нагоду для того, щоб провести низку зустрічей з метою поглиблення двосторонніх взаємин з окремими країнами—учасницями наради, зокрема з Португалією. Крім усього іншого, розмови стосувалися проблеми українців, які працюють у цій країні. У принципі, португальська сторона засвідчує позитивне ставлення до поступового розв'язання проблеми нелегального працевлаштування українців шляхом укладення відповідної угоди та легалізації громадян України, які вже працюють на території Португальської Республіки. Питання захисту прав та інтересів до 50 тисяч українських громадян, які легально працюють на території Португалії, залишається одним із пріоритетів. Слід зазначити, що текст угоди між урядами наших країн про тимчасову міграцію громадян України для роботи в Португалії вже погоджений. Проте остаточне розв'язання цього питання гальмується зміною уряду в Україні. Хотілося б, щоб Міністерство праці та соціальної політики нашої держави якнайшвидше відреагувало на цю ситуацію.

У рамках наради ОБСЄ також відбулася зустріч глав делегацій країн—учасниць ГУУАМ, яка інституційно вперше запрошена на такий представницький форум. Сподіваюся, що на початку наступного року буде вже інституційно оформлено і Парламентську асамблею ГУУАМ.

Після напружених дебатів учасники форуму отримали змогу зрозуміти, що істина перебуває не тільки в площині політичних рішень, а й у... вині. Неповторний смак порто — справжнього портвейну з однойменного міста змусив політиків зайти у всесвітньо відомі винні погреби. Звичайно, тут у пригоді стали вже згадувані нами «шлунки». Все-таки у винному погребі примари військових конфліктів видаються не такими вже й страшними, але лише на короткий час. Сама ОБСЄ сьогодні, як ніколи, покликана стати ефективним інструментом збереження крихкого нині миру у світі.

Ігор ОСТАШ,
народний депутат України.

Віктор ЮЩЕНКО: «Моє життєве кредо — бути оптимістом, кожний прожитий нами рік — велика удача»

Напередодні Нового року прийнято підбивати підсумки. 2002-й для України був багатим на резонансні політичні події. Цього року в країні відбулися парламентські вибори, у Верховній Раді у муках народжувалася більшість, був призначений новий уряд, у якому Віктор Янукович замінів Анатолія Кінаха... Однак чи не найяскравішою сторінкою року багато експертів вважають перемогу політичного блоку «Наша Україна» на парламентських виборах. Менш як за рік блокові вдалося стати потужною силою, що отримала підтримку кожного четвертого виборця. З лідером «Нашої України» Віктором Ющенком ми обговорили головні події року, що минає.

— Вікторе Андрійовичу, чи досягли ви цілей, поставлених на початку 2002 року?

— Щойно до моєї приймальні зателефонував виборець — киянин Віктор Прокопенко. Він сказав, що збирається подати в суд на депутатів-перебіжчиків, яких він назвав «корисливими зрадниками». Ця позиція звичайної людини багато чого варта і особисто для мене є своєрідним підсумком року. Українське суспільство змінюється, суспільна думка, незважаючи на тотальну цензуру та маніпуляції, формується у правильному напрямку — далі так жити не можна. У своєму ставленні до того, що відбувається у владі, виборці практично одностайні — лише шість відсотків підтримують цю владу. Переважна більшість українців хочуть жити за європейськими правилами, проте бачать, що влада продовжує гратися з принципами.

Головна мета, яку поставила перед собою «Наша Україна», — це кардинальна зміна системи влади. Мета достатньо амбіційна, і рік — занадто короткий період для її реалізації. Повірте, 2002 рік став важливим, а можливо, й визначальним етапом на шляху до втілення цієї мети. Виборча весна та гаряча політична осінь заклали фундамент майбутніх змін, і зупинити процеси демократизації суспільства вже неможливо, незважаючи на церберські прийоми, які використовує влада.

«Наша Україна» наполягає на тому, що українська політика — і зовнішня, і внутрішня — повинна стати прогнозованою та публічною. Парламент де-факто має бути незалежною гілкою влади, впливовим законодавчим інститутом, а не філіалом адміністрації Президента. Депутат присягає своїм виборцям, а не «прихиляє коліно» на вірність сюзерену, як цього вимагає сьогоднішня напівфеодальна українська влада. Думаю, «Наша Україна» зробила свій внесок у зміну політичної атмосфери Верховної Ради. Фракція залишається найчисельнішою в парламенті і послідовно відстоює свої позиції. Впевнений, що завдяки вірності своїй ідеї з боку більше ста депутатів, в цьому парламенті вдалося зберегти острівець незалежності, довести, що мати власну гідність — честь для політика. Хоча зрада і яничарство — товар, що дуже високо цінується сьогодні у Верховній Раді. І це засмучує.

Знаєте, якщо хтось думав, що вже в квітні 2002 року його зігріє влада під своїм теплим крильцем, то він помилявся. Я ніколи не мав відношення до цього кола.

Біда в іншому. На жаль, 2002 рік став роком втрачених можливостей не тільки для демократичних сил, а й для України загалом. Ми для України загалом. Ми ще більше віддалилися від Європи, нас дедалі менше розуміють сусіди, влада ніколи не була такою далекою від свого народу, українці розчаровані своєю політичною елітою. По суті, проведена ревізія виборів, і в меншості опинилися не декілька фракцій, а народ. Адже 70 відсотків українців у березні віддали свої голоси за «Нашу Україну», БЮТ, СПУ та КПУ.

Але я оптиміст, і усвідомлюю, що дорога до перемоги не може бути короткою, широкою і гладенькою. Ми на правильному шляху, ставимо перед собою реальні цілі та реальні строки їх досягнення.

— Чи успішний був для вас 2002 рік?

— Розмірковуючи над успіхами року, я не хотів би розділяти Ющенка-політика та Ющенка-людину. Цей рік був для мене досить вдалим. Дякувати Богу, ростуть і радують мене діти та онучка, жива і здорова моя мама, якій виповнилося 84 роки, мені добре та затишно в моїй родині, я кохаю, і кохають мене. Цей рік став роком дуже серйозної перемоги на виборах. Особливо її цінність відчувається, якщо врахувати українські політичні реалії. Я дуже ціную свою команду, тих, хто незважаючи на найжорсткіший пресинг, залишився вірним нашій ідеї. Повірте — це коло набагато ширше, ніж фракція «Наша Україна» або блок. У списку однодумців — сотні тисяч українців, представників усіх регіонів країни. У цьому році я здійснив «навколосвітню» подорож Україною. Мабуть, цей тур регіонами був одним із моїх найважливіших та знакових вражень року. Проте, незважаючи на жорсткий робочий графік, мені хоч іноді вдавалося вирватись на дачу, побути з родиною, знайти час для своїх захоплень. Моє життєве кредо — бути оптимістом, кожний прожитий нами рік — вже велика удача.

— А що ви вважаєте своїм найбільшим досягненням у 2002 році?

— Проект «Наша Україна», попри віщування скорої смерті, безпрецедентний тиск, зради слабких людей, живе і йде вперед. Сьогодні фракція переживає важкий період: випробування на міцність. Але це теж треба пережити: будь-який еволюційний процес — це відбір сильних та відхід слабких.

— Що вам не вдалося здійснити в 2002-му?

— Головне — не було розв`язано глибинну політичну кризу. Хворобу не вилікували, її знову загнали всередину, а це означає, що у будь-який момент може виникнути рецидив, як це вже відбувалося протягом кількох останніх років. Не вдалося вийти на формулу консолідації демократичних сил. Я розумію, що це —романтичний і майже нереальний у сьогоденній ситуації сценарій, але він — найкращий рецепт для України. У цьому я твердо переконаний. Нехай мене критикують за надмірний романтизм, але я завжди буду готовий простягнути руку для діалогу, я буду пропагувати ідею «круглого столу» для усіх політичних сил. Кілька разів ми наближалися до формування правдивої демократичної коаліції. Ми прагнули створити парламентську більшість в європейському розумінні цього слова, а не псевдооб'єднання, збите докупи страхом і грою на людських слабкостях. Якби парламентові дали сформувати більшість, а на його базі — коаліційний уряд, то результати співпраці Верховної Ради і уряду вже через рік відчув би кожний українець. Але було обрано інший сценарій: підмінили поняття, змінили прізвища, а не модель. Без системного підходу до реформи всієї владної вертикалі немає значення, хто яку посаду обіймає. Персони не є визначальними в цій моделі, створено систему, яка клонує політичні патології. Хотілося б, щоб новий уряд якнайшвидше усвідомив, що працювати з парламентом, в якому немає стабільної більшості, об'єднаної програмою та принципами, дуже важко.

— Чому «Наша Україна», яка на парламентських виборах отримала найбільшу кількість голосів, не представлена в керівництві Верховної Ради та в Кабміні?

— Ви ще забули включити до цього переліку регіональну владу. На місцях в результаті кадрових чисток за останні півроку змінили більше 150 керівників. Здебільшого через підозру в симпатіях до опозиції. 17 грудня у Верховній Раді нелегітимна лічильна комісія без бюлетенів, без поіменних списків, в яких депутати повинні ставити свій підпис, без урн для голосування оголосила про заміну керівництва Національного банку і парламентських комітетів. Я розцінюю ці події як початок державного перевороту. Це — політичне шахрайство, здійснене шулерами від політики. Але такі сценарії занадто дорого коштуватимуть Україні. Причина такої агресивної, непродуманої, неєвропейської політики одна — влада обрала олігархічну модель розвитку, Україна перебуває в одній із фаз диктатури, нею відверто керують декілька кланів. У 2002 році в кількох європейських державах відбулися вибори. Але вражає контраст між результатами цих перегонів із українською дійсністю. У Німеччині перевага червонозеленої коаліції лише в декілька голосів стала вирішальною. Соціал-демократи разом з зеленими знову при владі. ХДС-ХСС разом з лібералами мають лише на кілька депутатів менше, але визнають результати волевиявлення німців. У Туреччині та Австрії урядова криза призвела до дострокових парламентських виборів. Турецький прем'єр, партія якого зазнала нищівної поразки на виборах, у той самий день подав у відставку. А у нас екс-керівник уряду — другий номер виборчого списку «За ЄдУ» — після нищівної поразки у березні 2002 року навіть і не подумав про добровільну відставку. Мало того, представники тієї ж «Єди», що розпалася після виборів, замінили в уряді декого із соратників і оголосили світу про формування першого в історії України коаліційного уряду. У нас безсоромно підміняють поняття і принципи, тому політичні сили, що перемогли на виборах, не представлені в керівництві парламенту та в уряді. Але владі, яка сьогодні оголошує себе «сильною, як ніколи», важко буде пояснити ці пертурбації і власним громадянам, і закордонним партнерам.

— Можливо, це трапилося через неправильну стратегію блоку?

— Чесний відповідальний політик ніколи не буде списувати все лише на зовнішні чинники. Були і внутрішні проблеми, і прорахунки. Сьогоднішня ситуація — предмет серйозного аналізу, який проводить «Наша Україна». Особливе розчарування і біль викликають люди, які вийшли із фракції. Я не приймаю їх пояснень, для мене цілком зрозуміло, що причиною стали особиста слабкість, політичне або особисте «его». Я розумію, як нелегко витримати тиск, залякування і шантаж, але визначальною для політика має бути воля виборців. Ми вважаємо, що люди, які зрадили виборців «Нашої України», мають покласти депутатські мандати.

— Вікторе Андрійовичу, які ваші плани на наступний рік?

— Колись французький філософ Паскаль точно підмітив: «Людина організована так, що її думки весь час зайняті або минулим, або майбутнім. Через це ми не живемо сьогоднішнім днем, а тільки згадуємо або мріємо». Для мене є дуже важливим сьогоднішній день, коли закладається фундамент стратегії на 2003 рік. У політиці тема номер один, яку я буду відстоювати, — це консолідація всередині парламенту та на рівні політичних та громадських організацій. Вже сьогодні ми готуємо з'їзд депутатів «Нашої України» всіх рівнів. Збори стануть новим етапом у житті блоку. На з'їзді буде представлена політична, соціальна та економічна програма «Нашої України» на 2003 рік. Його проведення заплановано на лютий. Ми працюємо над створенням широкої демократичної коаліції і всередині парламенту, і на рівні позапарламентських політичних сил та партій. «Наша Україна» буде активно співпрацювати з колегами-парламентаріями з-за кордону, ми працюємо над розширенням політичних контактів. У мене буде багато поїздок по Україні. Особливу увагу в нашій роботі ми приділимо кільком цільовим програмам, зокрема захисту свободи слова.

Але хоча б якими були турботи, давайте згадаємо, що ми розмовляємо напередодні Нового року і Різдва Христового. Я вітаю всіх читачів зі святами, бажаю їм і їхнім родинам щастя, здоров'я і добра.

Взяв інтерв'ю Андрій КОСТИЛЬСЬКИЙ.

АКТУАЛЬНО

Про «схеми»

Приводом узятися за перо стало інтерв'ю з Міністром транспорту Георгієм Кірпою, надруковане в газеті «2000». У ній міністр відкрито звинуватив порти у «відмиванні» і розкраданні коштів. Це інтерв'ю, яке компрометує порти, безумовно, завдає значної шкоди і дискредитує морську галузь та Україну в очах міжнародної громадськості. Адже газета «2000» поширюється в літаках, які виконують міжнародні рейси. З приходом нового Міністра транспорту Г. Кірпи життя в транспортній галузі завирувало. Діяльний, ініціативний, хазяйновитий генеральний директор «Укрзалізниці» з першого погляду залишився незадоволений роботою морських портів. Назвавши їх «морським вузлом», він із захватом узявся його рубати. Як рубати? — запитаєте ви. Спочатку міністр вирішив встановити схему вертикального керування, за якою і керівництво, і розподіл прибутку здійснюються зверху, а на місцях — лише виконавці. Така схема успішно працює на залізниці. Щоправда, пан Кірпа не враховує той факт, що залізниця — підприємство монопольне, а портів у країні 19! Трапилося те, чого й очікували: перші «приміряння» системи дали перебої.

Але потрібно віддати належне міністрові — його дії з метою приведення морської галузі до схеми роботи залізниці послідовні, хоча одночасно тоталітарні й протизаконні.

Спочатку видається наказ, який встановлює контроль над фінансово-господарською діяльністю портів, що суперечить статутам підприємств, законам України «Про підприємства», «Про власність». Подальші дії міністра аж ніяк не сприяли виправленню ситуації, скоріше навпаки —ускладнили її. Наказом зверху вносяться зміни до статутів державних підприємств. Що неприпустимо без згоди трудових колективів, з одного боку, і суперечить Конституції України, низці законів і декретові Кабінету Міністрів, з другого!

Численні звернення профспілок підприємств, Асоціації морських портів України в усі інстанції, починаючи від народних депутатів і закінчуючи Прем'єр-міністром, ні до чого не привели.

І як завершальний штрих — пан міністр підписує наказ про створення нового підприємства — об'єднання «Укрморпорт», яке, відповідно до статуту, одержує абсолютну владу над портами: об'єднання має право знімати і призначати на посаду начальників портів, займатися питаннями розподілу прибутку тощо.

Усе це відбувається в морській галузі, яка ще з 1986 року була переведена на господарський розрахунок і самофінансування. І всі подальші дії України, вже як суверенної держави, були спрямовані на розвиток самостійності галузі в цілому і портів зокрема.

Про «компетентність» міністра в питаннях морської галузі свідчить і те, які обвинувачення він висуває на адресу портів. Зокрема, на адресу Одеського, на території якого працюють підприємства спільної діяльності. До того ж суть обвинувачень не є зрозумілою. Якщо міністр проти спільної діяльності, то жодних інших, ефективніших, схем роботи портів він не запропонував. А на сьогодні завдяки СД Одеський порт переробляє через свої причали третю частину від загального обсягу вантажів, що переробляють порти України. Завдяки такій схемі роботи в порту стало можливе будівництво стратегічно важливих об'єктів: пасажирського терміналу, шляхопроводу, зернового комплексу (найбільшого на Середземноморському і Чорноморському узбережжі).

До питання про «нульовий» прибуток: протягом останніх років Одеський порт є одним з основних платників податків галузі.

Міністр відкрито звинуватив порти у розкраданні. То чому тоді жодна перевірка, починаючи з 1993 року (часу створення ПСД в Одеському порту), у тому числі й три перевірки пана Кірпи, не знайшли ні порушень, ні правопорушень?!

Оцінюючи те, що відбувається, хочеться запитати: чому, як і колись, поділяються влада й сфери впливу, але не беруться в розрахунок інтереси трудових колективів, галузі, держави? Доки ще буде допускатися беззаконня з боку тих, хто має владу?

Сьогодні величезна увага приділяється питанню про інтеграцію України в Європейське співтовариство, і Україна всіма силами намагається довести світовій спільноті, що вона також правова і демократична держава. Чому в такому разі допускаються тоталітаризм і беззаконня в одній з провідних галузей країни? І чи не прийшов час розібратися в тому, що відбувається в морській галузі, Кабінетові Міністрів?

Ми називаємо Україну морською державою, власного флоту в якої практично немає. Тож давайте розоримо ще й порти! Адже в нас так багато досягнень, якими ми можемо пишатися.

Микола ПАВЛЮК, народний депутат України, член фракції НДП.

ДЕРЖАВА І ПРАВО

Культура як перетворення

Хліб чи мораль?

Шарль Мьоллер якось сказав: «Культура — це скоріше мета, якої ми прагнемо, ніж спадок, який потрібно зберігати». Дозволю собі трохи переінакшити видатного католицького вченого. Як на мене, культура — це не лише успадковане нами від предків, а й те, що ми хотіли б долучити до їхнього витвору. Іншими словами, культура має два крила — збереження і примноження. Примноження культури і є мірилом цивілізаційного процесу. Іншого не дано.

Сьогодні лише сліпий не бачить і лише дурень не розуміє, що нашу державу перетворено на зону духовного аутизму, і стратегія розвитку, запропонована владоможцями (й парламентом також), м'яко кажучи, не сприяє ані збереженню, ані примноженню того, що зветься Культурою. Я, звичайно, про Культуру з великої літери, а не про те, що в нас в Україні звикли називати культурою. Всюди лунає: «Важкі часи! Нема грошей! Руїна!» Мимоволі тягне до Булгакова, до репліки професора Преображенського — Шарикову: «Разруха не в клозетах, а в головах! Извините, но если я, если все мы начнем ходить мимо унитаза, у нас в клозете будет разруха!»

Отже, руїна починається в головах, у головах вона має й завершитися. Спочатку слід усвідомити, що культура є образ людини, вона — наслідок її діяльності. А діяльність — то акт, творення. Культура є актом перетворення тимчасового у вічне, пересічного — в унікальне, творення людини, соціуму, вищої технології, способу життя. Людина може існувати, лише перетворюючи природу, створюючи, так би мовити, «іншу природу». Камінь і сосна, нафта і газ існують у природі, а Людина існує в культурі. Якщо є людина, зароджується культура. Лише там, де є культура, людина може стати Людиною. Ми творимо культуру — культура творить нас, обійдені цим процесом випадають з поступу і з пам'яті. Тому проблема сьогоднішніх парламентських слухань —не галузева: це проблема загальнодержавна, загальнонаціональна, проблема того, ким ми ввійдемо до світового співтовариства, — джентльменом чи жебракуватим бомжем або знахабнілим «братаном» з розчепіреними пальцями і політичною помийницею в голові...

Неправда, що культура в Україні загинула. Вона не може вмерти, поки живий на світі бодай один свідомий свого призначення українець. У глибинах нашого «я» ми зберігаємо для майбутніх поколінь і мову, і наші традиції, і віру в Бога, і вдячність перед донкіхотами української культури, до яких ходимо, — на Чернечу гору, і на Байковий цвинтар, і на Личаківський. Але наша культура деградує. Її вперто відкладають «на завтра», бо сказано було в марксиста Брехта, який вірив у перевагу «базису» над «надбудовою»: «Спочатку хліб, а потім уже мораль». Як ви пригадуєте, в Біблії було навпаки. Тому Біблія вижила, а з марксизмом — складніше. То для чого тепер наступати на нові граблі?

Авжеж, воно й по інших світах з культурою негаразд. Але там принаймні намагаються зрозуміти її стабілізуючу і терапевтичну роль! Та жодна з держав не може змагатися з нами в негативізмі до культури, до способів її нищення, а отже, **до самознищення.** І тут уже час бити на сполох.

Куди йдемо?

Український культурний процес украй суперечливий. Ми зберегли всі театри, навіть з'явилося 112 нових (студії, приватні антрепризи), але показники відвідування театрів скоротилися до рекордно низької позначки: 11 відвідувань на 100 осіб. Десять років тому було 34 на сотню, 20 років тому — 52! Я вже не кажу про якість...

До 1990 року Україна мала розвинену систему кінематографії, яка відігравала важливу виховну роль. Щороку на семи студіях України знімали до 50 повнометражних ігрових, 12—15 анімаційних і до 500 неігрових стрічок! Для порівняння, за 11 років незалежності в Україні створено лише 250 фільмів, себто по 20—25 на рік.

На нову технологію кінопоказу переобладнано 62 кінозали. Але в цей же час припинили існування сотні кінотеатрів, перетворені на дискотеки, нічні клуби й казино. Кількість кіноустановок скоротилася на 22 тисячі одиниць! Статистика свідчить, що люди помалу повертаються в кінотеатри, але що їм там демонструють? Які цінності пропагують сучасні кіно- й телефільми, коли наш ефір визнано найбруднішим у Європі? Чи є в залі хоч одна людина, якій це подобається? Хай підніме руку.

А книговидання? Нині в Україні видають 0,36 книги на одного мешканця. На одну книгу українською мовою припадає 56 російськомовних. Такого не було в найбезнадійніші часи брежнєвського застою. 150 наших видавництв видають разом за рік книжок менше, ніж одне московське видавництво «АСТ». Потрібні коментарі?

Меншає, як шагренева шкіра, мережа музичних, художніх та інших мистецьких шкіл. Бездарні бізнес-лоботряси купують за долари мистецькі дипломи, патерналізм держави не поширюється на талановитих дітей. Левова частка найздібніших випускників емігрує з України. І коли досягають там успіху, ми тішимось ілюзіями, що вони у такий спосіб прославляють Україну. Це неправда, вони носять свій мед у чужі вулики, вони творять не власну — чужу культуру.

Розумію, скажете ви, чужої культури не буває. Але чи легше від того нашим дітям, для яких Україна виступає в ролі мачухи, а не матері?

Усе це і є симптоми деградації української національної культури, а отже, й суспільства. Мимоволі слідом за Ціцероном сплеснеш руками: «О темпора, о морес!» О незалежна Україно! Куди йдемо?

Дозволю собі коротенький відступ.

Одного разу розбагатілий Сава Морозов вирішив похизуватися перед матір'ю, яка начебто завжди скептично ставилася до розумових здібностей сина, і привів її у свій новий двоповерховий будинок, облаштований за останньою європейською модою. Мати уважно оглянула розкішне помешкання сина, але замість очікуваної похвали Сава почув: «Я завжди знала, що ти дурний, але щоб до такої міри? Навіщо ти збудував собі такий будинок? Щоб усі тобі заздрили і тому ненавиділи? Краще звів би церкву, і люди навіть через сто років згадували б тебе з повагою і вдячністю».

Не знаю, правда це чи ні, але кажуть, що той будинок згорів під час однієї з московських пожеж, а церкви, театри і музеї, що їх потім підтримував Морозов, є до сьогодні. Робіть висновки, панове меценати. Якщо ви є в Україні.

Між Сціллою і Харібдою

За роки існування незалежної України ми переконалися, що в системі цінностей «дикого капіталізму» людина, яка за соціалізму була «гвинтиком», може взагалі стати «зайвою деталлю». **То тепер стоїмо, братове, між Сціллою і Харібдою, готовими нас знищити, і єдиний шлях між цими двома монстрами — шлях повернення до Бога, до моралі, до культури і духовності. Це шлях повернення від будинків державної розпусти й казино до Храмів.** І пройти цей шлях можна, лише здолавши руїну в голові, зрозумівши, що ніякого відродження не буде, якщо «після нас хоч потоп». Ні. Після нас — Україна. Україна через культуру.

Проблема не тільки в тому, що артисти й художники, письменники й музиканти живуть на мізерні копійки, а й у тому, що змушені продаватися людям невисокого смаку. В Україні панує санкціонований владою моветон. Він у лексиці, у способі спілкування, у недотриманні слова, у пропаганді несмаку. Він став соціальним замовленням і відповідає рівневі культури тих, від кого залежить розподіл коштів і стартових можливостей. Дехто аж надто серйозно пропагує формулу: «Митець повинен бути голодним». Програму виконано, митець голодний. Влада — сита. А ситий голодного не розуміє, позаяк мистецтво — це мова образів, а не «базар по понятіям».

Чи повинна держава втручатися у культурно-мистецький розвиток на оперативному рівні? У високорозвиненому суспільстві — ні. В перехідний період — неодмінно. Держава мала б затримати за культурою і мистецтвом її колишню матеріальну базу. Але в культурі, як бачите, все найцінніше давно розкрадено. Як усюди. Тимчасова влада, по суті байдужа до нових альтернативних пошуків, до інновацій в культурі, до плекання істинно талановитого. Вона неспроможна відділити зерно від полови: видатні митці перестали бути для неї референтними, нові владники переконані, що й без них у всьому розбираються. Результат не примушує себе довго чекати. Естрадна зірка стає національним героєм України, звання й ордени нерідко одержують ті, кому більше пасувало б сидіти у в'язниці. Росія давно пишається каналом «Культура» — у нас змінилося чотири міністри культури, а каналу досі нема.

ЮВІЛЕЙ

Українській академії мистецтв — 85 років

З нагоди 85-ї річниці від дня заснування Української академії мистецтв у столиці проводиться низка заходів, зокрема, виставки творів засновників і професорів академії, творчих робіт студентів з фондів навчального закладу, а також презентація нових видань академії. Розпочалися заходи зі святкування ювілею урочистими зборами колективу закладу.

На знімку: на вернісажі ювілейної виставки.
Фото Олега ДИКАНЯ (Укрінформ).

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Не скиглити,

Тростянецький район з його багатогалузевою промисловістю, збереженими колективними господарствами завжди був, як то кажуть, самодостатнім районом. І залишається вірним цій традиції. Заробляє щороку по 55—60 мільйонів гривень, але в місцевому бюджеті, на жаль, не зостається й п'ятої частини. А так хочеться, щоби не лише регулярно виплачували заробітну плату працівникам бюджетних установ, пенсії, не за залишковим принципом фінансували заклади освіти, охорони здоров'я і культури, здійснювали п'ять комплексно-цільових програм соціально-економічного розвитку, які районна рада розробила спільно з районною держадміністрацією.

До реалізації згаданих програм варто активніше залучати кошти й ресурси промислових підприємств, колективних господарств, територіальних громад і населення. З такою ініціативою виступили депутати районної ради. Починання знайшло широку підтримку не лише в місті, а і в сільських радах, насамперед Боромлянській, Гребениківській, Буймерській, Білчанській.

Райцентр справедливо вважають візитною карткою району. Здавалося б, важко створити мешканцям необхідні зручності, коли місто, в тому числі його історичний центр, навпіл розрізає автотраса республіканського значення з інтенсивним рухом транспорту. Однак головні вулиці райцентру набули сучасного вигляду. Розширено та впорядковано дороги, тротуари, площі, обладнано для дорослих та дітей безпечні переходи. Загалом у цьому році вклали у благоустрій райцентру понад мільйон гривень. І все це — з власних ресурсів, без додаткових надходжень з бюджету.

Ще вчора тростянчани з досадою відводили очі від архітектурної пам'ятки — Круглого двору. Побудований він у середині XVIII століття поміщиком Надаржинським, використовувався як цирк і театр, тут працювали драматична, циркова та балетна трупи. На жаль, численні орендарі Круглого двору, що протягом десятиліть використовували його для господарських потреб, палець об палець не вдарили, щоб зберегти для нащадків неповторну чарівність однієї з перлин архітектури та мистецтва Сумщини. Довелося, як то кажуть, застосувати владу. До реставрації Круглого двору залучили архітектурну думку, будівельні організації, громадськість. Першу чергу робіт уже виконано. Із завершенням реставрації тут буде організовано музейно-видовищний центр, двері якого будуть широко відчинені для туристів, мешканців та гостей міста.

Тим паче що досвід проведення масових концертних та культурно-мистецьких заходів у районі багатий. Уже 12 років на тростянецькій землі проходить Всеукраїнський сільський фестиваль майстрів мистецтв та самодіяльних колективів «Боромля», районні огляди народних талантів, які збирають багатотисячні аудиторії, мають надзвичайну популярність.

Невід'ємною складовою історичного центру стала й Алея ратної та трудової доблесті Тростянеччини, також створена силами промислових підприємств та будівельних організацій. Вона відтворює історичне минуле та сучасне життя району, розповідає про його економіку та соціальну сферу. Тут — фотопортрети передовиків галузей народного господарства: робітників, хліборобів і тваринників, умілих господарників, підприємців і працівників освіти. Алея стала одним із улюблених маршрутів екскурсій для молоді та школярів, з її допомогою наші наставники прагнуть виховувати в юного покоління любов, гордість і повагу до рідного краю, до своїх земляків, творців буденних і водночас величних справ, котрі й формують наше майбутнє.

Цій благородній справі сприяє також відродження в населених пунктах, у трудових колективах, навчальних закладах музеїв історії, промислових та сільськогосподарських під-

Польща пишається експериментальним Центром Гротовського, Москва давно приймає гостей у новозбудованому Центрі Мейєрхольда. В Києві Державний центр імені Леся Курбаса, чиї роботи здобули світове визнання, досі лишається театральною Попелюшкою. Маємо чудові приватні колекції — Музею приватних колекцій у нас нема. Маємо унікальних художників, на чиї роботи величезний попит у світі, — Музею модерного мистецтва у нас нема. Мало хто усвідомлює, що ми виставляємо в Україні не більше п'яти відсотків того, що маємо, — решта гниє в «запасниках». Бібліотеки заливає водою, на унікальні інкунабули валиться стеля, нездала охорона коштує дорожче за оплату всього штату музейників світового рівня. Під виглядом технічних забудов нищаться кращі національні ландшафти (згадаймо Хортицю, конфлікти забудови старого Києва, проблеми «чорної археології»). То що ми за народ такий, українці, хто дав нам право так ганьбити наш високий дух, що ми й досі не спромоглися ані на інститут, ані на Меморіал жертв голодомору?

Якою має бути роль державного управління? Воно повинно забезпечувати інфраструктуру розвитку суспільних сфер життя. Я маю на увазі інфраструктуру і з боку пропозиції культурно-мистецьких продуктів, і з боку їх споживання, якщо вже вдаватися до півнячого сленгу бізнесу. **Іншими словами, фінансово-майнова, матеріальна, інформаційна, кадрова інфраструктура, заснована на демократичних принципах, та інфраструктура людського розвитку.**

А сьогодні маємо лише ручне управління, в якому багато залежить від смаку. А ще більше — від несмаку. Нам кажуть, прогрес є, бо зникли, мовляв, ідеологічний контроль та державна цензура. Але їхню роль чудово виконують сьогодні бюрократичний істеблішмент з одного боку і так званий «грошовий мішок буржуазії» — з другого! Це я про незалежність преси й телебачення, про їхню культуру і смак. Але хто платить, той і замовляє музику.

Утримання чи підтримка?

Особливо слабкою є фінансово-майнова і податкова складові культурної політики Української держави. В СРСР державне фінансове **забезпечення,** я сказав би навіть **утримання,** культури і мистецтва цілком відповідало радянській доктрині й забезпечувало повний контроль за всіма творчими процесами для формування єдиного ідеологічного напряму.

Часи змінюються, а форма лишається. Україна досі **утримує** культуру і мистецтво, а не **підтримує** її. І тут дивує цілковита алогічність: внаслідок глибокої економічної кризи держава більше не може нести фінансовий тягар утримання культури, **але й вперто не хоче перекласти його на плечі культури.**

Тим часом наша культура сьогодні нагадує людину, яка сидить голодною біля річки, де повно риби. Вихід, безперечно, є. Він — у перетворенні всіх бюджетних культурно-мистецьких закладів, окрім шоу-бізнесу, **на неприбуткові організації у сфері культури, у звільненні їх від податку на прибуток.** Заробили — використовуйте на розвиток. Паралельно має бути підтримка меценатства і спонсорства, залучення недержавних інвестицій в культуру, а також реальне запровадження програмно-цільового методу **державного й комунального фінансування** культурно-мистецьких програм і проектів.

Такий порядок забезпечив би ініціативність культурної сфери у збільшенні асортименту й обсягу платних послуг. Але отримані доходи пішли б на розвиток саме цієї культурно-мистецької організації і не впливали б прямо пропорційно в межах одного бюджетного періоду на рівень бюджетного дотування. Саме дотування, а не фінансового утримання. Дотуванню підлягали б продукти класичних видів високохудожнього мистецтва, рентабельність яких не дає змоги покрити витрати на їх виготовлення, а також культурні інфраструктури сільської місцевості. Держава зосередилася б тільки на фінансуванні найвагоміших культурно-мистецьких програм і проектів, участь у яких визначалася б через проектні тендери.

А нині внаслідок політики державного бюджетного утримання галузі вдається лише погано фінансувати заробітну плату працівників, яка є галузево найнижчою в Україні, — 160 гривень! Про фінансування поточних матеріальних видатків мова навіть не йде, а про бюджет розвитку взагалі ніхто вже і не згадує.

Щоб утілити все це, треба мати не лише кошти, а й потужний кадровий потенціал. І тут важливе значення має конкурсний відбір культурного менеджменту держави, **допомога культурі на місцях.** Бо хоч би скільки ми тут у Києві билися, не зможемо реформувати галузь без підтримки діячів всієї культурно-мистецької громадськості, без Волині і Криму, без Донбасу й Одеси, без Слобожанщини й Галичини, без Буковини і Таврії. Я певен, від цього залежить і майбутнє піднесення економіки. Всі мають перейнятися ідеєю культурної трансформації України і посильно робити все для її найшвидшого втілення. Це можливо лише через підвищення авторитету працівників культури, піднесення статусу інтелігента в державі.

На цьому шляху Комітет ВР з питань культури і духовності, і зокрема його секретаріат, уже дещо зробили. Торік прийнято зміни до Основ законодавства України про культуру, де всі державні заклади культури визнано неприбутковими організаціями. Зупинка — за введенням цього до Податкового кодексу. За результатами проведення дня уряду прийнято постанову, в якій ми передбачили багато тактичних кроків на шляху створення інфраструктури розвитку галузі. Щоправда, Комітет з питань фінансів і банківської діяльності досі не хоче підтримати пільгового режиму оподаткування культури. Але, гадаю, це справа часу і нашої рішучості. Для цього ми вас сюди і запросили. Відступати нікуди, позаду — культура. А дуже хотілося б, щоб вона була попереду!

Отже, чекаємо на ваші думки і пропозиції. Ми використаємо їх у роботі громадської консультативної ради при Комітеті з питань культури і духовності, яку ми створюємо для розроблення концепції реформування і розвитку культури до 2010 року.

Лише культура здатна врятувати наше суспільство. Але за умови, що ми врятуємо культуру. Культура — це Людина. Культура — це Держава. Без культури нема і не може бути України. Бо культура — це те єдине, неповторне, що залишається після нас, коли все інше відходить у небуття.

Культура є культура, і цим сказано все. Вона або є — або її нема.

У кожного з нас є право вибору. Кожен з нас, залежно від обставин, може бути ким завгодно. Але по суті людина культури відрізняється від дикуна лише власним вибором. Щоправда, ми іноді плутаємо вибір зі словом «вибори».

Лесь ТАНЮК,
народний депутат України.

а трудитися

приємств різних форм власності. Вчителі історії на уроках і в позакласній роботі активно використовують видані масовим тиражем оригінальні краєзнавчі посібники «Тростянецькі старожитності» та «Боромля», які належать перу завідувача районного відділу освіти Миколи Артюшенка. Талановитий і об'єктивний дослідник продовжує свою роботу в цьому напрямі, а районна рада і райдержадміністрація вважають своїм обов'язком надавати необхідну фінансову підтримку.

Фото Володимира СІРЯЧЕНКА.

Районна цільова програма «Молодь і діти» передбачає також створення умов для гармонійного розвитку підростаючого покоління. В районі намагаємося не просто зберегти бюджетні та сільські дошкільні дитячі заклади — їх маємо півтора десятка, а й цілком задовольнити їх потреби. З орендними товариствами та сільгоспкооперативами укладаємо договори на поставку освітянським та дошкільним закладам харчових продуктів на пільгових умовах — молока, м'яса, яєць, картоплі, круп тощо. Висококалорійне, збалансоване за кількістю необхідних для кожної дитячої вікової групи поживних речовин харчування стало нормою для кожної шкільної їдальні, дитячого садка. Молоді сім'ї, які вирішили мати дітей, уже з перших місяців вагітності матерів одержують істотну допомогу з районного бюджету і грошима, і продуктовими наборами також за пільговими цінами.

За підсумками соціально-економічного розвитку, організації роботи з благоустрою населених пунктів наш район уже котрий рік посідає перше місце в Сумській області. Це, звичайно, приємно. Але значно більше моральне задоволення дає усвідомлення того, що обрано правильний напрям, а реалізація наміченого сприяє утвердженню здорової морально-психологічної атмосфери, створює людям належні умови для високопродуктивної праці і змістовного дозвілля, виховання молодої зміни, яка назавжди збереже у своїх серцях відданість рідному дому — Україні.

Микола БЕРЕЗІН,
голова Тростянецької районної державної адміністрації,
Сергій КИРИЧОК,
голова Тростянецької районної Ради.

На знімку: (зліва направо) краєзнавець Микола Артюшенко, заступник голови районної державної адміністрації Ольга Заїка, завідувач районного відділу культури Володимир Перетятько обговорюють біля реставрованого Круглого двору плани створення тут музейно-видовищного центру.

ОФІЦІЙНО

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Протоколу № 13 до Конвенції про захист прав та основних свобод людини, який стосується скасування смертної кари за будь-яких обставин

Верховна Рада України **постановляє**:

Ратифікувати Протокол № 13 до Конвенції про захист прав та основних свобод людини, який стосується скасування смертної кари за будь-яких обставин, укладений та підписаний від імені України 3 травня 2002 року у м. Вільнюсі.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 318-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди про виконання положень Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10 грудня 1982 року, які стосуються збереження транскордонних рибних запасів та запасів далеко мігруючих риб і управління ними

Верховна Рада України **постановляє**:

Ратифікувати Угоду про виконання положень Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10 грудня 1982 року, які стосуються збереження транскордонних рибних запасів та запасів далеко мігруючих риб і управління ними, укладену та підписану від імені України 4 грудня 1995 року в м. Нью-Йорку.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 319-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди про науково-технічне співробітництво між Україною та Іспанією

Верховна Рада України **постановляє**:

Ратифікувати Угоду про науково-технічне співробітництво між Україною та Іспанією, підписану 7 листопада 2001 року у м. Києві.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 320-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди про створення зони вільної торгівлі між державами — учасницями ГУУАМ

Верховна Рада України **постановляє:**

Ратифікувати Угоду про створення зони вільної торгівлі між державами — учасницями ГУУАМ, укладену та підписану від імені України 20 липня 2002 року в м. Ялті.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 321-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Словенія про міжнародне автомобільне сполучення

Верховна Рада України **постановляє:**

Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Словенія про міжнародне автомобільне сполучення, підписану 29 жовтня 2001 року у м. Києві, ратифікувати.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 323-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Хорватія про міжнародні автомобільні перевезення

Верховна Рада України **постановляє**:

Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Хорватія про міжнародні автомобільні перевезення, підписану 3 грудня 2001 року в м. Києві, ратифікувати.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 324-IV.

▼

Постанова Верховної Ради України

Про інформацію Кабінету Міністрів України про стан справ у вітчизняній системі охорони здоров'я

Заслухавши інформацію Кабінету Міністрів України про стан справ у вітчизняній системі охорони здоров'я та співдоповідь Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства з цього питання, Верховна Рада України **постановляє**:

1. Діяльність Кабінету Міністрів України у сфері забезпечення охорони здоров'я та медичного обслуговування громадян України визнати незадовільною.

2. З метою поліпшення стану та механізмів фінансування вітчизняної системи охорони здоров'я, посилення соціального захисту працівників вітчизняної системи охорони здоров'я рекомендувати Кабінету Міністрів України:

а) забезпечити виконання у повному обсязі, передбаченому Законом України «Про Державний бюджет України на 2002 рік», бюджетних призначень на фінансування бюджетних програм у зазначеній сфері;

б) при доопрацюванні проекту Закону України про Державний бюджет України на 2003 рік передбачити:

додаткові видатки в обсязі 1,1 млрд. гривень на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 року № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» для працівників охорони здоров'я виходячи з розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1 тарифного розряду 165 гривень;

додаткові видатки на забезпечення фінансування державних цільових програм у сфері охорони здоров'я населення в загальному обсязі 105,9 млн. гривень;

додаткові видатки на придбання лікарських засобів закладами охорони здоров'я, які фінансуються з місцевих бюджетів у загальному обсязі не менш як 200 млн. гривень;

забезпечення централізованої закупівлі інсулінів вітчизняного виробництва за рахунок коштів Державного бюджету України;

додаткові видатки, спрямовані на забезпечення виконання в повному обсязі статті 77 Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо надання медичним працівникам, які проживають у сільській місцевості, пільг з оплати комунальних послуг в обсязі 80 млн. гривень;

в) розробити і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до Бюджетного кодексу України, спрямовані на вдосконалення міжбюджетних відносин у вітчизняній системі охорони здоров'я та надання прав розпорядників бюджетних коштів центральним районним лікарням.

3. З метою започаткування реформ у вітчизняній системі охорони здоров'я, забезпечення економічної ефективності використання фінансових, матеріально-технічних та кадрових ресурсів у вітчизняній системі охорони здоров'я, підвищення якості медичної допомоги населенню, підготовки до запровадження загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування та відпрацювання механізмів договірної оплати медичних послуг, що надаються населенню, рекомендувати Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям, органам місцевого самоврядування в межах відповідних повноважень вжити заходів щодо:

реалізації вимог Закону України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» у частині, що стосується здійснення державних закупівель медичних послуг, та посилення контролю за виконанням вимог статті 6 цього Закону щодо надання переваг вітчизняним виробникам при проведенні тендерних закупівель лікарських засобів, виробів медичного призначення та медичного обладнання;

забезпечення відповідних змін правового статусу державних і комунальних закладів охорони здоров'я, що гарантуватимуть їх самостійність у питаннях здійснення господарської діяльності, в тому числі шляхом подання до Верховної Ради України пропозицій щодо внесення необхідних змін до відповідних законів України;

прискорення розробки, затвердження та запровадження у практичну діяльність державних соціальних нормативів у сфері охорони здоров'я, передбачених статтею 11 Закону України «Про державні соціальні стандарти та соціальні гарантії»;

прискорення розробки уніфікованих підходів до визначення вартості конкретних медичних послуг, що мають використовуватися для забезпечення ефективного планування фінансових ресурсів і запровадження державних закупівель медичних послуг у закладах охорони здоров'я;

виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 20 червня 2000 року № 989 «Про комплексні заходи щодо впровадження сімейної медицини в систему охорони здоров'я»;

забезпечення ефективного прогнозування та перспективного планування підготовки необхідної для держави кількості медичних кадрів у вищих медичних навчальних закладах III та IV рівнів акредитації;

посилення контролю за виконанням вимог Указу Президента України від 8 серпня 2000 року № 963/2000 «Про додаткові заходи щодо поліпшення медичної допомоги населенню України» та Указу Президента України від 3 січня 2002 року № 8/2002 «Про Комплексні заходи щодо поліпшення медичного обслуговування сільського населення на 2002 — 2005 роки»;

посилення контролю за виконанням Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації» на 2002 — 2011 роки, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 10 січня 2002 року № 14;

прискорення виконання вимог Постанови Верховної Ради України від 21 червня 2001 року «Про інформацію Кабінету Міністрів України про здійснення політики державного регулювання цін на лікарські засоби та вироби медичного призначення» у частині, що стосується узгодження Національного переліку основних (життєво необхідних) лікарських засобів і виробів медичного призначення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2001 року № 1482 «Про затвердження Національного переліку основних (життєво необхідних) лікарських засобів і виробів медичного призначення», з відповідними рекомендаціями Всесвітньої організації охорони здоров'я; запровадження формулярної системи медикаментозного забезпечення медичної допомоги, що надається населенню; забезпечення прозорості та економічної обгрунтованості системи ціноутворення у сфері фармації; запровадження системи державної реєстрації оптових цін на основні (життєво необхідні) лікарські засоби та вироби медичного призначення вітчизняного та зарубіжного виробництва; вдосконалення ліцензійних умов провадження господарської діяльності з роздрібної торгівлі лікарськими засобами.

4. Рекомендувати Кабінету Міністрів України у строк до 1 березня 2003 року провести інвентаризацію медичних закладів у вітчизняній системі охорони здоров'я, в тому числі санаторіїв, профілакторіїв тощо, майно яких передано до статутних фондів суб'єктів підприємницької діяльності, та проаналізувати стан і ефективність використання їх майна за призначенням.

5. Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства прискорити підготовку для розгляду Верховною Радою України у третьому читанні проекту Закону України про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування.

6. Кабінету Міністрів України проінформувати Верховну Раду України про виконання цієї Постанови у червні 2003 року.

7. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 276-IV.

Постанова Верховної Ради України

Про рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Схвалити рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом (додаються).

2. Комітетам Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, у закордонних справах, з питань правової політики проінформувати Верховну Раду України у другому півріччі 2003 року про стан виконання рекомендацій за підсумками парламентських слухань з питань взаємовідносин та співробітництва України з Європейським Союзом.

3. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 299-IV.

Схвалено Постановою Верховної Ради України від 28 листопада 2002 року № 299-IV

Рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом

Учасники парламентських слухань, заслухавши та обговоривши питання про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом, відзначають, що:

реалізація курсу на європейську інтеграцію України є невід'ємним елементом внутрішніх реформ, спрямованих на економічне зростання, підвищення рівня життя народу, розвитку демократії, становлення громадянського суспільства, забезпечення гарантій верховенства права, свободи слова, захисту прав і свобод людини, зміцнення національної безпеки;

поглиблення співробітництва з Європейським Союзом (далі — ЄС) є важливим елементом зміцнення стабільності та безпеки на Європейському континенті;

курс на поглиблення співробітництва України з ЄС стимулюватиме проведення внутрішніх економічних і політичних реформ, сприятиме суспільному прогресу та розбудові соціально орієнтованої економіки України.

Успіх на шляху просування України цим курсом та надання відносинам Україна — Європейський Союз якісно нового статусу залежатиме від:

здійснення послідовного та виваженого реформування економічної і соціальної сфер;

ефективності процесу наближення законодавства України до законодавства ЄС та норм і принципів ГАТТ/СОТ;

реалізації положень Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами (УПС), дотримання вимог ГАТТ/СОТ та врегулювання існуючих проблемних питань у двосторонніх економічних відносинах.

Водночас від ЄС очікується підтвердження відкритості для всіх держав континенту, які поділяють європейські цінності і готові співпрацювати заради досягнення миру, процвітання і демократії в Європі.

Правомірно очікувати, що підходи ЄС до відносин з Україною передбачатимуть перспективу вступу України до ЄС, сприятимуть динамічній інтеграції нашої держави до європейського спільного правового, економічного та безпечного простору.

З метою подальшого поглиблення відносин між Україною і ЄС та виходячи з необхідності досягнення ефективної взаємодії законодавчої і виконавчої гілок влади щодо набуття членства в ЄС, а також враховуючи результати виконання рекомендацій за підсумками парламентських слухань з питань реалізації державної політики інтеграції України до Європейського Союзу, схвалених Постановою Верховної Ради України від 17 січня 2002 року № 2999-III учасники парламентських слухань **рекомендують**:

1. Верховній Раді України:

1) підтримати курс на європейську інтеграцію України, кінцевою метою якого має бути повноправне членство в ЄС;

2) забезпечити прийняття, у пріоритетному порядку, законопроектів, які знаходяться на розгляді у Верховній Раді України і спрямовані на реалізацію державної політики інтеграції України до ЄС;

3) прискорити розробку механізму щодо забезпечення прийняття законодавчих актів України, які не суперечитимуть законодавству ЄС та вимогам СОТ, у тому числі внесення відповідних змін до Регламенту Верховної Ради України;

4) у частині парламентського виміру співробітництва Україна — ЄС забезпечити реалізацію положень Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами і Програми інтеграції України до Європейського Союзу;

5) при доопрацюванні проекту Закону України про Державний бюджет України на 2003 рік передбачити фінансування заходів з інтеграції України до ЄС, у тому числі з адаптації законодавства України до законодавства ЄС;

6) поглиблювати подальше співробітництво з Європейським парламентом шляхом розширення участі народних депутатів України в роботі його структурних підрозділів та робочих органів;

7) забезпечити виконання внутрішньодержавних процедур щодо набрання чинності Угодою про наукове і технологічне співробітництво між Україною та Європейським співтовариством.

2. Кабінету Міністрів України:

1) продовжити консультації з ЄС та його країнами-членами стосовно визначення перспектив щодо укладення угоди про асоціацію з ЄС, що сприяло б динамічній інтеграції України до Європейського Союзу із застосуванням дієвих інструментів підтримки з боку Європейського Союзу;

12) продовжити реалізацію пріоритетів, визначених Угодою про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами (УПС);

3) активізувати діалог з ЄС щодо участі України у формуванні та реалізації європейської політики безпеки та оборони;

4) продовжити переговори з ЄС стосовно отримання Україною статусу країни з ринковою економікою;

5) при підготовці проектів Державного бюджету України щорічно враховувати видатки на забезпечення виконання заходів, пов'язаних з інтеграцією України до ЄС, у тому числі з адаптацією законодавства України до законодавства ЄС;

6) продовжити здійснення заходів щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС та норм і принципів ГАТТ/СОТ;

7) не допускати проведення головними розпорядниками бюджетних коштів внутрішнього перерозподілу коштів на реалізацію програм європейської інтеграції за рахунок їх зменшення;

8) спільно з ЄС забезпечити реалізацію заходів у сфері юстиції та внутрішніх справ, зокрема щодо підвищення ефективності боротьби з нелегальною міграцією, організованою злочинністю, відмиванням «брудних» коштів та тероризмом, розбудови інфраструктури кордонів, з урахуванням необхідності зміцнення державного кордону України по всьому периметру;

9) продовжити переговорний процес з ЄС з питань взаємної лібералізації візового режиму з урахуванням вимог Шенгенської угоди та практики відносин, що існує на кордоні держав — членів ЄС з країнами — кандидатами на вступ до ЄС, з метою її поширення на майбутні спільні кордони України з розширеним ЄС;

10) вжити заходів щодо підписання з країнами-сусідами угод про приймання та передачу осіб, які перебувають на території держав нелегально (реадмісію), та синхронізації цього процесу з укладенням відповідних угод між Україною та ЄС;

11) активізувати роботу з ЄС щодо питань міжрегіонального та транскордонного співробітництва;

12) продовжити консультації щодо використання ЄС українського потенціалу у сфері далеких авіаційно-транспортних перевезень;

13) забезпечити проведення переговорів з ЄС щодо надання Україні технічної допомоги якісно нового рівня, використовуючи позитивний досвід співпраці країн — кандидатів на вступ до ЄС з ЄС та його державами-членами;

14) вжити заходів щодо зміцнення кадрового та фінансового потенціалу державних органів виконавчої влади, до компетенції яких належать питання євроінтеграції;

15) розробити і запровадити систему підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців з питань європейської інтеграції;

16) розробити протягом 2003 року Державну програму інформування громадськості України щодо питань європейської інтеграції;

17) запровадити систему інформування інституцій ЄС щодо процесу реформування економіки України;

18) розглянути питання підготовки незалежних досліджень щодо аналізу та оцінки соціально-економічних наслідків для України розширення Європейського Союзу у розрізі окремих секторів та ринків.

Азов потрібно рятувати

Небезпека зростає, а майбутні жертви НП не тільки не вживають заходів до порятунку, але ще активніше рубають гілляку, на якій сидять. Чи не занадто часто у нас так буває?

Кажу про це з болем. Ніяк не можу змиритися з таким. Нині — біль особливий. Пов'язаний він з тривогою за Азовське море, його береги.

Їх не можна кидати напризволяще. Бо над ними нависає загроза загибелі. Неприпустимо проблеми Азова залишати тим, хто їх схильний тільки забалакувати, імітуючи активну діяльність. Коли необхідно прокладати містки від правильних слів до справ праведних, коли треба діяти цілеспрямовано й конструктивно, то куди лишень подінуться їхній запал і азарт?

Але ми знаємо: є й інші — люди високопрофесійні, соціально активні, готові до творчої віддачі, які не вважають особисту вигоду головним пріоритетом.

Уся надія на них, небайдужих — тих, хто вболіває за свою землю. Важливо тільки, щоб їхні спільні дії були чітко погоджені та скоординовані. Щоб ідея природоохорони, якій вони служать, ставала матеріальною силою завдяки підтримці відповідних ешелонів влади. Маємо на увазі насамперед фінансування, з яким у нас, як відомо, проблеми й проблеми...

Але нерідко трапляється й таке: кошти виділено, в офіційних документах суми проставлено, а в реальності все — міф, казка, легенда, а грошам приробляють «ноги», і вони йдуть зовсім в інших напрямах — з волі тих, хто не зважає на державні, народні інтереси, а виходить з розуміння іншого порядку...

У зв'язку з цим хочу звернути увагу на таке: Законом України «Про державний бюджет на 2002 рік» (ст. 28) Державному фонду охорони навколишнього природного середовища виділено 8800 тис. грн. на виконання «Загальнодержавної програми охорони й відновлення навколишнього середовища Азовського і Чорного морів». Минув майже рік, а кошти на берегоукріплення, моніторинг і оцінку забруднення Азовського морського басейну, виконання низки некапіталомістких природоохоронних робіт до обласного бюджету так і не надійшли. Куди вони пішли? Ось уже тривалий час ми, народні депутати разом з мером Маріуполя, бомбардуємо урядові органи і профільний комітет Верховної Ради листами з проханням виділити кошти на виконання першочергових заходів з інженерного захисту територій від зсувів, підтоплень, запобігання розмиву берегів і затоплення ділянок прибережної смуги, що почастішали останніми роками. І що ж? Наші листи наштовхуються на глуху стіну мовчання.

Невже урядовці з Мінфіну й Міністерства з надзвичайних ситуацій не розуміють, що потім, коли будуть зруйновані житлові будівлі, змиті дороги, порушені комунікації, коли виникнуть ще гостріші проблеми, грошей на відновлення всього цього треба буде незмірно більше, аніж сьогодні прохає, наче жебрак, кращий мер країни?

Я торкнувся лише однієї з багатьох проблем, що у сукупності визначають трагічну долю регіону Азовського моря. Але ж це наймілкіше на землі море, дуже уразливе в екологічному відношенні, що

має унікальний склад рибних багатств, перебуває на межі екологічної катастрофи. Мільярди кубометрів стоків, що надходять із заводів і шахт, каламутні струмки зі шкідливими хімікаліями, що течуть з полів, тонни комунально-побутових відходів, гори сміття від туристів і курортників, нафта й інші небезпечні речовини, що скидають з суден, — усе це люди «дарують» морю бездумно, безладно, не уявляючи собі наслідків.

Результати невтішні. Накопичуються тисячі тонн відходів, що забруднюють землю і воду. Береги руйнуються. Змінюється структура дна

■ ■ ■

Нерідко трапляється й таке: кошти виділено, в офіційних документах суми проставлено, а в реальності все — міф, казка, легенда

■

моря. Різко погіршуються умови нересту і міграції риби, інших морських організмів. Ділянки моря інфікуються хвороботворними бактеріями. Триває варварське розкрадання рибних багатств мафіозними групами, які увійшли у злочинну змову з деякими посадовими особами.

Хіба лише безкультур'ям, перекрученою мораллю, екологічним невіглаством можна пояснити все це? Загальна система господарювання, що не припускає формування в людині почуття відповідальності за довірене, соціально-політична атмосфера багатьох років, що травмує свідомість і розмиває моральні основи, — ось що зумовило екологічне свавілля. Ми зобов'язані протиставити цьому ідею творення, програму цілеспрямованих відбудовчих заходів, конструктивних дій багатьох фахівців, колективів організацій, широких кіл громадськості.

Дехто впадає в сумний скептицизм: мовляв, що вдієш, у нас так завжди ведеться... З усією категоричністю заперечую цим скиглям. Треба думати, шукати, працювати. Організовано, консолідовано, відповідально... Нехай і ми, і діти наші, й онуки мають купатися в чистому морі, милуватися ним, приймати його дарунки.

Тому й скеровує свої зусилля група депутатів Верховної Ради України на розробку широкомасштабної стратегії відродження і захисту екосистеми Азовського морського басейну і конкретних першочергових заходів, які мають розглядати найближчим часом.

Розробляється концепція системного здійснення цільових заходів природоохорони. Намічається внести корективи в напрями розвитку виробничої й соціальної інфраструктур з обліком дійсних і прогнозних характеристик регіону, його ролі в промисловому комплексі країни. Буде враховано пропозиції провідних наукових, виробничих, суспільних екологічних організацій.

Наша концепція націлена на вдосконалення правових основ поводження людини в природному середовищі. Закладається база для введення особливого режиму природокористування в Приазов'ї. Виділяються такі пріоритетні напрями природоохоронної роботи:

— технічна реконструкція і модернізація водоочисних споруд промислових підприємств і шахт, об'єктів агропромислового комплексу;

— створення потужностей для переробки й утилізації промислових і побутових відходів, очищення прибережної смуги від сміття й відходів;

— реконструкція наявних і створення нових інженерних систем і споруд у комунально-побутовій сфері;

— встановлення жорсткого режиму дотримання санітарно-екологічних вимог під час збереження і транспортування нафтопродуктів, хімічних та інших небезпечних речовин морським шляхом, виконання різних робіт у портах і на транспортних засобах;

— гідрологічні заходи з попередження забруднення моря річковими стоками, відновлення підводних ландшафтів, берегозміцнювальні роботи, рекультивація прибережної смуги;

— відновлення втрачених видів морської фауни і флори, відтворення кормової бази риборозведення, поліпшення нерестовищ, місць нагулу й міграції риб та інших морських організмів;

— встановлення особливого режиму природокористування в охоронних зонах територій і об'єктів природозаповідного фонду;

— встановлення суворого державного контролю за господарською діяльністю в морських акваторіях;

— розробка проектів і програм, спрямованих на підвищення інвестиційної привабливості Азовського регіону, ефективне розв'язання екологічних проблем тощо.

Однією з найважливіших умов успішного розв'язання екологічних проблем є впорядкування відповідних фінансових потоків з обліком зосередження засобів у руках тих, хто зобов'язаний піклуватися про оздоровлення регіону і його населення. Сподіваємося, що схвалена у квітні 1999 р. постанова Кабінету Міністрів України №715 про проведення еколого-економічного експерименту в містах Кривому Розі, Донецьку, Дніпродзержинську, Маріуполі і Запоріжжі дасть імпульс для того, щоб розв'язати деякі фінансові «вузли». Відповідно до цього

■ ■ ■

Настав час створювати єдиний Міжнародний фонд порятунку Азовського моря

■

документа, починаючи з 2000 р., природоохоронні заходи мають фінансуватися за рахунок коштів місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища й в обсягах не нижче, ніж фактичні надходження від відповідного збору, що стягується з підприємств, розташованих на території зазначених міст.

У 1999—2001 рр. економічний експеримент, підпорядкований природоохоронним цілям, провели у гірничо-металургійному комплексі країни. Відповідно до нього 70 відсотків екологічного збору за забруднення навколишнього природного середовища залишали в розпорядженні підприємств і скеровували на природоохоронні цілі. За цей період по металургійних підприємствах пільгові суми екологічного збору становили майже 74 млн. грн., тобто майже 40 відсотків від загальної суми коштів, спрямованих металургами на фінансування заходів з охорони середовища.

Поєднання чинника пільг і системи відповідальності за цільове використання коштів дали змогу активізувати й істотно підвищити ефективність природоохорони. Виходячи з цього, ми запропонували внести зміни до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища». Сутність їхня така: підприємства металургійної, коксохімічної, хімічної, гірничодобувної, вугільної і цементної промисловості 70 відсотків збору за забруднення навколишнього природного середовища залишають у своєму розпорядженні для цілеспрямованого фінансування екологічних заходів з програм, погоджених з територіальними природоохоронними органами. Великої уваги потребують і проблеми розвитку науково-дослідних робіт з екології Азова, завдання підготовки фахівців-екологів відповідної кваліфікації.

І ще дуже важливий аспект. Азовське море і Приазов'я — це ж не тільки український простір, а й російський. Поєднання зусиль з екологічного захисту цього величезного регіону — наше насущне завдання. Нині ми вжили заходів з подальшого зближення з російськими природоохоронними органами, поновлюємо співробітництво з Азовською міжпарламентською комісією Держдуми Росії. Ми зустрічаємо активну готовність колег до спільних дій. Звичайно, розвиватимемо ділові контакти з керівництвом і природоохоронними органами Краснодарського краю і Ростовської області, прилеглими до Азовського моря.

Треба враховувати також, що цей внутрішній водний басейн через Чорне море поєднується зі Світовим океаном і є частиною єдиної глобальної екосистеми. «Хвороба» однієї з її складових позначається на всій системі. Це розуміють екологи різних країн. Ми готові до багатопланового співробітництва із закордонними природоохоронними організаціями. Тим паче, що нині намічено ширше й продуктивніше співробітництво нашої країни з Міжнародним банком реконструкції і розвитку, який під час реалізації екологічних проектів виступає як впроваджувальна структура Всесвітнього екологічного фонду. У найближчому майбутньому Верховній Раді України належить розглянути питання ратифікації Угоди щодо гранту трастфонду зі збереження біологічної розмаїтості в Азово-Чорноморському коридорі.

Здається, настав час створювати єдиний Міжнародний фонд порятунку Азовського моря із широким залученням до нього вітчизняних і зарубіжних коштів.

Не можна, щоб Азовське море спіткала трагічна доля моря Аральського, що практично припинило існувати як водний об'єкт. Азов має жити повнокровним, здоровим життям.

**Сергій МАТВІЄНКОВ,
народний депутат України.**

Від редакції. ***Усіляко підтримуючи положення статті народного депутата Сергія Матвієнкова, редакція просить усіх, хто причетний до вирішення природоохоронних завдань Азовського моря, висловитися з питань, порушених у цій публікації, і направити нам свої міркування, пропозиції, рекомендації.***

РИНОК

Час вантажити

Добра прикмета, коли в країні з'являється попит на автонавантажувачі. Отже, є що вантажити і є за що купити техніку-помічницю. А попит, як відомо, породжує пропозицію.

Від часів Союзу на просторах нашої шостої частини суші прижився переважно болгарський навантажувач. І все б нічого, та розпався «великий могутній», а з ним — і налагоджені виробничі зв'язки. В 1992 році на окремі приватні підприємства поділився і сам «Балканкар», через що аж чотири роки не поставляв нову техніку. В Україні зрештою обходилися старими машинами, що виробляли потроху свій ресурс. Промисловий схід України просто не зміг би обійтися без нової складської техніки.

А відтак, цілком закономірно саме тут з'явилася перша в країні сервісна мережа з обслуговування та ремонту вантажопідйомного обладнання. Спочатку сформувалося головне підприємство в Запоріжжі, потім — і в Харкові. Згодом з'явилися представництва в Києві, Дніпропетровську, Донецьку, тепер черга дійшла до Сімферополя та Одеси.

Сервісна мережа оформилася в асоціацію «Зевс», його харківське підприємство «Стандарт» отримало статус офіційного представника південнокорейської компанії «Daewoo Heavy Industies&Machinery», всієї вантажопідйомної техніки під маркою «Балканкар», джерел безперебійного харчування болгарського виробництва АТ «Енергія», акумуляторних батарей «ТАВ» (Словенія).

Отже, завдяки ремонтній базі та кваліфікованим фахівцям став на ноги вітчизняний лідер, який змінив український ринок складської техніки. Десять сервісних автомобілів виїжджають із Запоріжжя і Харкова до будь-якої точки країни для ремонту і гарантійного обслуговування вантажопідйомної техніки на підприємствах. Головні інженерні сили проходять щорічне стажування за кордоном.

У «освітніх» поїздках наших головних фахівців і розробників до тієї самої Болгарії є подвійний сенс. У болгар залишилися напрацювання зі спеціального обладнання, яким доукомплектовують стандартну техніку. А ми, маючи змогу порівняти ці напрацювання з інженерною думкою інших постачальників цієї номенклатури, можемо дати партнерам, які переживають сьогодні не кращі часи, слушні поради.

У відродженні «померлого» було проектного інституту при «Балканкарі» є сьогодні певна заслуга українських фахівців. Нині, наприклад, болгарські розробники поставляють на наш ринок модернізовану спецтехніку, виконану за конкретними замовленнями асоціації «Зевс»: виготовлено нестандартне навісне обладнання, спеціальні штабелери та підйомники заввишки понад п'ять метрів, подовжувачі та обладнання для тристоронньої обробки вантажу. Захватне обладнання — для обробки рулонів, коробок, бочок тощо.

У перспективі також розвиток ринку якісної техніки, найходовішу з яких випускає фірма «Daewoo». Ручних гідравлічних возиків південнокорейського виробництва цього року в Україні продано вдвічі більше, ніж торік. Якщо порівнювати характеристики південнокорейської складської техніки зі зрозумілішими масовому покупцеві характеристиками автомобілів, то це, за словами директора Володимира Дягилева, — хороший середній клас, щось на кшталт «Фольксвагену».

І якщо болгари ще тільки вибираються із затяжної кризи у виробництві, освоюючи дрібні серії маленьких навантажувачів, то корейці знижують ціну досить якісних машин завдяки їх конвеєрному випуску. Тому більшість стабільно працюючих підприємств оптимальним варіантом вибирають техніку «Daewoo». Вона швидко окуповується і вирізняється надійністю. Наприклад, на пивзаводі «Рогань», що працює в три зміни, цей навантажувач відкатав свій ресурс у 2000 мотогодин за п'ять місяців. Але нічого екстраординарного не сталося: машина працює без ремонту і далі. І коштує така техніка лише трохи більше від болгарської.

Паралельно підприємство модифікує і болгарську складську техніку. Фактично без збільшення ціни з цього року всі навантажувачі, відновлювані асоціацією «Зевс», оснащують плавноходовим імпульсним блоком виробництва дніпропетровської фірми «Комета». Це дуже складна електроніка і встановлюється вона за угодою з виробником навантажувачів на всю техніку, незалежно від побажань замовника. Вітчизняний виробник у такий спосіб привчає клієнта до кращої техніки, показуючи, якою має бути сучасна машина. Підуть тут назустріч замовникові і в розрахунках за техніку. Постійним клієнтам надають розстрочку до півроку, можливий і банківський кредит на замовлені машини. Маючи в наявності на складах близько 40 одиниць готової техніки, ремонт за «один день» стає реальністю, відбувається заміна старих болгарських вантажопідйомників на нові.

Вигідність співробітництва з асоціацією «Зевс» уже змогли оцінити замовники чотирьох областей України, які регулярно обслуговують його фахівці —Харківської, Сумської, Полтавської, Луганської. Серед партнерів асоціації «Зевс» — сотні підприємств по всій Україні, зокрема — харківські оптово-торговельна база «Оболонь», машинобудівний завод «Світло шахтаря», завод шампанських вин, завод Березовських мінеральних вод, кондитерські фабрики «Харків'янка» та «АВК», тютюнова фабрика «Філіп Морріс Україна», концерн «Стірол», пивкомбінати «Славутич», «Рогань», «Львівська пивоварня», «Крим», підприємство «Укрграфіт» та багато інших.

ЗЕВС — Запоріжжя — 69083, вул. Східна, 9;
т/ф: (0612) 96-13-84, 95-52-30, 95-03-41;
ЗЕВС — Київ —
т/ф: (044) 536-16-18; тел.: (044) 536-16-20;
ТОВ «Стандарт», Харків —
тел.: (0572) 21-95-08, 21-88-14, 20-98-16;
ЗЕВС — Донецьк —
т/ф: (0622) 61-73-97; тел.: 61-77-78;
ЗЕВС — Дніпропетровськ —
т/ф: (0562) 96-08-56.

Інесса ТИХА.

Харків.

Створити умови для реальної доступності ліків усім верствам населення

Позитивна динаміка розвитку

Можна однозначно стверджувати, що серед найважливіших соціально-економічних проблем, які стоять нині перед суспільством, пріоритетною є створення умов для реальної доступності медикаментозного забезпечення населення.

За роки незалежності фармацевтична галузь зазнала істотних змін, держава відмовилася від монополії в питаннях виробництва і реалізації лікарських засобів, створивши умови для ринкових перетворень, приватизації та корпоратизації підприємств, які виготовляють ліки, становлення дистриб'юторської мережі, стрімкого розвитку аптек, їх філій, аптечних пунктів та аптечних кіосків різних форм власності.

Із досьє «ГУ».
Михайло СЯТИНЯ — народний депутат України, голова підкомітету з питань законодавчого забезпечення розвитку фармації та здійснення фармацевтичної діяльності Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства.

Нині у країні лікарські засоби виготовляють 172 промислові підприємства, а реалізацію їх населенню здійснюють понад 25 тисяч аптечних закладів.

Важливо, що відзначається позитивна динаміка розвитку вітчизняної фармацевтичної промисловості, темпи приросту обсягів виробництва ліків становлять щорічно 15 відсотків, щоправда, цього року динаміка дещо сповільнилася. Це дало змогу втричі збільшити асортимент та обсяги вітчизняних ліків, що надходять на фармацевтичний ринок. Якщо у 1991 році українські ліки було представлено 784 препаратами, то сьогодні їх асортимент уже становить близько трьох тисяч.

Освоєно 300 найменувань нових вітчизняних препаратів, які раніше в нашій країні не виготовлялися, а надходили по імпорту.

Безумовно, жодна країна світу не може забезпечити свої потреби ліками власного виробництва. Навіть багаті, промислово розвинені країни — США, Японія, Німеччина та інші — імпортують лікарські засоби. Тому об'єктивно, Україна також не може обійтися без імпорту ліків, які не виготовляються в нашій країні, або вироблюються за високими технологіями, ще не освоєними в нас, та нових оригінальних препаратів, так званих брендів, завдяки яким впроваджуються сучасні методи лікування захворювань, що раніше вважалися невиліковними.

Тому дуже важливе правильне розуміння потреби в імпорті ліків передусім для того, щоб виробити цивілізовані, стабільні правила їх реєстрації та надходження в країну.

Щорічно в Україні реєструють майже 800 нових препаратів, а Державний реєстр нараховує вже більш як 8 тисяч найменувань лікарських препаратів.

Обсяги, ємність українського фармацевтичного ринку в нашій країні становлять 3,5 млрд. грн., а питома вага вітчизняних препаратів — 46 відсотків. До прикладу, на початку 90-х років фармацевтичний ринок більш як на 70 відсотків було заповнено ліками іноземного виробництва. Слід відзначити, що в Україні створено професійну, організаційно чітку систему реєстрації лікарських засобів, якої нема в жодній із країн СНД, та яку позитивно оцінюють відповідні європейські структури. Державний фармацевтичний центр, який організовує весь комплекс робіт із реєстрації лікарських препаратів, вирішує важливі для суспільства проблеми з регулювання ринку лікарських препаратів, насамперед щодо забезпечення їх якості, ефективності та безпечності.

■ ■ ■

Освоєно 300 найменувань нових вітчизняних препаратів, які раніше в нашій країні не виготовлялися, а надходили по імпорту.

■

Безперечно, як здобуток фармацевтичної галузі на цьому етапі розвитку слід розглядати діяльність Державної інспекції з контролю якості лікарських засобів, яка в бурхливому морі українського фармацевтичного бізнесу відіграє важливу роль у запобіганні надходження до споживачів лікарських препаратів, які не відповідають стандартам якості.

Докорінні зміни

За період становлення нашої державності на найбільших підприємствах галузі ЗАТ фармацевтична фірма «Дарниця», ЗАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», ВАТ «Фармак», ЗАТ «Індар» та деяких інших відбулося та триває технічне переоснащення: створені дільниці та виробництва низки важливих препаратів згідно з міжнародними вимогами і правилами GMP.

Справді, це сучасні підприємства, на яких уже виготовляють значну частку препаратів, що пройшли відповідну сертифікацію і не відрізняються за якістю від зарубіжних аналогів.

Докорінні зміни, що відбулися у фармацевтичній галузі під час переходу до ринкових відносин, на жаль, супроводжуються не тільки здобутками, а й значними негативами. Це, зокрема, втрата з боку виконавчої влади координаційних функцій у роботі приватизованих фармацевтичних підприємств, неефективне управління державною часткою майна, поява на ринку фальсифікованих лікарських препаратів, значне зростання цін на ліки, внаслідок чого вони недоступні населенню, тощо.

Малоефективна діяльність створеного декілька років тому в складі Міністерства охорони здоров'я Державного департаменту з контролю за якістю, безпекою і виробництвом лікарських засобів та виробів медичного призначення.

Тепер одні й ті самі препарати виготовляються на 5—7 підприємствах, що призводить до невиправданої конкуренції між вітчизняними виробниками. На більшості фармацевтичних підприємств залишається низький рівень технологічного обладнання, на якому фактично неможливо виготовляти препарати у сучасних лікарських формах.

Високі темпи приросту вітчизняного виробництва ліків були у 2000—2001 рр., але ця тенденція не збереглася.

Уже протягом останніх чотирьох кварталів поспіль (чого не відбувалося навіть у кризові 1998—1999 рр.) абсолютні показники виробництва лікарських засобів зменшилися, а приріст виробництва поступово знижується упродовж дев'яти кварталів поспіль.

За оцінками експертів, у четвертому кварталі 2002 р. відбудеться деяке зростання виробництва порівняно з попереднім кварталом, проте втрата динаміки приросту виробництва очевидна.

До мінімуму зведено експорт вітчизняних ліків, тепер практично всі препарати, виготовлені в Україні, постачаються на внутрішній ринок.

Неможливо позитивно оцінити роботу департаменту стосовно координації із забезпечення у країні належної дистриб'юторської практики. Можливо, причиною низької ефективності роботи департаменту на стратегічному для держави напрямі є надто широкий спектр питань, якими він опікується, та дублювання функцій інших структур Міністерства охорони здоров'я.

Незрозуміло, чому департамент має дублювати роботу з контролю якості лікарських засобів Державної інспекції з контролю якості лікарських засобів і виробів медичного призначення, до речі, з уже добре і чітко налагодженою роботою.

Очевидно, було б доцільно вивільнити працівників Департаменту від видавання ліцензій на право здійснення оптової та роздрібної реалізації лікарських засобів.

Мої колеги, досвідчені провізори із різних регіонів України, називають цинізмом, коли, скажімо, аптеки комунальної власності, побудовані за державні капіталовкладення за типовим проектом, і в яких відлагоджено на високому професійному рівні роботу, мають звертатися в Київ по одержання ліцензії. На думку багатьох фахівців, роботу з видавання ліцензій слід передати органам охорони здоров'я на місцях, а за Міністерством охорони здоров'я залишити встановлення чітких умов, за яких може видаватися ліцензія на відкриття нових аптек та здійснення контролю за додержанням ліцензійних умов діяльності. Можливо, це допоможе запобігти відкриттю нових аптек в погано пристосованих приміщеннях, в невідповідних нерідко антисанітарних умовах.

■ ■ ■

Тепер одні й ті самі препарати виготовляються на 5—7 підприємствах, що призводить до невиправданої конкуренції між вітчизняними виробниками.

■

Проблема доступності ліків

У суспільній свідомості й у діях тих, хто займається фармацевтичною діяльністю, має бути розуміння того, що фармацевтичний бізнес — це специфічний вид діяльності, особливістю якого є створення доступності медикаментозного забезпечення населення.

Проблема доступності лікарських засобів надзвичайно актуальна для нашої країни. В економічно розвинених країнах цю проблему вирішують за рахунок і прямих, і непрямих заходів регулювання.

Пряме регулювання — обмеження торгових націнок, реєстрації і контролю за цінами — діє здебільшого для тих лікарських засобів, вартість яких повертається системою соціального страхування, тобто за рахунок держави. Це має такий вигляд: два учасники ринку — держава (платник) і виробник (продавець) вступають у добровільні відносини, встановлюючи ціну і кількість лікарської продукції, яка може бути обмежена (закуплена) за визначеною ціною.

Непряме регулювання здійснюється за рахунок пільгових переліків життєво необхідних лікарських засобів, які держава гарантує закупити у вітчизняного виробника або імпортера, при цьому визначаються граничні націнки і буде відома вартість цих препаратів на ринку. По суті, це має бути державне замовлення з урахуванням необхідності медикаментозного забезпечення для виконання національних та державних медичних програм. Це, зокрема, такі важливі програми: Національна програма «Діти України на 2002—2005 рр.», Національна програма «Репродуктивне здоров'я 2001—2006 рр.», Програма профілактики та лікування артеріальної гіпертензії в Україні; Державна комплексна програма соціально-медичного забезпечення ветеранів війни на період до 2005 р. та ін.

Часткова або цілковита оплата лікарських препаратів може здійснюватися через фонди добровільного медичного страхування, впровадження якого очікується в нашій країні. Безумовно, можуть бути й інші конструктивні пропозиції щодо забезпечення цінової доступності лікарських засобів.

Слід відзначити, що проблемою здешевлення цін на ліки, забезпечення їх доступності для всіх верств населення опікуються і законодавчі, і виконавчі органи влади. У зв'язку з цим нелогічні й невчасні пропозиції щодо здешевлення лікарських засобів з одночасним введенням податку на додану вартість. За розрахунками багатьох фахівців, введення податку на додану вартість на лікарські засоби і вироби медичного призначення підвищить вартість медикаментів у середньому на 15—20 відсотків і, за нашими розрахунками, збільшить витрати населення на суму 368 млн. грн., потребуватиме додаткових витрат бюджету на 123 млн. грн.

За даними Держкомстату України, за I півріччя 2002 р. 75 відсотків медикаментозного забезпечення здійснюється за рахунок коштів населення. Сума компенсації бюджету за відпуск ліків окремим категоріям хворих становить лише 2,7 відсотка від загальної реалізації.

■ ■ ■

За даними Держкомстату України, за I півріччя 2002 р. 75 відсотків медикаментозного забезпечення здійснюється за рахунок коштів населення.

■

Враховуючи низьку купівельну спроможність населення, обмеження фінансування лікувально-профілактичних закладів, підвищення цін на медикаменти зумовить падіння обсягів виробництва вітчизняних ліків, істотно вплине на зростання соціальної напруги в суспільстві й не зможе дати очікуваних надходжень до державного бюджету. Про це свідчить досвід нашого північного сусіда — Росії.

Особливо хочу підкреслити, що всі лікарські засоби не повинні обкладатися податком на додану вартість, у тому числі й із переліку життєво необхідних.

Подальший розвиток фармацевтичної галузі потребує реформування управління та координації процесів, що відбуваються на українському фармацевтичному ринку.

На мою думку та на думку моїх колег-науковців та практиків, в Україні має бути розроблено та затверджено Національну політику лікарського забезпечення відповідно до рекомендацій ВООЗ. Такий документ може називатися програмою чи стратегією розвитку фармацевтичної галузі. В ньому повинно бути визначено цілі й спрямованість дій, пріоритетні завдання на середній та довший термін, сформовано стратегію їх досягнення.

Такий документ може бути розроблено за участю політиків, учених-клініцистів та вчених-фармацевтів, економістів, практичних працівників шляхом консультацій з усіма зацікавленими сторонами. В процесі консультацій має бути визначено прийнятну доступність, належну якість і раціональне використання лікарських засобів, встановлено пріоритети, розроблено стратегію і визначено обов'язки держави.

Також вважаю за потрібне висловити деякі думки практичного характеру.

Подальші позитивні зміни і розвиток фармацевтичної промисловості можуть відбуватися лише на основі інтеграції, об'єднання в єдину структуру виробників і науково-дослідних інститутів хімічного напряму.

Рано чи пізно держава не зможе утримувати велику кількість науковців, які синтезують прекрасні молекули, але на основі яких не створюються препарати. Наукові розробки за підтримки держави і виробника зможуть впроваджуватися у практику як нові ліки.

Очевидно, визріла потреба реформування управління і регулювання процеси, що відбуваються на вітчизняному фармацевтичному ринку.

Важливо зробити діяльність Державного департаменту прозорою і зажадати від нього ефективної і результативної роботи, чого всі чекають від нового керівництва.

Я і мої колеги в Комітеті Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства робитимемо все, щоб законодавчо підтримати всі конструктивні пропозиції Міністерства охорони здоров'я, його структур, що будуть спрямовані на подальший розвиток фармацевтичної галузі.

Михайло СЯТИНЯ, народний депутат України.

Полігони безтурботності

Переповнені звалища побутових відходів загрожують країні екологічною кризою, яку все ще розглядають крізь скельце відомчих підходів.

Наприкінці минулого літа в деяких засобах інформації (у пресі і на телебаченні) промайнула сенсаційна новина про унікальну для України технологію поводження із так званими твердими побутовими відходами, яка, не потребуючи надмірних затрат, радикально розв'язує одразу дві головні проблеми: різко зменшує об'єми сміття, що підлягає захороненню на звалищах, та водночас робить самі звалища екологічно безпечними. Повідомлялося також, що київське підприємство з іноземними інвестиціями «Укрвторресурси» готове хоч сьогодні «запустити» в роботу цю технологію, до того ж власним коштом! Але за певних, зрозуміла річ, гарантій та сприяння нормальній діяльності — і з боку держави, і з боку органів місцевого самоврядування. Здавалося б, така пропозиція мала сколихнути всі наші «органи» — і місцеві, і центральні. Адже проблема санітарної очистки населених пунктів сьогодні в країні вже підступила, образно кажучи, з ножем до горла. На її розв'язання хронічно бракує коштів... Проте навіть після того, як Президент України, виступаючи у вересні на Всеукраїнських зборах представників влади та громадськості, назвав однією з найгостріших житлово-комунальних проблем відсутність у країні сучасної системи утилізації побутових відходів, ніхто чомусь ні в центрі, ні на місцях не кинувся на пошуки згаданої технології хоча б заради ознайомлення. Ось така насправді реакція на всіх владних поверхах на «подразнення» смітниками. І це тоді, коли Україна сьогодні фактично потопає в них.

За офіційними даними (які, скоріше, відображають картину 15—20-річної давності), всього в нас уже накопичено понад 25 мільярдів тонн відходів, з яких близько п'яти мільярдів тонн — комунальні, або, як їх називають, тверді побутові відходи (ТПВ). Але це тільки те, що хоч якось обліковувалося в останні роки на «узаконених» полігонах ТПВ. Але до цього треба приплюсувати ще й несанкціоновані звалища. Скільки їх у країні, і які там накопичення — цього взагалі ніхто не знає. Мінекоресурсів, зокрема, цього року відрапортувало про закриття в регіонах майже 13 тисяч таких стихійних смітників. А вони тим часом тисячами дедалі проростають на нових, не загиджених до того територіях. І небезпечне це явище не тільки тому, що псує краєвиди. Адже невідомо, що на тих звалищах, як саме вони впливають на стан довкілля. Про це можна лише здогадуватися, бо реального становища ніхто досі не аналізував.

Власне, створюється враження, що стихійні смітники — це явище, з яким у цій ситуації взагалі марна справа боротися. Адже близько 80 відсотків так званих офіційних полігонів ТПВ вже практично вичерпали свій ресурс і ось-ось мають бути закриті. А на спорудження нових — відповідно до наявних санітарно-екологічних вимог — коштів немає і не передбачається. Тому, схоже, в нас повторюватиметься ситуація, яка спостерігалася в 70-х роках минулого століття. Тоді місцеві органи влади «призначали» звалища без будь-яких досліджень і навіть без проектів. А вже за нашого часу довелося їх хоч якось паспортизувати і узаконювати, перейменовувати в «полігони». А тепер, коли більшість із них доведеться закрити, така само паспортизація з перейменуванням чекає, мабуть, і частину тих стихійних смітників, які нині так енергійно закриваються на місцях (принаймні на папері) інспекції Мінекоресурсів.

■ ■ ■

Адже невідомо, що на тих звалищах, як саме вони впливають на стан довкілля.

■

Але вичерпано в країні не тільки ресурси більшості полігонів. «Дочерпується» вже сама здатність довкілля нейтралізувати наші «викиди». Досить сказати, що в самій столиці(!) отруйний вплив одного з колишніх (уже закритих) звалищ змусив відселяти сотні сімей. Отож практично всі наявні полігони ТПВ, як свідчать фахівці, є своєрідними мінами сповільненої дії. Забруднення довкілля, яке відбувалося під час експлуатації цих полігонів — то лише квіточки. Після їх закриття процес отруєння земель і грунтових вод так званими фільтратами стає ще інтенсивнішим. А боротися з ним не тільки затратно, а й неефективно: отруєння зазвичай триває десятиріччями. І супроводжується повзучим омертвінням земельних угідь, грунтових вод, різким підвищенням захворюваності населення, що проживає на територіях, прилеглих до зон, де розташовані звалища. В цьому, до речі, вже на власному гіркому досвіді переконалися жителі (і медики) окремих регіонів Київщини, в яких столиця «скидає» своє комунальне сміття. Останніми роками медики фіксують постійне зростання інфекційних захворювань у селах, розташованих по сусідству з територіями київських звалищ, і це прямо пов'язують (у тому числі й епідемічні спалахи гепатиту) з отруйним впливом смітників.

■ ■ ■

Масштаби «кризи звалищ» сьогодні вже такі, що місцеві територіальні громади фінансово неспроможні приймати якісь кардинальні рішення в цих питаннях.

■

Очевидно, з огляду саме на такий столичний «чинник» згадуване вже підприємство «Укрвторресурси» і пропонувало реалізувати свій проект як такий, що, по-перше, зменшив би тиск відходів мегаполіса на довколишні території, а, по-друге, зміг би стати прикладом плодотворного співробітництва Києва і всього столичного регіону. Істотно тут ще й те, що отруєння відходами на території Київщини «накладається» на давнє забруднення, пов'язане з Чорнобильською аварією... А головна перевага проекту, як стверджують фахівці, передусім у тому, що на пропонованих до будівництва полігонах — сучасних підприємствах із сортування, брикетування і захоронення ТПВ практично усувається проблема фільтратів (принаймні їх викидів у довкілля). Окрім того, що таке підприємство перестає бути отруйним, воно ще й дає можливість у прямому розумінні спресовувати відходи, зменшуючи їх об'єм у 3—5 разів, відповідно збільшуючи фактичну ємність полігону...

На початку нинішнього року вже було підготовлено відповідний проект, і вже тепер нова технологія утилізації ТПВ могла б запрацювати. Але більш як півроку було втрачено на «пробивання» та «узгодження». І тільки навесні наступного року стане до ладу перша черга принципово нового полігону, розрахованого загалом на переробку 100 тисяч тонн відходів на рік (тобто більше 10 відсотків усього, що «виробляє» Київ). Стане це в кілька разів дешевше, ніж, скажімо, спорудження сміттєспалювального заводу аналогічної потужності (будівництво якого начебто намічається в Києві). Власне, не просто дешевше. «Укрвторресурси» самі беруться організувати фінансування проекту — без будь-яких державних фінансових гарантій, на власний ризик. Достатньо простого, зацікавленого сприяння...

■ ■ ■

Медики фіксують постійне зростання інфекційних захворювань у селах, розташованих по сусідству з територіями київських звалищ, і це прямо пов'язують (у тому числі й епідемічні спалахи гепатиту) з отруйним впливом смітників.

■

Ось тут ми й підійшли до ключового питання.

«Сміттєва» криза — проблема більше політична, ніж фінансова чи організаційно-технологічна. І починається вона передусім з того, що, згідно з чинним законодавством, так звані «функції» з організації саночистки населених пунктів належать винятково до компетенції органів місцевого самоврядування (сам чинник екологічної загрози полігонів ТПВ у такому разі просто «випадає»). А що робити, якщо ці «органи» навіть між собою не можуть порозумітися у розв'язанні спільних проблем? До речі, якби не підтримка з боку Київської облдержадміністрації, то унікальна технологія переробки ТПВ (до речі, давно апробована в Європі) навряд чи могла б нині з'явитися в Україні у вигляді реального проекту із «прив'язкою» до конкретної місцевості.

Окрім того, масштаби «кризи звалищ» сьогодні вже такі, що місцеві територіальні громади фінансово неспроможні приймати якісь кардинальні рішення в цих питаннях. Грубо кажучи, смітникову проблему вони здатні розв'язувати хіба що способом дідів-прадідів: одну яму закопав, іншу викопав (за можливості — на межі, або і взагалі на території сусіда). Що там говорити про провінцію, коли навіть Київ, замовляючи свого часу програму саночистки, спокусився (як у казці про Балду) «тендерною» дешевизною її розробки і у підсумку місто отримало практично малопридатний документ. Уже навіть з цього прикладу можна дійти висновку, що розробку принципових програмних напрямів треба здійснювати на загальнодержавному рівні.

І, нарешті, третій, але не останній за значенням аспект. Необхідна законодавча база в нас напрацьована. Але, як і в інших сферах, закони не виконуються. Пояснюють це здебільшого... життєвою необхідністю (як, мовляв, можна хоч на тиждень закрити полігон №5, на який «зсипає» сміття практично весь Київ?!). Тобто норми є, але вони не діють. Є, зрештою, хоча б такий законодавчий норматив, як категорична заборона скидати в одну купу з побутовими також і промислові (в тому числі токсичні) відходи. Але і його ніхто не дотримується. Виникають просто анекдотичні ситуації. Знову-таки навіть у Києві, де саночистку (як і годиться) організовано найкраще в країні, перевізники, попри грізне розпорядження міськдержадміністрації, транспортують нерідко відходи, куди їм самим заманеться. І ніхто не несе за це відповідальності!

Або візьміть наших чиновників, спеціалістів, «галузевих» науковців. Мільйони вже викинуто на їхні закордонні відрядження. А віддача — лише у вигляді... вражень. Іноді, бува, ще й лобіюють запозичення в Україну технологій і контрактів якомога дорожчих — задля вищих «комісійних». А на словах усі начебто й стривожені критичним станом справ.

Є в цьому питанні і аспект міжнародний. Сьогодні чимало надій у країні пов'язують із вступом України до європейських структур. Підганяємо для цього законодавчу базу, «підстригаємо» на європейський манер держбюджетну нашу свитку. Але — ні пари з уст про те, що коли наших сусідів приймали до ЄС, то одним із перших контрольних питань було: а яке у вас поводження з відходами? З нинішніми отруйними смітниками нема чого й зазиратися на Європу, де діють жорсткі і непохитні норми. З наявними сьогодні в нас «полігонами» і розсипами стихійних смітників, токсичних звалищ не довелося б нам у прямому розумінні переселятися.

Дмитро ХРУЩОВ, доктор наук, учений секретар Українського національного комітету міжнародної програми геологічної кореляції ЮНЕСКО.

ПІДНЯТИ ВІТРИЛА

А п'ятирічний «лоцман» — дитина нівроку

За багато років безладдя у судноплавстві водні транспортні артерії втратили свої паспортні характеристики. Нині їх фактично повернуто до життя — із замулених каналів вийнято 15 мільйонів тонн кубометрів грунту. На 9,8 метра збільшилась осадка суден — тепер балкери можуть брати на десятки тонн вантажів більше, ніж раніше. На 60 відсотків скоротилися простої кораблів. Це лише деякі підсумки першого п'ятиріччя, яке відзначатиме незабаром державне підприємство «Дельта-лоцман».

Ще кілька років тому судноплавство на внутрішніх водних шляхах України вважалося, відверто кажучи, небезпечним (Бузький лиман — один із найскладніших у світі). А головне — кваліфікація, професійний рівень тодішніх лоцманів не витримували жодної критики. Все це, зрозуміло, відштовхувало від співробітництва іноземних партнерів, зокрема, з миколаївськими портами.

Ситуація почала змінюватися, відколи у лютому 1998 було створено ДП «Дельта-лоцман». Воно забезпечує фактично повний комплекс цивілізованого судноплавства — лоцманські роботи, технічну експлуатацію і модернізацію каналів — лиманського Бузько-Дніпровського і морського Херсонського.

Одна з найважливіших складових діяльності підприємства — підготовка лоцманів. Створений у Миколаєві тренажерний центр — один з кращих у Європі, а в дечому — унікальний.

Технічна база «Дельти-лоцмана» особливо інтенсивно розвивалася нинішнього року. Введені в експлуатацію Севастопольська регіональна служба регулювання руху суден — апаратно-програмний комплекс «Кінбурн» і пост регулювання руху суден «Очаків», лоцманське судно «Лоцман Коханов». Нині підприємство, єдине такого типу в СНД, попри «дитячий» вік має поважну репутацію і в Європі.

Анатолій РОМАНЮК.

Миколаїв.

На знімках: контрольний пункт «Очаків»: прикордонники працюють разом з лоцманами-операторами (рядовий Андрій Паученко та прапорщик Станіслав Цисельський); пост регулювання руху суден.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Міністр транспорту України Георгій Кірпа і міністр транспорту РФ Сергій Франк під час прес-конференції.

Транспортні галузі

Політичний бомонд святкував, прагматики — трудилися в поті чола

Того дня, коли у Москві проходили урочистості з нагоди завершення Року України у Російській Федерації, неподалік Кремля у будинку Міністерства транспорту РФ у поті чола трудилися прагматики-господарники двох галузевих відомств держав. Тут проходила спільна колегія Міністерства транспорту Росії і Мінтрансу України за участю Міністерства шляхів сполучення —залізничного відомства Росії. Спеціалісти та управлінці-транспортники розглядали програму співробітництв двох міністерств на період 2003—2007 років, а також концепцію погодженого розвитку міжнародних транспортних коридорів (МТК), які проходять територіями Росії та України. Сталося це вперше за 11 років незалежності двох держав, а підготовча робота до проведення колегії розпочалася шість місяців тому. Піврічний підготовчий період засвідчує про фундаментальність підходу до розвитку стратегічного партнерства транспортних систем двох сусідів і вдосконалення економічного співробітництва, її правової, технічної і технологічної адаптації до міжнародних стандартів. А чим це викликано, які передумови спільного кроку назустріч один одному?

Унікальний геополітичний міст

Шість основних причин на користь розвитку стратегічного партнерства та економічного співробітництва транспортних систем двох держав

1. Транспортні системи Росії та України були основою транспортної мережі СРСР. Наприкінці 80-х усіма видами транспорту України та Росії щороку перевозилося в середньому 25 млрд. тонн вантажів і 63 млрд. пасажирів. На частку цих країн припадало майже 75% загальної транспортної мережі і 90% вантажообігу.
2. Україна і РФ — важливі торгові партнери. Обсяг взаємоторгівлі між ними у 2001 році становив 10 млрд. доларів США. Хоча її частка поступово зменшується, Росія залишається головним торговим партнером України: на неї припадає третина зовнішньоторгового обігу нашої країни.
3. Україна також є одним із вагомих зовнішньоторговельних партнерів Російської Федерації — третє місце серед усіх країн і друге серед країн СНД (попереду лише Німеччина та Білорусь).
4. Об'єктивно Росія та Україна — своєрідний геополітичний міст між державами Заходу та Сходу. Країнам випала унікальна можливість узяти участь у створенні і розвитку міжнародної транзитної системи країн Європи та Азії. Територіями України та Росії проходять шість із десяти пан'європейських (крітських) — №№ 1, 2, 3, 5, 7, 9, а також три із чотирьох євроазіатських міжнародних транспортних коридори.
5. За оцінками міжнародних експертів ООН і ЄС, до 2010 року товаробмін за напрямком європейської вісі «Північ—Південь» зросте на 25—30%, а євроазіатської — на 30—35%. Закономірно зростуть і обсяги транзитних перевезень. Реалізація цих міжнародних проектів можлива за узгодженої державної політики транспортних відомств Росії та України, з урахуванням національних інтересів обох держав. І одночасно з інтеграцією транспортних систем обох сусідів в європейську і світову транспортну систему.
6. Великий зиск можна одержати за рахунок створення нових схем транзитних вантажопотоків, з'єднавши українську частину крітських коридорів № 3 і № 5 з російським «Транссибом» і «Північ—Південь». Тільки виграш у доставці вантажів цими маршрутами становить 10—14 діб.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

МТК + «Північ—Південь» + «Транссиб»

Відповідно до спільних інтересів до МТК на території Росії та України включено такі напрямки:

1. **Одеса/кордон Молдови — Київ — Москва — Санкт-Петербург** (входить до МТК № 9) з виходом на коридори «Північ—Південь» і «Транссиб».
2. **Кордон Польщі — Львів — Київ** (входить до МТК № 3).
3. **ЧОП (кордони Угорщини і Словакії) — Ужгород —Львів** (входить до МТК № 5).
4. **Річка Дунай — Чорне море — Азовське море — річка Дон — Волго-Донський канал — Каспійське море** — забезпечує зв'язок МТК № 7 і коридори «Північ—Південь».
5. **Київ — Сизрань — Самара — Уфа — Челябінськ —Курган з відгалуженням на Казахстан** — забезпечує зв'язок МТК № 3 і № 5 з євроазіатським коридором «Транссиб».
6. **Київ — Харків (Дніпропетровськ — Волгоград —Астрахань) кордон Казахстану / кордон Азербайджану з відгалуженням до Ростова-на-Дону — Владикавказ —кордон Грузії** — забезпечує зв'язок МТК № 3 і євроазіатського коридору «Північ—Південь».

ОФІЦІЙНО

Основа є, але роботи ще вистачає

Нормативно-правова база України як транзитної держави

Уряд затвердив і реалізує «Програму створення і функціонування національної мережі МТК в Україні», «Державну програму розвитку транспортно-дорожнього комплексу України на 2000—2004 роки». Верховна Рада прийняла «Комплексну програму утвердження України як транзитної держави», яка розрахована до 2010 року.

ВР прийняла закони «Про транспорт», «Про автомобільний транспорт», «Про дорожній рух», «Про залізничний транспорт», «Про транзит вантажів», «Про перевезення небезпечних вантажів», «Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг», «Кодекс торговельного мореплавства України», «Повітряний кодекс України».

Міжнародне співробітництво нашої країни у галузі транспорту базується і на двосторонніх, і на багатосторонніх угодах. Починаючи з 1992 року, підписано 142 такі угоди, в тому числі двосторонні: про загальні принципи співробітництва в галузі транспорту — із 7 країнами, у галузі залізничного транспорту —16, автомобільного — 37, авіаційного — 56, морського —18, річкового — 26, у галузі дорожнього господарства — із 6 країнами. Мінтранс співробітничає із 81 країною.

У 1994 році Україна підписала Угоду про партнерство і співробітництво із ЄС, де визначено принципи вільного транзиту товарів і обов'язки кожної із сторін. Згідно з угодою законодавство України приводиться відповідно до нормативів ЄС.

У своєму виступі на спільному засіданні колегії заступник міністра транспорту Росії Чінгіз Ізмайлов сказав, що за останні п'ять років у РФ прийнято цілу низку законів у галузі транспорту. Зокрема, кодекс торгового мореплавання, повітряний кодекс, кодекс водного транспорту, генеральний закон про ратифікацію угоди про МТК «Північ—Південь». Нині у Державі РФ розглядають проекти законів про транспортно-експедиційну діяльність, новий митний кодекс, розробляється закон про морські порти, державну реєстрацію прав на повітряні судна і оборудок з ними, про російський міжнародний реєстр суден, статут автотранспорту тощо.

Співпрацю треба було розпочати давно

Точка зору учасників колегії на перспективу співробітництва і концепцію розвитку МТК

Віктор ХРИСТЕНКО,
заступник глави уряду РФ:

— Розвиток транспортної структури був, є і буде одним із пріоритетів держави, бо транспортна складова обумовлює розвиток економіки. Нині в межах країн СНД чітко простежується перерозподіл вантажопотоків, викликаний різним рівнем економічного розвитку. Стало очевидним, що традиційні логістичні транспортні ланцюги вимагають удосконалення. На півдні Росії нам бракує портових потужностей. Послабшали зв'язки між суміжними видами транспорту, потрібно скоординувати діяльність залізниці і портів, застосувавши сучасні інформаційні технології і логістику. Важливе значення має розвиток авто- і залізничних переходів, пунктів пропуску між Україною і РФ. Ми зацікавлені в транспортних комунікаціях України для перевезення вантажів до третіх країн. Треба якнайшвидше привести відповідно до міжнародних правових норм законодавчу базу обох країн.

Ельбрус АБДУЛАЄВ,
держсекретар Мінтрансу України:

— Мета програми — повніше задоволення потреб економіки двох країн у міжнародних перевезеннях, створення умов для безперешкодного пропуску через кордон вантажів і пасажирів, погоджений розвиток транспортної інфраструктури двох країн, інтеграція транспортних систем України і РФ в європейську та світову транспортні системи.

Тож насамперед слід удосконалити нормативно-правову базу, привести її відповідно до міжнародних норм. Хоча міжурядові угоди загалом сформували правову базу двостороннього співробітництва, залишаються неврегульованими питання транспортно-експедиційної діяльності, міждержавного лізингу транспортної техніки, проблеми Азовського моря, заходження українських суден до внутрішніх річкових портів Росії тощо. Потрібно прискорити приєднання до міжнародних угод та конвенцій в галузі транспорту та митного права.

Одна з основних причин, яка гальмує розвиток транзиту вантажів, — затримки на кордоні. Тут ще багато бар'єрів. Їх ліквідації посприяло б створення й облаштування спільних пунктів перетину держкордону з єдиною технологією митного та інших видів контролю вантажів і транспортних засобів. Доцільно, хоча б у порядку експерименту, запровадити положення конвенції про митний транзит, яка дає змогу використовувати залізничну накладну замість декларації.

Ефективне функціонування МТК залежить від сучасних логістичних та інформаційних технологій. Щодо України, то створення об'єднаних чи спарених мультимодульних логістичних центрів доцільне на Закарпатті і в Азово-Чорноморському басейні.

Чінгіз ІЗМАЙЛОВ,
заступник міністра транспорту Росії:

— Транспортні коридори територією України відіграють велике значення для перевезення вантажів з Росії до Молдови, Румунії, Угорщини, Словенії, частково Словаччини, Болгарії, Греції, Боснії й Герцоговини, Македонії, Австрії, Хорватії, Югославії та інших країн Південної Європи.

Відповідно Україні вигідно використовувати територію Росії для транспортування вантажів до країн Закавказзя, Середньої Азії, Казахстану, Китаю.

Поєднавши МТК №№ 5, 3 із «Транссибом» та коридором «Північ—Південь», після відкриття в 2004 році сполучення Чита—Хабаровськ, буде практично відкрито дорогу від Адріатики до Тихого океану. Формування коридору «Північ—Південь» важлива не лише для Росії та України, а й для Індії, Ірану та інших країн.

Потрібно розробити і впроваджувати нові транспортно-технологічні маршрути вантажів. Одна з можливих схем «Дунай — Каспій» із використанням ліхтерів нового типу — безперевалочне, безвологе перевезення вантажів із портів Каспію російськими внутрішніми і міжнародними водними шляхами до держав Північної, Центральної і Південно-Східної Європи. Конкретна пропозиція вже надійшла від іранського вантажовласника. Впровадження схеми безперевалочного перевезення вантажів за єдиним документом, скорочує час транспортування, робить її привабливою. Інша ефективна система — авто- і залізничне поромне сполучення. Відтак вагони із Середньої Азії через Росію і Україну доставлятимуть на Балкани.

Анатолій ГУЖВІН,
глава адміністрації Астраханської області:

— Таку співпрацю треба було розпочати вже давно. Як на мене, необхідна більш глибока інтеграція в галузі суд-

об’єднують зусилля

Прогноз розвитку зовнішньоекономічних зв’язків РФ та України до 2007 року

Оптимістичний варіант

Економіка двох країн розвиватиметься інтенсивніше, ніж у середньому в країнах з перехідною економікою. Середньорічний приріст ВВП за період з 2002—2007 роки становитиме в Росії 4,9%, в Україні — 4,6%.

Середньорічні темпи зростання обсягів зовнішньої торгівлі у вартісному вираженні і для Росії, і для України випереджатимуть темпи зростання ВВП і становитимуть відповідно 5,1% і 5,8%. РФ та Україна приєднаються до ВТО до 1 січня 2005 року. Між окремими регіонами країн збережуться кооперативні зв’язки, що не дасть змоги знизити загальні обсяги товарообігу між країнами.

Отже, експорт із Росії в Україну у вартісному вираженні збільшуватиметься із середньорічними темпами 5,4% і до 2007 року експорт російських товарів в Україну становитиме 7,6 млрд. доларів США.

Експорт із України в Росію у вартісному вираженні буде також збільшуватися середньорічними темпами 4,8% і до 2007 року досягне рівня 5,0 млрд. доларів США.

Песимістичний варіант

У прогнозований період для Росії середньорічний темп зростання ВВП становитиме 3,8%, для України — 3,7%. Завдяки цілій низці причин середньорічні темпи зростання обсягів зовнішньої торгівлі в РФ будуть на рівні 3,8%, в Україні — 4,1%. Частка взаємоторгівлі знизиться, бо економіка двох країн переорієнтується на Захід.

Відтак експорт із Росії в Україну у вартісному вираженні буде зростати щороку в середньому на 3,3% і в 2007 році обсяг експорту російських товарів становитиме 6,7 млрд. доларів США. Відповідний показник приросту експорту із України в Росію буде 3,9%, а обсяги за цей самий період досягнуть рівня 4,7 млрд. доларів США.

Прогноз обсягів вантажопотоків у російсько–українському транзитному сполученні до 2007 року

Оптимістичний варіант

Обсяги експортних поставок із РФ в Україну стабілізуються до 2003 року і, починаючи з 2004-го, збільшуватимуться, досягнувши до 2007-го рівня 50 млн. тонн (10% приросту, порівняно із 2001 р.). Обсяги експорту товарів із України в Росію також зростатимуть і до 2007 року становитимуть 14,3 млн. тонн (зростання 19%).

Фото Олександра КРЕМКА.

Песимістичний варіант

Обсяги поставок російських товарів падатимуть до 2005 року (насамперед за рахунок трубопровідного транспорту), і лише в 2006-му намітиться тенденція їх поступового відновлення. До 2007 року всіма видами магістрального транспорту буде поставлятися майже 45 млн. тонн вантажів, що приблизно відповідатиме рівню 2001-го. Обсяги експортних поставок українських вантажів виростуть до 2007 року на 12%, або до 13,4 млн. тонн за рік.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

нобудування. Україна може не тільки добре ремонтувати судна, а й будувати їх.

Юрій КРУК,
народний депутат України:

— Парламент України плідно попрацював на розвиток і функціонування транспортної системи держави. Верховна Рада попереднього скликання за чотири роки прийняла 64 закони, які так чи інакше стосуються транспортної системи. А парламент цього скликання — три закони. На черзі — ще ціла низка нормативних документів.

Григорій ЛЕГЕНЬКИЙ,
начальник Департаменту розвитку і координації транспортних систем Мінтрансу України:

— Концепція розвитку МТК передбачає вдосконалення транспортної інфраструктури, створення термінально-логістичних центрів. Зокрема, треба буде розробити схеми комбінованих перевезень за розміром, номенклатурою вантажів і видами транспорту, здійснити моніторинг діяльності підприємств-операторів щодо комбінованих перевезень вантажів.

Розвиток МТК має забезпечити підвищення якості транспортування експортно-імпортних вантажів, залучення транзиту третіх країн — Південно-Східної Азії, Китаю, Кореї, країн Середнього Сходу. Євро-азійський напрямок — один із найбільших перспективних для становлення транзитного потенціалу наших країн. Основна мета співробітництва у створенні спільних МТК — збільшення в 1,5—2 разу обсягів транзиту через транспортні комунікації двох країн.

За рік усе буде окуплено

Усі, хто виступив на спільній колегії, дали схвальну оцінку програмі співробітництва. Прозвучало тут і багато слушних пропозицій та зауважень щодо її вдосконалення. Але всі зійшлися на тому, що реалізація основних напрямів програми прискорить розв’язання низки гострих питань, зокрема, дасть змогу ліквідувати багаточисленні бар’єри, які стоять на шляху експортно-імпортних і транзитних перевезень, впорядкувати систему контролю вантажів на кордоні, митних зборів, інтегрувати транспортні системи обох країн у європейську та світову системи. У підсумку збільшення перевезень сприятиме появі додаткових робочих місць, валютним надходженням у бюджет держав, що дасть можливість підвищити добробут народів наших країн.

Зокрема, можна навести експертні оцінки щодо України. За успішної реалізації програми очікується збільшення обсягів перевезень транспортних вантажів на 30—35%, експортно-імпортних — до 20%. До того ж щорічне збільшення доходів від міжнародних перевезень і переробки цих вантажів у морських портах становитиме майже 200 млн. доларів США. Економічний ефект буде досягнуто винятково за рахунок прискореного проходження вантажів через кордони, впровадження логістичних, інформаційних та інших технологій.

Експертні попередні оцінки свідчать, що загальні затрати з реалізації української частини програми, за орієнтовними підрахунками, становитимуть більш як 200 млн. доларів. І вони окупляться за рік.

Тематичну сторінку підготував Леонід БРОВЧЕНКО.

АКТУАЛЬНО

Врятуйте наше суспільство! Від банкрутства...

Сьогодні є низка серйозних проблем, пов’язаних з прогалинами і суперечностями в чинному законодавстві про банкрутство. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» не дає чіткого визначення багатьох основних понять, які в ньому містяться, не надає кредиторам можливості забезпечити свої вимоги, а також практично позбавляє шансу підприємство-боржника відновити платоспроможність. Усе це не може не спричинити і таки спричиняє численні колізії, нескінченні судові спори і суперечності в судовій практиці в справах про банкрутство.

Нині до Верховної Ради України внесено десять законопроектів «Про внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», автори яких вважають, що передбачили весь інструментарій для правильного тлумачення і застосування закону та забезпечення інтересів учасників справи про банкрутство. Проте, на жаль, багато законопроектів мають значні перекоси у той чи той бік.

Наприклад, пропозиції кількох депутатів внести зміни до Закону «Про виконавче провадження», які, в разі прийняття, просто вб’ють підприємства, що потрапили в складну економічну ситуацію банкрутства. Пропозиції стосуються зняття будь-яких обмежень щодо арешту та відчуження майна підприємства, яке перебуває в банкрутстві.

Такі «провали» можна знайти і в законопроекті № 2392, внесеному народним депутатом України Сергієм Соболєвим. За задумом депутата, «дія мораторію на виконання вимог кредиторів не поширюється... на задоволення вимог кредиторів, за якими винесено рішення суду або третейського суду». Що це означає? А те, що, отримавши рішення суду в момент, коли підприємство намагається видертися з боргової ями, можна приходити, арештовувати і продавати з молотка будь-яке його майно — цех, обладнання, основні та оборотні кошти. Інакше кажучи, позбавити його можливості працювати і заробляти.

Питання: на кого тоді поширюється мораторій? Відповідь: на тих кредиторів, які давно і в порядку, встановленому цим же законом, заявили свої вимоги, стали в чергу, а часто й прийняли рішення почекати повернення своїх коштів, дати змогу боржникові зібратися з силами і розрахуватися за своїми зобов’язаннями. Цікаве виходить рівноправ’я. До речі, такий, з дозволу сказати, мораторій поширюється і на співробітників, котрі працюють на верстатах (машинах, комп’ютерах), які з легкої руки законотворців може бути продано з молотка.

За схеми, яку пропонує узаконити С. Соболєв, потреба в такому інституті, як банкрутство, взагалі відпадає. Навіщо ускладнювати собі життя мораторієм, санацією, ліквідаційною процедурою? Головне — встигнути подати виконавчий лист першим і відхопити належну частину майна.

Безумовно, є серед депутатських законопроектів і раціональні документи, що заслуговують серйозної уваги.

Законопроект № 2060, внесений народним депутатом України Юлієм Іоффе, пропонує зняти наявні суперечності та неоднозначність у Законі «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Механізм зняття суперечностей простий, як усе велике. Дайте в законі чіткі визначення понять, установіть арбітражному керуючому чіткі рамки повноважень і відповідальності, механізм їх реалізації. Законопроект іде далі. Пропоновані зміни визначають повноваження комітету кредиторів, виборного органу, що, у свою чергу, дає змогу оперативніше приймати рішення. В законопроекті № 2060 передбачено збільшення ролі трудового колективу підприємства-боржника в рамках процедури відновлення платоспроможності.

Не можна також не згадати про законопроект № 1349, внесений народним депутатом України Олександром Стояном. Зміни, пропоновані в цьому законопроекті, спрямовані передусім на збільшення ролі профспілок у процесі банкрутства. Прийняття цих змін однозначно призведе до зняття соціального напруження в трудових колективах підприємств-боржників.

І ось результат. Замість хаотичного розтягання підприємства — організована група кредиторів, які хочуть і можуть отримати свої гроші назад. Замість звільнення та безробіття — нормальна виробнича діяльність. Тільки така ситуація дасть змогу вивести з кризи сотні великих підприємств, урятувати їх від розорення.

А щодо решти законопроектів, винесених на розгляд Верховної Ради України, треба зазначити, що вони спрямовані тільки на зміну окремих норм у чинному законі, що навряд чи дасть відчутні позитивні результати без комплексного підходу.

Насамкінець хотілося б зазначити, що прийняття законопроектів народних депутатів України О. Стояна та Ю. Іоффе дозволить зберегти підприємства виробничої сфери, не допустить скорочення робочих місць, дасть змогу залучити інвесторів, що однозначно сприятливо позначиться на економічному становищі нашої держави.

Антон ВОРОНЦЮК.

На постійній основі без порушення Конституції

Не вщухають пристрасті навколо проблеми перебування народного депутата С. Ківалова на посаді голови Вищої ради юстиції України (далі — скорочено ВРЮ). Це питання порушують на сторінках періодичних видань окремі народні депутати і члени ВРЮ, які виступили ініціаторами усунення С. Ківалова від обов'язків голови ВРЮ, схожі заклики лунають і з парламентської трибуни. Думка прихильників цієї позиції однозначна: суміщення цих видів діяльності суперечить Конституції. Іншу думку має переважна більшість членів ВРЮ (16), які вважають, що це законно — залишити С. Ківалова головою ВРЮ. Це відображено в рішенні ради від 29 листопада п. р.

С. КІВАЛОВ

Де ж істина? Не вважаючи свою думку безспірною, спробую аргументувати прийняте рішення.

Відповідно до ч. 1 ст. 78 Конституції України народні депутати України здійснюють свої повноваження на постійній основі.

Народні депутати України не можуть мати іншого представницького мандата чи бути на державній службі (ч. 2 зазначеної статті).

Оскільки ці положення містяться в різних частинах ст. 78 Основного Закону, то їх слід розглядати як окремі правові норми, що стосуються різних вимог до народних депутатів.

Хоч як це дивно, досить чіткого юридичного визначення поняття «на постійній основі» чинне законодавство не містить. У рішенні Конституційного Суду України від 4 липня 2002 року в справі щодо суміщення посад народного депутата України і члена Кабінету Міністрів України (Вісник Конституційного Суду України, 2002, № 4, с. 10) зазначено, що діяльність народного депутата на постійній основі «розглядається як професійна робота на постійній основі». Зазначене визначення того самого через те саме не наближає нас до з'ясування суті цього питання. Трохи далі в роз'ясненні його змісту пішла одна з авторів підручника «Конституційне право України» О. Кузнецова, яка відзначила, що для сучасного депутата «його діяльність в парламенті стала реальною. Він тепер працює в парламенті не кілька днів на рік, а протягом усього поточного року» («Конституційне право України» /За ред. В. Погорілка, 1999, с. 462). Діяльність на постійній основі здійснюється безстроково або протягом всього встановленого законом терміну. Цієї вимоги народний депутат України С. Ківалов дотримується, беручи участь у всіх видах діяльності парламенту, в тому числі перебуваючи в складі Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, що відповідає характеру професії, науковому ступеню і вченому званню. Таким чином, він не порушує вимоги ч. 1 ст. 78 Конституції України.

Положення частини другої зазначеної статті конкретизовані у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про статус народного депутата України» (в редакції від 22.03.2001 р.). Зокрема, народний депутат не має права бути членом Кабінету Міністрів України, керівником центрального органу виконавчої влади; мати інший представницький мандат і одночасно перебувати на державній службі, займатись будь-якою іншою оплачуваною роботою, за винятком викладацької, наукової та творчої діяльності, а також медичної практики у вільний від виконання обов'язків народного депутата час.

С. Ківалов не є керівником центрального органу виконавчої влади, оскільки ВРЮ не може вважатись таким органом. У неї немає структур в регіонах, а ст. 131 Конституції України, в якій окреслено її функції, вміщено до розділу VIII Основного Закону «Правосуддя». За своїм правовим статусом ВРЮ тяжіє до судової влади, оскільки її основним завданням є формування висококопрофесійного суддівського корпусу. Крім того, ВРЮ наділена юрисдикційними повноваженнями. В літературі навіть висловлено думку, що аналоги ВРЮ, які здавна є в інших країнах і складаються переважно з вчених-юристів (Вища рада магістратури, Вища рада судової влади тощо), можуть розглядатися як органи суддівського самоврядування (Георгіца А. З., Конституційне право зарубіжних країн, Чернівці, 2001, с. 377). Характерно, що у ч. 2 ст. 1 Закону України «Про Вищу раду юстиції» її навіть не названо державним органом (хоча фігурують прикметники «колегіальний» та «незалежний»). Правовий статус ВРЮ багато в чому збігається з статусом кваліфікаційних комісій суддів та органів суддівського самоврядування.

Іншого представницького мандата С. Ківалов однозначно немає, оскільки його не обрано до якогось місцевого представницького органу.

Найскладніше розв'язати питання про те, чи може виконання ним обов'язків голови ВРЮ розглядатись як державна служба.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державну службу» вона є професійною діяльністю осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержують заробітну плату за рахунок державних коштів. Ці особи є державними службовцями і мають відповідні службові повноваження.

Постановою Кабінету Міністрів України № 960 від 27 червня 1998 року посада голови Вищої ради юстиції віднесена до першої категорії державних службовців. Правомірність такого підходу викликає серйозні сумніви.

У статті 25 закону про державну службу категорії посад державних службовців визначено винятково для органів державної виконавчої влади, а ВРЮ, як уже зазначалося, не входить до цієї гілки влади. До того ж державними службовцями не вважаються нині Прем'єр-міністр України, віце-прем'єри, а також члени уряду й міністри, які одержали статус політичних діячів. Положення зазначеного закону на них не поширюється, як і на керівників вищих ланок судової системи, Генерального прокурора України та його заступників. Відповідно до ч. 1 ст. 9 закону про державну службу їх правовий статус регулюється Конституцією та спеціальними законами України. А фактично правовий статус ВРЮ також регулюється Конституцією і спеціальним законом.

Особливості формування складу ВРЮ та правового статусу її членів виключають застосування до неї переважної більшості статей закону про державну службу. Так, відповідно до ст. 4 цього закону на державну службу зараховуються особи, які «пройшли конкурсний відбір». Законом про ВРЮ встановлено зовсім інший порядок. Немає для голови й членів ВРЮ т. з. типових кваліфікаційних характеристик, посадових положень та інструкцій, передбачених ч. 2 ст. 11 закону про державну службу. Коло підстав припинення повноважень членів ВРЮ, визначених ст. 30 цього закону, не збігається з колом підстав, передбачених у ст. 18 Закону України «Про Вищу раду юстиції». Перелік можна продовжити.

Належність голови ВРЮ до державних службовців не випливає безпосередньо з закону про ВРЮ. Виконання С. Ківаловим обов'язків голови ВРЮ на постійній основі, але без оплати виключає можливість віднести його до державних службовців, оскільки це суперечило б статті 1 закону про державну службу.

Варто відзначити, що окремими законами України («Про статус суддів», «Про Конституційний Суд», «Про прокуратуру» тощо) передбачені умови несумісності тих, кого вони стосуються, займаним посадам. Проте в Законі про ВРЮ (ст. 7) умовами несумісності визнані лише такі екзотичні обставини, як визнання члена ВРЮ недієздатним чи обмежено дієздатним або виявлення факту судимості.

Жодна з підстав припинення повноважень члена ВРЮ, передбачених у ст. 18 закону, не може бути застосована за рішенням ВРЮ до його голови у зв'язку з претензіями до нього щодо суміщення посад. А спеціальних підстав звільнення від обов'язків голови закон взагалі не передбачає. Отже, як мені здається, обговорення на засіданні ВРЮ питання про підтвердження його повноважень має не юридичне, а ймовірніше, морально-психологічне значення.

■ ■ ■

Державними службовцями не вважаються нині Прем'єр-міністр України, віце-прем'єри, а також члени уряду й міністри, які одержали статус політичних діячів

■

Виконання обов'язків голови ВРЮ народним депутатом України є, з моєї точки зору, корисним для налагодження плідної співпраці законодавчої і судової влади, проведення в життя державної правової політики, засади якої визначає парламент.

Те, що порушень С. Ківаловим вимог щодо несумісності немає, підтверджено рішенням Апеляційного суду Києва від 18 жовтня 2002 року. Оскільки Апеляційний суд розглядав зазначену справу в першій інстанції, то рішення за нею відповідно до ч. 1 ст. 321 ЦПК України в редакції від 07.03.2002 р. могло бути оскаржено лише в касаційному порядку протягом одного місяця з дня його проголошення. У зв'язку з цим виглядають дивними твердження М. Мельника — відповідального працівника апарату Верховної Ради України про те, що інформація про це судове рішення «просочилася» в кола юридичної громадськості в кінці жовтня, а саме рішення вдалося побачити (кому, невже Голові Верховної Ради чи Генеральному прокуророві?) наприкінці листопада, тобто тоді, коли строк його оскарження уже закінчився. Очевидно, річ у іншому. Саме юридична обгрунтованість рішення є причиною того, що ніхто з уповноважених осіб не ініціював його перегляд, і воно набрало законної сили.

Природно, журналіст, який брав інтерв'ю у М. Мельника, поставив йому запитання: «І що далі?» і одержав відповідь (цитую дослівно), «що якби подібна ситуація сталась у правовій державі (хоча в правовій державі вона взагалі статися не могла), вона була б негайно врегульована правовими засобами. Оскільки Україна не є такою, то вирішити ситуацію лише правовими засобами вкрай складно... Але навіть в такій ситуації діяти треба, спираючись на фундаментальні правові, конституційні основи». Цікаво, які ще засоби, крім правових, вважає необхідним використати автор для «вирішення ситуації»? І на якій підставі він геть заперечує належність України до правових держав, хоча це прямо випливає із ст. 1 її Конституції. Будь-який полемічний запал повинен мати свої межі.

Чимало уваги «опозиціонери» звертають на те, що подальше перебування С. Ківалова на чолі ВРЮ ставить під сумнів мало не всі рішення, що приймаються цим органом, і навіть укази Президента про призначення суддів. Заспокойтесь, добродії, нічого подібного не сталося б, незалежно від будь-якого результату розв'язання конфлікту. Запорука цьому — колективний характер винесення рішень з конституційно-правових питань, коли голова ВРЮ, якого деякі колеги вважають нелегітимним, голосує на таких само засадах, як і будь-який інший член ВРЮ.

Отже, думається, що подальше роздмухування штучно створеної проблеми з усіх точок зору є безперспективним, тим більше, що існують значно важливіші проблеми концептуального характеру, які можна було б розв'язати в ході наміченої державно-правової реформи. Зокрема, визріла потреба поширити сферу відповідальності ВРЮ за формування суддівського корпусу на всіх кандидатів на суддівські посади, а не лише на тих, яких призначає Президент України, для чого потрібно внесення деяких змін до Основного Закону. Лише за цієї умови Вища рада юстиції стане справді вищою. Проте для розв'язання таких питань потрібна консолідована воля юридичної громадськості, а не з'ясування стосунків у дрібних чварах.

Валентин ДОЛЕЖАН,
доктор юридичних наук, професор кафедри теорії, історії держави і права та конституційного права Волинського державного університету імені Лесі Українки
Луцьк.

ПАМ'ЯТЬ

Генералу і людині

Офіцери управління Служби безпеки в Харкові віддали данину поваги своєму колишньому керівникові —генералу Миколі Гібадулову. На будинку, де він жив, встановлено меморіальну дошку.

Микола Григорович очолював УСБ Харківської області, мабуть, у найскладніший час — коли змінювали одіозні вивіски «КДБ» на «СБУ», а в колишній спільній столиці ламали пам'ятник «залізному» Феліксу; коли треба було відкривати архіви, визнавати і помилки, і злодіяння. На початку 90-х відкрилася ще одна чорна сторінка. На околиці Харкова в орієнтовному місці розстрілу інтернованих польських офіцерів провели роботи щодо ексгумації і підтвердили найстрашніші передбачення... Микола Григорович не ховався від телекамер і мікрофонів. Генерал відкрито говорив про злочинні дії його відомства в минулому: віддав наказ обнародувати ті фатальні списки, під якими одним словом «розстріляти» вирішувалася доля одразу сотень осіб.

Генерал Гібадулов пішов з життя у розквіті сил. Загинув не на полях боїв, а від тяжкої недуги. Він запам'ятався товаришам по службі, та й багатьом, хто знав його, як людина з проникливим поглядом, вольовим обличчям і чуйним серцем.

Микола КОСИЙ.

Харків.

▼

Талановиті «сніжинки» розтоплювали серця глядачів

АКЦІЇ

У Київській муніципальній академії танцю пройшов другий Всеукраїнський дитячий фестиваль фольклору колективів шкіл-інтернатів та окремих виконавців «Різдвяні сніжинки-2002».

Наймолодшим зі 150 учасників було шість років, найстаршим — 16.

У програмі конкурсу — театралізовані вистави святкування Різдва, виступи окремих виконавців — лауреатів обласних, всеукраїнських, міжнародних фестивалів та конкурсів. У їх виконанні звучали колядки, щедрівки, новорічні пісні.

Цікаво, що маленькі артисти не дуже хвилювалися, хоча в журі були визнані майстри пісенного мистецтва. Зокрема, його головою був народний артист, керівник хору імені Верьовки Анатолій Авдієвський.

Зрозуміло, всі намагалися стати переможцями. Адже за перші три місця меценати свята — Всеукраїнська громадська організація «Зв'язківці України» та ВАТ «Укртелеком» — встановили суперпризи: телевізор та відеомагнітофони. Втім, і інші не були обділені увагою.

Як зазначив голова Всеукраїнської громадської організації «Зв'язківці України», народний депутат Станіслав Довгий, подібні конкурси проводяться постійно. Причому на різних рівнях. Адже вони дають змогу виявити справді обдарованих дітей і сприяють тому, щоб вони й надалі розвивали свій талант.

Символічно, що в урочистому концерті, присвяченому Дню зв'язківця, який проходить у столичному оперному театрі, беруть участь і юні обдарування.

Утім, допомагають зв'язківці не лише митцям.

Нині обласні дирекції підприємств зв'язку опікуються сотнею дитячих будинків. І це не остаточна цифра — вона буде значно збільшуватися. Адже й досі в країні багато талантів, які, на жаль, не можуть удосконалювати здібності через брак коштів та уваги дорослих. І якби до ініціативи зв'язківців підключилися й інші...

Богдан ДОВНИЧ.

Паляниця до святкового столу

У селі Злазне Костопільського району за кооперативні кошти відновлено роботу хлібозаводу. Тут одержали роботу двадцять три особи, що дуже істотно в умовах високого рівня сільського безробіття в області.

Свідчення того, що кооперація Рівненщини встала з колін і впевнено зводиться на ноги — відкриття напередодні Нового року супермаркетів у райцентрах Володимирець та Млинів, ковбасного цеху і макаронної фабрики у Рівному. І все за кооперативні кошти.

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

Медаль — за «світло» на міліцію

Пам'ятною медаллю «10 років МВС України» нагороджено власного кореспондента «ГУ» Аллу Брусилову з нагоди Дня міліції. Відзнаку вручив начальник управління МВС у Херсонській області Анатолій Науменко.

«За сприяння органам внутрішніх справ шляхом висвітлення нашої роботи в пресі, — підкреслив генерал, відзначивши минулу роботу журналістки в обласній газеті «Новий день», де А. Брусилова вела рубрику «Правопорядок» і не раз була серед переможців конкурсу на кращу публікацію про роботу міліції.

Фото Ігоря АЛЬПЕРТА.

Сирцевий цукор — не цукерка

(Початок на 1-й стор.).

Нагадаю, згідно з постановою Кабінету Міністрів граничний обсяг поставки цукру на внутрішній ринок становить 1800 тисяч тонн. Якщо зважити на те, що вітчизняні цукрові заводи цього року виготовлять (за прогнозами галузевих управлінців) 1450 тисяч тонн бурякового цукру, а перехідні залишки сягнули 350 тисяч тонн, то в перерахунку на місячну потребу має вистачити до вересня наступного року. Заспокоюють і результати цінового моніторингу — практично в усіх областях спостерігається стабілізація оптово-роздрібних цін на рівні 2200—2250 гривень за тонну. На минулому тижні в окремих областях вона навіть знижувалася до мінімальних, затверджених Кабміном, 2050 гривень. Це свідчить про чималі запаси цукру, перевищення пропозиції над попитом, значну кількість операторів ринку, тобто продавців. А ще, мабуть, і про те, що підприємства харчової промисловості запаслися цукром заздалегідь за поміркованішими цінами.

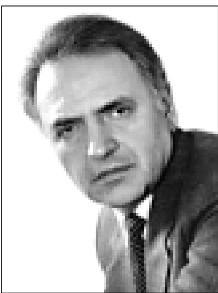
Однак чимало продавців занепокоєні можливою експансією на ринку цукру-сирцю, який руйнував рожеві прогнози вже не раз. Несанкціоноване пільгове завезення цукру-сирцю здатне одразу «обвалити» цінову ситуацію.

Як стало відомо від одного з операторів ринку, за 20 кілометрів від Одеси на рейді в Чорному морі стоять судна з цукром-сирцем місткістю 43 тисячі тонн, 35 тисяч тонн і 30 тисяч тонн. Нібито цукор-сирець обсягом 78 тисяч тонн планує завезти «Українська продовольча компанія» спільно з фірмою «Принцесса» за посередництва структури, яка має податкові пільги. Оскільки всі причали Одеського порту перебувають в оренді, а вантажі ще не розмитнювалися, гарантувати достовірність інформації операторів ринку ми не можемо. Зате можемо стверджувати, що собівартість тонни білого цукру з сирцю становитиме 1500 гривень за тонну. Це дасть у руки його власників демпінговий козир, здатний спричинити ціновий обвал на ринку, поставити під сумнів реалізацію багатьох інвестиційних проектів українських цукроварів та трейдерів.

Ланцюгову реакцію проблем на солодкому ринку можна уявити. Програвши конкурентну боротьбу за доходи, цукрозаводи не розрахуються з постачальниками сировини (на часі!). Отже, сільгоспвиробники не матимуть ресурсів розпочати сівбу. А відтак виробництво бурякового цукру взагалі стане проблематичне. Можна сміливо прогнозувати неспроможність більшості цукрозаводів перерахувати належні платежі до бюджету. Отже, переробні підприємства остаточно стають збиткові, що дає змогу новим магнатам скуповувати їх за безцінь. Не сумнівайтеся, нові «господарі» доб'ють галузь, безповоротно посадивши її на сирцеву голку. А там внутрішня ціна на цукор, того й чекай, становитиме 500 доларів за тонну. Спостерігаючи за тим, як розгортаються події у бурякоцукровому комплексі останніми роками, такий сценарій видається цілком логічним.

Віктор ГОРОВИЙ.

Колектив редакції журналу «Перець» глибоко сумує і висловлює співчуття рідним і близьким

Прокопенка Юрія Тимофійовича,

відомого українського письменника, лауреата премії імені Остапа Вишні, заслуженого журналіста України, головного редактора журналу «Перець», який раптово помер 19 грудня на 66-му році життя.

Одинадцятирічна мрія здійснилася

Ключі від квартир у 16-поверховому будинку отримали співробітники УМВС України в Донецькій області у день професійного свята.

Новосілля чекали майже одинадцять років: споруджувати житло обласне управління міліції розпочало ще 1991 року, але згодом об'єкт перетворився на «довгобуд». Завершували роботи вже за рахунок недержавних коштів. У місті будують ще два житлові будинки для працівників міліції.

Ліна КУЩ.
Донецька область.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Ляпас усьому народу

Щодо мене, то найсумніша для народу України подія сталася наприкінці минулого тижня: 19 грудня FATF (Міжнародна організація з протидії відмиванню брудних грошей) рекомендувала країнам — членам організації — ввести санкції стосовно нашої країни. Тим самим уся наша держава визнана таким золотим Ельдорадо для найбрудніших ділків від бізнесу: торговців наркотиками і живим товаром, контрабанди зброї і виробництва контрафактної продукції. І хоча наявність власних Аль Капоне правоохоронні органи у нас категорично заперечують, рішення FATF свідчить про інше.

Рекомендації, безумовно, ще не дії — поки що кореспондентські рахунки наших банків зарубіжні колеги не заблокували. І навіть якщо це станеться, то пересічний українець на собі відчує результат такого своєрідного фінансового бойкоту не одразу. Але відчує напевно: блокування зарубіжних коррахунків наших банків — наче червоне світло для іноземних інвесторів. І не на місяці — на роки. Своїх грошей вже не для розвитку, а елементарного відновлення української індустрії в країні, як відомо, немає.

Щоправда, Кабмін буквально нишпорить, шукаючи їх: на початку тижня стало відомо, що до Верховної Ради уряд передав законопроект про введення податку на додану вартість на ліки. З метою наповнення бюджету 2003 року. Не знаю, чи залатає дірки в бюджеті цей крок, якщо нардепи ухвалять закон, але щонайменше на 20 відсотків ліки подорожчають. А це кожного з нас, особливо старих та дітей, дуже боляче вдарить. І не тільки по кишені. Старикам тому, що пенсії у них і без того мізерні, а без ліків вони не можуть жити. А дітей — тому, що 85 відсотків з них страждають щонайменше одним хронічним захворюванням внутрішніх органів, лікування яких потребує постійних і тривалих затрат. На ті самі дорогі ліки. Батьки, особливо дітей, які постраждали від чорнобильської катастрофи, і без того зі шкури лізуть. Адже, крім пігулок, хворій дитині потрібно ще й відповідне харчування... А ціни у нас, як відомо, кусаються.

Так, внутрішні ціни на пшеницю третьої категорії, з якої печуть хліб, до кінця грудня досягли 102—104 доларів за тонну. А тим часом, незважаючи на відносно високий урожай зернових у році, що минає, багато областей, зокрема Автономна Республіка Крим, особливих запасів харчового зерна саме й не мають. Уже в січні уряд півострова планує закупити щонайменше 300 тисяч тонн пшениці. У кого? Певна річ, у зернотрейдерів, а по-простому, в оптових спекулянтів. Тих, що в розпал жнив скуповували у землеробів хліб за ціною 42—43 долари за тонну. Непоганий, погодьтеся, підйом!

Ці б гроші, хай не всі, хоча б половину, та нашим землеробам. На оновлення техніки, на добрива, на насіння. А вони, судячи з усього, ой як їм знадобляться! З тієї простої причини, що хоча наприкінці минулого тижня сніг і випав, але він вочевидь запізнився. За попередніми підрахунками, сухі морози вже знищили понад два мільйони гектарів озимих — майже чверть засіяного лану. Отже, навесні їх пересіватимуть ярими. А це — непередбачені витрати на ту саму техніку, на паливо, насіння, добрива. Отож додаткова кредитна кабала. І взагалі, з урахуванням знищених озимих, в яку копієчку хліборобам стануть ярі, вирощені на вимерзлих площах? І хто відшкодує селянину його втрати?

Те, що не держава — це зрозуміло. І, безумовно, не зернотрейдери. А шкода. Одержуючи надприбутки на сезонній ціновій різниці, що природно для ринкової економіки, вони, за відповідного законодавства, цілком могли б частину з них передавати тим же селянам. Адже перерозподіл надприбутків під пильним державним оком — також цілком природно для економіки ринкової. Соціально орієнтованої. Як у тій самій Європі, куди ми прагнемо.

Щоправда, досить своєрідно. Адже те саме Міністерство економіки і з питань європейської інтеграції ініціює відміну мораторію на примусовий (неприватизаційний) продаж держмайна за процедурою банкрутства. А отже, за безцінь. Про що й повідомив журналістам у вівторок заступник держсекретаря цього поважного відомства Ігор Уманський. Якщо це станеться, то Фонд держмайна уріже свої приватизаційні апетити. І чим скарбниця розраховуватиметься за зовнішні борги? А все тим же. Нашими пенсіями, зарплатами і соціальними виплатами. Держборг з яких перед народом виріс уже майже до п'яти мільярдів гривень. Майже стільки необхідно Мінфіну вже навесні перерахувати зарубіжним кредиторам нашої велелюбної Вітчизни. Щоправда, у валюті. А тому, дорогі співгромадяни, продовжуйте затягувати паски.

Ігор НАУМЕНКО.

Казки для дорослих від Вахтанга Кікабідзе

Чи знаєте ви, що робить нині Буба, він же головний «Мімінo» і «дядько Бенджамен» Радянського Союзу? Вахтанг Кікабідзе пише сценарій і готується зніматися в новій картині, співає і... ловить рибу. А заразом — розмірковує на актуальні теми.

З рушницею і мікрофоном на плечі

Кікабідзе був і залишається кумиром майже на всьому пострадянському просторі. Але деякі фрагменти його життя за межами Грузії невідомі. Так, десять років тому, під час громадянської війни у Тбілісі, його можна було побачити перед будинком державного телебачення, взятого під контроль опозицією. Та й згодом його того року часто зустрічали з рушницею на плечі:

— Усі нормальні люди повинні були стояти тоді за своє місто, а не відсиджуватися вдома, — каже Кікабідзе. — Страшно пригадати... Приміром, охороняєш хлібозавод, а голодні люди вриваються туди ночами. Поліції у місті не було — всі воювали в Абхазії. Страшно було випускати дітей на вулицю, до школи, дитсадка. Коли сталося горе, треба робити все від тебе залежне, щоб вони спокійно спали. І треба відрізняти, де чорне, а де біле. Це дуже важливо! Суспільство тоді було розділене — чесно кажучи, мене дивує, що це протистояння і досі триває. А щодо політики, то засідаючим, у кріслі, мене ніхто не бачив. Якби я захотів, то, мабуть, також сидів би в парламенті. Але я ніколи цього не прагнув.

За кілька років після трагічних для Грузії подій Кікабідзе дав кілька концертів в Авлабарі (старий центральний район Тбілісі, де мешкають переважно вірмени, азербайджанці і курди).

— Тоді мені кортіло дати концерт, і я обрав саме різномовний Авлабар, де досі збереглися устої старого міста. Концерти відбулися у вірменському театрі імені Адамяна. У місті панувала атмосфера політичної напруженості. Я дуже нервувався іще й через те, що під час концерту могли вимкнути світло. Попросив друзів допомогти, щоб цього не сталося, щоб до нас протягом трьох годин, поки ми працюватимемо, енергетики поставилися уважніше. І вони справді дуже старалися, але... все одно світло під час одного з концертів згасло. Десь хвилин із сорок глядачі сиділи в темряві, в неопалюваному залі. Була тиша. І ніхто не залишив зал... Ці концерти мені запам'яталися ще одним цікавим моментом. На початку першого концерту я сказав своєму директорові: «Принеси кілька пляшок шампанського!» — «А навіщо?» — здивувався він. «Не знаю... Вип'ємо з глядачами після концерту. Скажемо якісь теплі слова». Тоді всі люди в Грузії бажали висловитися, розумієте? Так і зробили... А наступного дня ми це повторили. І коли настав час відкорковувати пляшки, якась літня жінка з тацею, на якій були бутерброди й солодощі, піднялася на сцену і мовила: «Вахтангу, я вчора була на концерті, і коли ви пили, вам бракувало закуски. І от я прийшла вдруге і дещо принесла». Таке могло статися лише у Тбілісі, чи не так? Своєрідне місто...

Буба зробив себе сам

— Жити слід удома, на батьківщині. А так — скрізь цікаво, бо кожний народ неповторний. Та все одно мені найбільше запам'яталися такі країни, як Непал, Шрі-Ланка, Туреччина. Я взагалі люблю Схід. Фактично мешкаю в Тбілісі, просто їду кудись і повертаюсь. У Москві, куди вирушаю щораз за візою, зупиняюся в готелі і їду звідти до країн, до яких із Тбілісі літаки не літають. А тут роботи немає. Молоді артисти виступають за такі копійки, що навіть смішно називати цифри. Колишні радянські республіки нині заблоковані. У Росії все схоплене-перехоплене російськими акторами, що цілком зрозуміло. Тому пробитися молодим за межами Грузії дуже важко. А скільки можна співати в маленькій країні?.. А щодо мене, то я нічого іншого робити не вмію — лише співати, писати сценарії, знімати кіно. Наприкінці 1993-го, після п'ятирічної перерви, коли все більш-менш вляглося, я вирушив до Москви. Вирішив так: поїду, може, слухатимуть? Якщо скажуть: «Нам нецікаво!», — повернуся. Не сказали... На всьому просторі колишнього Союзу мало артистів, не більше десяти, які «роблять касу», тобто на яких ходять глядачі. Мабуть, я робив свою справу добре, якщо потрапив у цю десятку. І якщо ходять на концерти, значить, цікаво. Єдине, що можу сказати: я ні на кого не схожий, ні за кого ніколи не ховався і зробив себе сам — зробив того Бубу Кікабідзе, який стільки років співає. Не було в мене дядечків, тітоньок, спонсорів, менеджерів...

Зустрічі з Данелія

— 1968 року почалася моя кар'єра в кіно, коли Данелія запросив мене до себе в картину «Не сумуй». Після цього мені почали надсилати сценарії за сценарієм, і донині це триває...

Запам'яталася наша перша зустріч з Георгієм Данелія. Вона відбулася в готелі «Сакартвело». Мені зателефонували з Москви і сказали, що оце режисер бажає побалакати зі мною з приводу сценарію майбутньої картини. Вже потім я дізнався, що Данелії телефонувала Веріко Анджапарідзе (велика грузинська актриса театру і кіно, мати Софіко Чіаурелі і теща Коте Махарадзе. — **Авт**.), його тітка з боку матері, і рекомендувала спробувати мене як героя фільму. До цього моменту проби пройшли вже 20 досить відомих акторів, однак Данелії ніхто з них не сподобався. Час минав, закінчився підготовчий період, який зазвичай передує знімальному процесові. А тітонька Веріко все наполягала: його спробуй, його спробуй. Та Данелія взагалі не любить, коли йому щось нав'язують. І от коли я прийшов до готелю, мене зустрів похмурий чоловік невеликого зросту з сірим обличчям: у Георгія Миколайовича саме боліла печінка. «Кричіть!» —наказав він. «Як же я кричатиму? Тут люди сплять!» — заперечив я. Він мені дуже не сподобався — втім, я йому так само. Річ у тім, що я був геть не схожий на доктора Бенджамена, яким він був у сценарії: огрядний, рудий, завжди пітніє, пияк. А я прийшов худий, високий, у джинсах — зовсім з іншої опери. Та Данелія все-таки хотів зрозуміти, чому йому кажуть про мене: спробуй! І він потягнув мене в гості до своїх родичів. Коли ми зайшли, всі одразу загукали: «О! Кого Гія привів — Бубу!» Це Данелії також не дуже сподобалося, бо він нечасто бував у Тбілісі і звик до того, що захоплено зустрічають переважно його... І отак цілий місяць він мене терзав. Тоді я сказав Данелії: «Зніміть зі мною якийсь епізод! Сподобаюсь — чудово, не сподобаюсь — що поробиш...» Моя голова була вже повна іншими клопотами. А Георгій Миколайович вирішив знімати найскладнішу, багатолюдну, галасливу сцену — сватання. Коли я побачив зблизька Серго Закаріадзе, ноги мені підкосилися. А поряд були такі актори, як Вертинська, Чіаурелі, Іпполит Хвічія. Зняли... Потім я поплив до Туреччини. Аж раптом вночі мені телефонують і повідомляють, що маю терміново прибути до радянського представництва. Там на мене чекала телеграма від директора «Мосфільму»: «Вітаю, вас затверджено на головну роль у фільмі «Не сумуй». Коли я повернувся, мене зустрічав Данелія. Бачу знайоме і водночас незнайоме обличчя радісної, усміхненої людини. «Схожий на Данелію, — подумав я, — але не він! Той похмурий...» Відтоді я знявся уже в чотирьох фільмах Георгія Миколайовича. Один біль залишився — Хаджи-Мурат. Данелія збирався знімати фільм про нього. Я навіть прийшов якось до нього з поголеною головою і з бородою, щоб справити належне враження! Та фільм так і не зняли — надто вже дражлива тема.

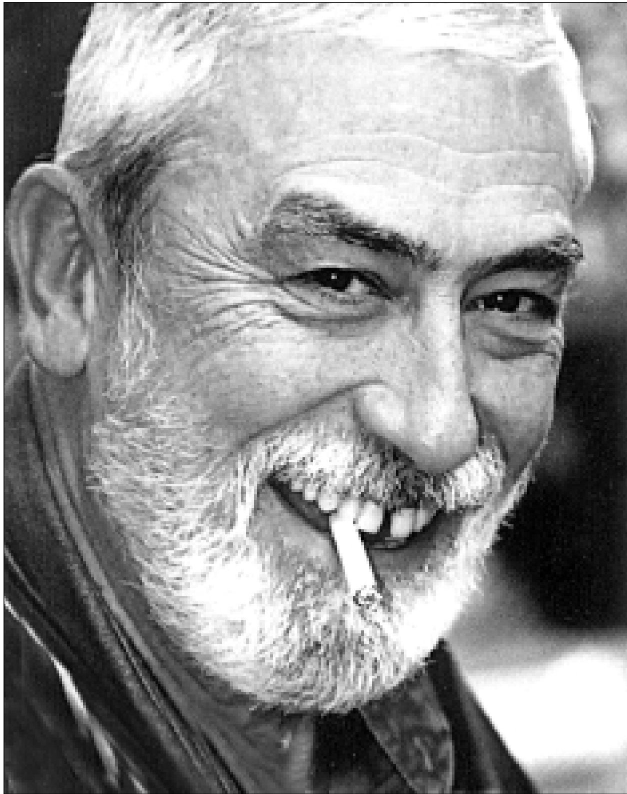

Фото автора.

Писати сценарії — це також бізнес

— А тепер маєте цікаві пропозиції від кіношників?

— Три дні тому надіслали з Москви книгу Василя Аксьонова «Московська сага», за якою мають намір зняти фільм, трилогію. Нині вирішують, хто з режисерів робитиме картину. У ній будуть зйняті Юрій Соломін, Інна Чурікова... Це історія трьох поколінь однієї родини інтелігентів, що відбиває події революції, становлення радянської влади і аж до сьогодення. Я маю виконати роль тбіліського родича головних героїв, у одного з яких бабуся — грузинка. Хоч як це соромно, я не читав роману Аксьонова. Подивимось... До того ж зараз пишу сценарій для приватної пітерської студії. Тривають дуже відповідальні переговори. Мені пропонують самому зняти фільм за власним сценарієм. Я тепер вирішую: продати їм сценарій або виступити і в ролі режисера також.

Я й сам пишу невеличкі новели про те, що для мене цікаве — про нас, про вас і про мене, про Тбілісі, про відносини між грузинами й росіянами. Це буде трагікомедія. Раніше я називав мої новели казками для дорослих — про те, як треба жити правильно.

Крім пісень, кіно і близьких, полюбляю смажену картоплю і риболовлю. Люблю ліс... Поки що не виходить займатися бізнесом — то штука непроста. Як на мене, справжній бізнесмен — це творець, який дає користь суспільству. Але я таких навколо не бачу. І все-таки прагну щось придумати для себе. Мені 64 роки, і я втомився співати. Пропозицій у сфері бізнесу чимало, говорити поки що зарано. А що як не вийде? Втім, писати сценарії — також бізнес. Хоча, точніше, це задоволення!

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.

Тбілісі.

ФОТОФАКТ

У Кандагарі вперше за сім років пішов дощ. Ясна річ, що до такої несподіванки не всі афганці підготувалися. Довелося діставати парасольки, які за сім років неабияк пошарпалися.

Фото АП.

Не підсумовувати, а множити можливості!

*До цього закликав Київ і Будапешт економічний радник Посольства Угорщини в Україні **Тамаш БЕРКІ** на вже традиційній для угорського бюро з розвитку торгівлі з Україною зустрічі з журналістами наприкінці року.*

На відміну від більшості своїх колег, яким похвалитися нічим, Тамаш Беркі констатував стабільне зростання товарообігу між нашими країнами і заявив, що зі вступом Угорщини до Євросоюзу він ще більше зростатиме. За десять місяців року, що минає, цифра товарообігу становила 500 млн. доларів, що вже перевищило загальний обіг минулого року. При цьому експорт із Угорщини збільшився на 26 відсотків, а зростання українського експорту становить 57 відсотків. І, як зазначив Тамаш Баркі, він продовжує зростати великими темпами.

Однак успіхи повинні не розслабляти, а налаштовувати на ще більші досягнення. Тим паче що на запитання «ГУ», в яких сферах економіки ми маємо потенційні резерви, Тамаш Беркі відзначив: «Резерв є в усьому спектрі, і наш товарообіг зростатиме швидше, ніж економічне зростання обох країн». Особливі перспективи Посольство Угорщини вбачає в розвиткові регіонального співробітництва. На думку Тамаша Беркі, розвивати регіон в односторонньому порядку не можна. І як приклад регіональної співпраці він навів Задунайський регіон Угорщини, який межує з Австрією. Угорці запрошують усіх зацікавлених у розвитку регіонального співробітництва осіб побувати в цьому регіоні і подивитися на результати спільної роботи Угорщини й Австрії. А надто що стосується сфери відпочинку й туризму, оскільки цей досвід можна запросто перенести на Закарпаття. Наприклад, чому б західному туристові не поєднати відпочинок у рівнинній Угорщині з гірським туризмом у Карпатах?

Утім, туризму — одній із основних сфер угорського бізнесу (2—3 млрд. доларів він приносить у казну країни щороку) було приділено особливу увагу. Напівжартома угорці заявили, що вдячні чехам, словакам і болгарам за запровадження візового режиму, бо цей крок дав змогу багатьом українцям відкрити для себе поки що безвізову Угорщину. За даними керівника департаменту туризму **Світлани КАБИШ,** за 10 місяців 2002 року в Угорщині побувало на 28 відсотків наших туристів більше, ніж минулого, коли з країною познайомилися майже 900 тисяч українців. І тому Світлана Кабиш з певністю стверджує, що нинішнього року Угорщина стала справжнім хітом для українських туристів. А для тих, хто хоче ще раз побувати там чи вперше відкрити для себе цю країну, угорці повідомляють: наступний рік оголошено роком оздоровчого туризму, і знамениті термальні курорти Угорщини чекають на відпочивальників з усієї України. Ну а візи в Угорщину поки що не потрібні. Щонайменше, до 2004 року.

Яна СТАДІЛЬНА.

Литовці — за стабільність

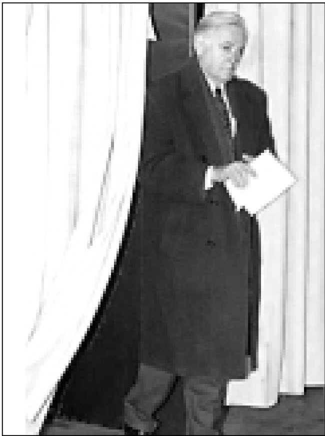
Як і прогнозував «ГУ» (див. № за 19.12.02), вибори президента Литовської Республіки 22 грудня поки що не дали результатів. Другий тур відбудеться 5 січня.

Перша трійка претендентів має такий вигляд: президент Валдас Адамкус набрав (за попередніми результатами) 35 відсотків голосів, експрем'єр і депутат Сейму Роландас Паксас — 20, спікер Сейму Артурас Паулаускас — 8,5. Останньому із 17 кандидатів віддали голоси 0,08 відсотка виборців.

Цікаво, що Консервативна партія, котру багато років очолював Вітаутас Ландсбергіс і котра перебувала при владі, навіть не виставила свого кандидата.

На запитання «ГУ» голова Головної виборчої комісії Зенонас Вейгаускас відповів, що було лише кілька скарг на ведення агітації в день виборів і одна — на підкуп виборців. А загалом вибори пройшли на диво спокійно й демократично.

У лідері симпатій 76-річному Валдасі Адамкусі «людину з вулиці» приваблюють солідність (такий собі «американський дядечко», що невимушено спілкується з західними політиками), незаплямованість корупцією, підкреслене дистанціювання від будь-яких політичних угруповань. 46-річний Р. Паксас — суперечливіша постать, і, найімовірніше, йому доведеться поступитися у другому турі. А. Паулаускас (49 років), який зовсім небагато програв В. Адамкусу під час минулих виборів, мало що втрачає, не вийшовши у другий тур, бо залишається другою особою в державі і на час відсутності у країні президента заміщає його.

Фото АП.

Володимир СТРОЙ.

Демократія — це парламентаризм плюс свобода слова

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Про інтерв'ю з Надзвичайним і Повноважним Послом Канади в Україні Ендрю РОБІНСОНОМ ми домовлялися заздалегідь. Планувалося, що йтиметься про здобутки у відносинах, з якими Україна та Канада зустрічають третій рік третього тисячоліття. Проте політична ситуація в Україні внесла свої корективи. Інтерв'ю відбулося, коли посол був під враженням від зустрічі з опозиційними фракціями і збирався на зустріч із більшістю.

— Коли я приїхав до України рік тому, був дуже схвильований. Адже країни мали активні відносини на високому політичному, парламентському, урядовому рівнях, а також на рівні технічної співпраці. Крім того, триває динамічний обмін між пересічними громадянами, чимало людей мають родичів з обох сторін. І справді, протягом перших шести місяців відносини розвивалися. Відбувалися візити. Наприклад, до України приїздили сенатори, міністр закордонних справ, державний секретар з питань Східної Европи та Близького Сходу... Канада неодноразово заявляла, що хоче підтримати Україну в її власному виборі реформувати економіку, щоб досягти таких стандартів, які дали б змогу Україні рухатися вперед і втілювати свій намір приєднатися до євроатлантичної політико-економічної спільноти.

Але останні півроку ми дещо стурбовані можливою зміною напряму управління в Україні, що вважаємо кроком назад. Канада надає великої ваги парламентській складовій демократії, легітимності опозиції, плюралізму думок, свободі слова і судової системи. Відсутність прозорості щодо недавніх подій у ВР викликає наше занепокоєння і завдає шкоди іміджу України на міжнародній арені. Про це йшлося в моїй заяві під час зустрічі опозиції з главами місій і дипломатичних представництв. Про це, безперечно, скажу і під час зустрічі з більшістю.

— Останнім часом на слуху ще дві проблеми, в яких згадується і Канада. Перша — скандал з українською пшеницею, друга — масові виступи атомників, котрі вимагали відкриття ЧАЕС.

— Одне питання дуже просте, інше — дуже складне. Щодо пшениці, то в Канаді є спеціальна агенція, яка перевіряє всі вантажі, щоб гарантувати безпеку канадських продуктів. Агенція виявила недозволені в Канаді шкідники у чотирьох послідовних партіях української пшениці. З цих причин — і лише з цих — Канада ввела заборону на імпорт цього товару доти, доки проблему не буде розв'язано. Крім того, ми намагаємося співпрацювати з українськими зацікавленими особами, щоб допомогти в цьому процесі.

Що стосується Чорнобиля, то це тема для окремої розмови, бо питання надто важливе і складне. Зауважу лишень, що справді минулого тижня від імені «Великої сімки», в якій Канада нині головує, я виступив із спеціальною заявою. Це була реакція на демонстрації. Можу лише повторити, що програма «Укриття» та програми інвестицій у потужності на заміну ядерної енергетики справді виконуються повільніше, ніж очікувалося. Однак причини таких затримок в обох випадках значною мірою зумовлені місцевими українськими чинниками.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Який може бути мир, коли...

Німеччина святкує Різдво. Вулиці заполонили аромати глінтвейну — гарячого червоного вина з пахучою гвоздикою, ванілі та мигдалю, а господині начиняють усячиною різдвяну качку та допікають спеціальний кекс, в який чого тільки не додають — цукати, родзинки, горіхи, завезені з далеких заморських країв. Благодать, спокій, злагода й мир, як і належить перед Святвечором, тихою й святою ніччю. Тож і я привітала моїх німецьких знайомих із Різдвом, і не замислюючись побажала їм мирного наступного року й оптимізму.

Першою відгукнулася Клавдія — мати трьох дітей, співробітниця одного з благодійних фондів. Подякувавши за побажання здоров'я та добробуту, вона мало не з образою дописала: «Щодо побажання миру та оптимізму, то який мир, коли ця світова надсила брязкає зброєю? Ти ж зрозуміла, що я маю на увазі можливу війну в Іраку? І який оптимізм, коли німці, здається, все-таки братимуть у ній участь...».

Після неї написала сім'я пенсіонерів Карл і Марія: «Дякуємо за вітання з Різдвом. Але ж, знаєш, ця майбутня війна з Іраком... Який же тут може бути мир та оптимізм?..».

Прочитавши ці листи від зовсім різних за світоглядом людей, я не певна, що вони скромні тихо відзначатимуть Різдво в родинному колі. Бо пам'ятаю, як торік на Великдень — святий для віруючих день — тисячі німецьких родин вийшли на демонстрації, протестуючи проти бомбувань Афганістану. І цього разу вони, здається, теж мають підставу, бо запитання, чи братимуть сили Бундесверу участь у війні проти Іраку, знову стало актуальним.

Хоч, здавалося б, канцлер Шрьодер уже не раз давав на нього негативну відповідь. Але воно досі тривожить громадян. Адже днями стало відомо, що США під час можливої воєнної операції в Іраку хотіли б скористатися літаками Авакс, які розміщені в Німеччині поблизу Аахена. Соціал-демократи поки не вбачають жодних суперечностей між обіцянкою канцлера не брати участі у війні в Іраку та використанням у ній літаків Авакс. Однак «зелених», які належать до правлячої коаліції, така зміна подій не лише дивує, а й викликає невдоволення. Щоправда, співголова Партії зелених Ангеліка Беер підкреслила, що вона не вбачає проблем у використанні цих машин у разі, коли війна в Іраку буде санкціонована ООН. Але для Беер немає проблеми і в тому, щоб дозволити американцям використовувати військові бази в Німеччині та її повітряний простір для операцій проти Іраку.

Тож вочевидь мають рацію мої німецькі знайомі, переймаючися проблемами далекої від них країни...

Валентина ПИСАНСЬКА.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ *Вашингтон*

Перспектива санкцій стає реальною

(Початок на 1-й стор.).

Згідно з першим варіантом, фінансові установи США будуть зобов'язані ідентифікувати і реєструвати справжніх чи номінальних власників рахунків у разі, коли власник рахунку має адресу в Україні або з рахунку в США на рахунок в Україні (чи у зворотному напрямі) переказується понад 50 тисяч доларів.

Другий варіант передбачає ширші вимоги, які зобов'язуватимуть фінансові установи США ідентифікувати і реєструвати справжніх власників рахунків, що беруть участь в електронних фінансових трансакціях на суму понад 50 тисяч доларів.

Мінфін США зазначає, що Україна «потерпає від поширення корупції», що Закон «Про боротьбу з корупцією» від 1995 року застосовується рідко і переважно проти державних службовців нижчого та середнього рівнів.

Як ідеться у прес-релізі Мінфіну, українська економіка базується на готівкових розрахунках. Серед недоліків української банківської системи називають відсутність вимог щодо обліку банківських операцій і обмежений доступ влади до інформації про рахунки клієнтів банків. «Мало того, — наголошено у прес-релізі, — хоча банки і зобов'язані повідомляти про значні і сумнівні операції, проти них не можуть бути застосовані санкції, коли вони від цього ухиляються, що робить виконання цих вимог цілковито добровільним».

■ *Київ*

Четверта війна

В історії Афганістану було три війни з англійцями, під час яких, переконані самі афганці, агресори зазнали поразки. Четверта війна, в якій брали участь Збройні Сили СРСР, теж стала історією.

У кожного ветерана — своя війна. Навіть ті, хто брав участь в одних і тих самих подіях, згадують їх по-різному, сперечаються, доводять правоту, не слухаючи одне одного, не розуміючи, що кожен з них правий. Тільки тепер, через 23 роки з моменту введення радянських військ до Афганістану, з'явилася можливість відповісти на запитання, що там насправді відбувалося? Таку спробу зробив і учасник бойових дій в Афганістані, заступник голови Держкомітету у справах ветеранів Валерій Аблазов. Його книжка «Афганістан. Четверта війна» — перший крок в реалізації видавничого проекту серії історичних мемуарно-аналітичних книжок. До першої книжки увійшло три розділи, «Історії непрості», «Записи робочі», «Узагальнення деякі». Вміщено також документи, що публікуються вперше.

І хоча сам автор вважає, що час відвертих мемуарів, повних спогадів про війну, ще не настав, його книжку, безперечно, можна вважати першою ластівкою.

■ *Підгориця*

Не прийшли...

Президентські вибори в Чорногорії не відбулися через низьку явку виборців. Згідно із законом цієї країни, вибори вважають такими, що відбулися, коли в голосуванні брали участь більш як 50 відсотків населення. Представники Центральної виборчої комісії заявили, що в неділю на дев'яту годину вечора проголосувало лише 45,7 відсотка виборців. Повторні вибори відбудуться за місяць.

■ *Багдад*

Інспекторів цікавить дитяче харчування

Учора інспектори ООН здійснювали перевірки на трьох іракських об'єктах. Усі вони розташовані поблизу іракської столиці. Найбільший з оглянутих об'єктів — фабрика з виробництва дитячого харчування в населеному пункті Абу-Грейб на захід від Багдада. Група експертів-хіміків перебувала на фабриці з виробництва вакцини від тваринної чуми та фермі для вакцинації худоби в селищі Ібн-Бітар, що за 10 км від столиці. Інспектори відвідали також головний офіс оборонного заводу «Фав» на околиці Багдада.

На знімку: іракський солдат не пускає журналістів до центру військових досліджень «Ель-Базіль», що за 20 кілометрів від Багдада. Цей об'єкт інспектори ООН оглянули в неділю.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

«Свинячий ланцюжок»,

або Як на Вінниччині селяни «підсовують» одне одному справжнісіньких свиней

СВІТЛИМ РЯДКОМ

«Дідусю, давай купимо порося...»

Колись цей хлопчина вразив не тільки своїх рідних. Нині він — студент одного із вінницьких вузів. Можливо, тому не захотів, щоб називали його прізвище: «Друзі кепкуватимуть, якщо довідаються про те, чим займаюся після занять...» Сім'я багатодітна. Статки — зрозуміло які. Кожну копієчку, зароблену на колядуванні чи продажу городини, опускав у скарбничку, з якої дістати гроші можна, лише розбивши її.

Ще коли навчався в одинадцятому класі, вирішив зароблені за декілька років кошти «пустити у діло». Звернувся до діда з проханням поїхати на базар. «Тільки мамі з татом про це — ні слова». Дідусь подумав, що онук хоче справити собі обнову — купити кросівки чи курточку. А той дорогою каже: «Купимо на всі гроші поросяток». Дід ще не встиг збагнути, про що йдеться, як онук продовжив: «Вигодуємо. Одне залишимо для себе, переробимо м'ясо на консерви — будуть харчі. М'ясо й сало з решти свиней продамо на базарі — матимемо копійку».

Коли того дня батьки повернулися з роботи, у хліві рохкало п'ятеро поросят. Хлопчина справді поліпшив сімейний бюджет. Брати й сестри охоче допомагали йому доглядати паць. Батьки також неабияк раділи, що їхні діти без жодного примусу взялися за конкретну справу.

Про цю сім'ю я довідався від викладача кафедри фізіології сільськогосподарських тварин зооінженерного факультету Вінницького аграрного університету Леоніда Пастернака. На час нашої розмови він саме повернувся із Жмеринки. Леонід Іванович до того ж — науковий консультант Центру навчання та підготовки приватних сільгосптоваровиробників. До міста залізничників їздив на прохання тамтешньої Спілки багатодітних родин, створеної Оксаною Ліпаковою. Оксана Олексіївна ініціювала важливу справу — навчає дітей з багатодітних родин, як ефективно вести присадибне господарство. Тих, хто допомагає батькам доглядати свиней, корів, кролів, гусей та іншу живність, викладач університету навчає, як це грамотно робити. Відсутність таких знань, вважає Леонід Іванович, призводить подекуди до падежу тварин, вони повільніше набирають вагу тощо. А заняття додають дітям упевненості. Мало того, формують почуття господаря, який знає, що, коли і як йому робити у себе на обійсті.

Чотирнадцять хлопчиків і дівчаток, які вже доглядають домашніх тварин або ще тільки хочуть це робити, приходять на лекції Пастернака. Кожен з них, крім почерпнутої інформації, отримав ще й брошурки на тему ефективного ведення присадибного господарства. А сім'я Фаєрчуків — у ній виховується дев'ятеро дітей — не натішиться «царським» подарунком: згаданий центр виділив їм безплатно свиноматку. Леонід Іванович навіть надав консультацію, як правильно облаштувати клітку для тварини, щоб усе робилося «за наукою». «Якою радістю світилися очі у дітей Фаєрчуків! — каже він. — Навіть у дорослих посвітлішали обличчя». До речі, разом з дітьми на заняття, що проводить Пастернак, навідуються й дорослі. Де вони ще можуть опанувати таку науку?..

«Отримуй, куме, подарунок...»

Велика зацікавленість дітей до ведення присадибного господарства в окремо взятому районі наштовхнула керівництво згаданого Центру навчання та підтримки приватних сільськогосподарських товаровиробників на думку: треба поширити цю справу в межах усієї області. Йдеться про передавання у власність селян свиноматок. Кошти на їх придбання надає центр. Слід уточнити, що створювався він на базі Вінницького аграрного університету спільно з Луїзіанським університетом (США) із залученням інвестиційних коштів з-за океану.

Акцію, яка поперваху у декого викликала недвозначну посмішку, назвали просто — «Свинячий ланцюжок». Неодмінною умовою участі в ній має бути допомога дорослим дітей. У договорі, що його укладає адміністрація центру з приватним власником, конкретно зазначаються прізвище дитини, її вік і навіть обов'язки, які безпосередньо покладають на малого газду.

— Дуже важливо, — вважає Л. Пастернак, — те, що цей «ланцюжок» справді поєднуватиме дедалі більше селян, які бажають займатися тваринництвом. Після отримання приплоду двоє маленьких поросят господар повинен обов'язково комусь подарувати — братові, свату, кумові, сусідові — немає значення. Головне, щоб дотримували умови договору, — залучали дітей до догляду за тваринами.

Свиноматок купували у себе в області — в племінному господарстві Літинського району. Тварини, за словами співрозмовника, великої білої породи. За правильної організації годівлі й догляду дають щодобові прирости ваги 700—800 грамів. Близько чотирьох тисяч гривень затратили на їх придбання. Дуже багато мали клопоту з доставкою тварин. Пристосованої для цього техніки поки що не знайшлося. «Смішно сказати, — додає Л. Пастернак, — транспортували свиней у комфортабельному «Форді». Добряче намучилися. Після того поставили питання перед нашим координатором центру про придбання причепів для таких перевезень».

Найбільший приплід отримали у господарстві Василя Андрієнка із села Губник Гайсинського району — 17 поросяток. Підгодувавши їх протягом двох місяців, Василь Михайлович передав дві свинки фермерам — М. Коропцю із села Щурівців та С. Обертосу з Кузьминець. По дев'ять поросят привели свиноматки у господарствах Галини Капустянчик із Степанівки Вінницького району та Михайла Худякова з Кам'янки Теплицького району.

У Бершадському районі господаря, який отримав свиноматку, спіткала невдача — тут зафіксовано падіж поголів'я. Регіональний представник центру (а вони є у кожному районі області) зумів знайти спонсора, котрий закупив аж десятеро поросят і передав їх здивованому господареві. Василь Замковий із села Бирлівки, про якого мова, звичайно, не сподівався на такий подарунок. А ось один із цих господарів у визначений термін не поспішав передавати вигодованого підсвинка. Коли йому нагадали про умови договору, той, знітившись, пояснив ситуацію. З'ясувалося, невдовзі у його дорогого кума — день народження. «Дозвольте, — уклінно прохав чоловік, — зачекати до цього дня. Так хочеться кумові свиню підсунути...» Як було не піти назустріч.

Чутки про акцію «Свинячий ланцюжок» уже «ходять» від села до села. До центру звертається дедалі більше бажаючих узяти в ній участь.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Тим часом, як повідомив заступник координатора центру Юрій Манжула, почала втілюватися ще одна програма, також пов'язана із розвитком тваринництва в особистих господарствах селян. В її основу покладено такий само принцип: передавання комусь отриманого приплоду. У селі Майдані під Вінницею десять сімей отримали у подарунок нетелів. Тварини племінні — голштини чорно-рябої породи, які протягом однієї лактації дають чотири тисячі літрів молока, тому коштують недешево. Коли народиться теличка, господар зобов'язується вигодувати її до парувального віку, а тоді передати комусь із родичів чи знайомих. Якщо на світ з'явиться бичок, його можна продати, а за виручені кошти купити теличку і зробити подарунок. Або залишити бичка у своєму господарстві, а вже під час другого розтелу передати телицю. Юрій Іванович повідомив: за кошти центру закуплено ще 20 нетелів, і тепер вирішують, хто їх отримає.

Щоб полегшити годівлю корів, на прохання керівництва центру Майданівська сільська рада виділила із земель запасу площу під пасовище.

Коментар ректора Вінницького аграрного університету професора Леоніда Середи:

— У нашій області дуже мало фермерів у тваринництві. Тому запропонована акція має на меті частково заповнити таку прогалину. Свиноматок і нетелів передаємо насамперед у фермерські господарства. Водночас навчаємо людей грамотно доглядати за тваринами. Такий підхід неодмінно сприятиме підвищенню продуктивності ведення тваринницької галузі в особистих господарствах селян.

Є ще один дуже важливий аспект у цій справі — залучення дітей до конкретної роботи. На прикладі хлопчика, про якого йдеться у нинішній публікації, можна простежити, як разюче змінюється психологія підростаючого покоління: діти розуміють, що створювати своє благополуччя треба власними руками, не дуже сподіваючись на когось. Ще мене радує те, що діти горять бажанням розводити домашніх тварин. У такому випадку їх не поглине вулиця, у них просто не буде часу, даруйте, на дурниці. Їм лише потрібно трохи підтримки від нас, дорослих...

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

ПОГЛЯД З ГЛИБИНКИ

Великий

Мені не подобається слово фермер. Не з принципу, швидше з примхи. Занесене з-за океану модою, воно зовсім не відповідає нашому менталітету, самій історії. Як на мене, то звучніше й рідніше по духу — хазяїн, господар... Та ще більше мені не подобалося слово колгосп. Не з примхи, а з принципу. Бо з його насильним створенням з лиця землі було стерто хазяїна, а мільйони українських селян знову покріпачено...

Із дошкільнят — у пенсіонери

Сьогодні на сільському майдані, де вже давно немає церкви, все ще йде революція. Ділять-переділяють землю, а отже, і владу. Здебільшого хоч без крові, але зовсім не мирно — на нервах — до ножів. На пам'яті події кількарічної давнини, які мали місце в селі Остапівці Лубенського району. У фермери там спершу записалося 74 особи, вважай, півсела. Згодом, зметикувавши що й до чого (бо робити ж треба, а не відбувати повинність), сміливців залишилося дев'ять. Скооперувавшись, придбали сяку-таку техніку, й почали обробляти 240 гектарів землі. Як працювали? А як підмітили свої-таки люди, «на фермерських землях не було видно бур'янів, а на колгоспних — буряків». Грім ударив ясного спекотного дня, саме у жнива. Колгоспники обурилися низькою зарплатою, ворога їм підсунули в особі... фермерів. Голова так і заявив: «Коли ще гектарів зо триста заберуть, і зовсім голодними станемо...» На площу до колбуду поїхали комбайнами, тракторами, жатками; підтяглись і піші: «Геть фермерів! Вислати їх із села! Забрати землю і врожай!». Вмить зібрали сесію, і сільський голова враз став безробітним, а депутати, не дуже переймаючись дотриманням законів, заборонили фермерам косити й обмолочувати вирощений урожай. Далі більше, не дочекавшись вердикту суду, передали фермерські землі в оренду колгоспу. Єдине, чим утішились фермери, то тим, що їх не було... заслано до Сибіру... Минули роки. Стерлись у пам'яті подробиці, та інтерес до подальшої долі фермерів і одноосібників залишився. Виходжу на зв'язок із головою райради Віктором Алексеенком:

— В Остапівці нині все порівняно тихо й мирно. Вісім фермерів і не менше двох десятків селян відійшли з паями на самостійні хліби. Десь половина людей залишилась у громаді. Головна біда, що ніхто статків не має, хоч і працюють усі від зорі до зорі. Нужда примирила...

Можна стверджувати, що це типовий приклад у розвитку фермерського руху і в регіоні, і по країні загалом. Хіба що за винятком винятків. Тому я і повертаюся до недавньої розмови з колегою-журналістом і фермером з десятилітнім стажем із приміського села Надержинщини Миколою Горошком:

— Усі ці роки працюємо я, обидві доньки й зять, але така, прямо скажу, каторга, не зробила нашу родину заможною. Бо в нас державна політика — не дати селянину піднятися з колін... Фермерів, які, по суті, ще й до школи не пішли, тобто дошкільнят, за десять літ списали в... пенсіонери.

Фермерів по області нині налічується майже 17 тисяч. І це, власне, 17 тисяч проблем, вирішення яких покладено на них самих. На думку Олександра Гриба, фермера і за сумісництвом заступника голови обласного комітету з підтримки земельних реформ, фермерський рух в Україні не відбувся передусім тому, що реформування пройшло без фінансування і не породило власника землі. У підсумку холостої реформи товарно-виробничі відносини на селі не змінились. Інакше кажучи, хай живе сталінська колективізація! Основні засоби — майнові паї — зносились до «ручки». Тих, хто хоче відійти на свій наділ, виштовхують із господарств лише з сапою та граблями. Це неминуче призведе до того, що вже найближчим часом усі вони збанкрутують. Отже, реформі — пшик. Можливо, хоч сімейним фермам удасться вижити...

Земні рай і пекло

...Трагічна родинна історія. Моя. Уже покійний дід Роман був хазяїном. І його батько Яків теж хазяйнував на своїй землі. Підкреслюю, саме на своїй, зібраній метр до метра за кревні. Родина жила більш-менш заможно, проте достаток давався тяжкою працею. А працювати вони любили і вміли, про що дідусь нерідко з гордістю говорив:

— Я з шести років за плугом волів поганяв. На сімейному хуторі Грині мали добротну садибу, худобу, реманент, млин у долі тримали. Та все те добро, надбане по крихті численним сімейством і яке працювало не лише на себе, а й на державу, навіки згинуло в роки колективізації. Дорослих і дітей спершу заганяли нічними «буксирами», затим з комор вимели до останньої зернини збіжжя, а в 1933-му добили голодом. Дідове «щастя» вижити в цій м'ясорубці повернулось ще більшим нещастям стати «ворогом народу» в 1937-у, бо більше з сім'ї й саджати вже не було кого. Із шістнадцяти односельців — «недобитих куркулів і німецьких шпигунів», забраних до катівень НКВС однієї листопадової ночі, додому повернувся лише він один. І довгих сорок років його і всю нашу родину гласно й негласно таврували як неблагонадійну для тогочасного устрою, тобто режиму. Дід Роман, людина глибоко віруюча, часто повторював, як заклинання:

— Мабуть, Бог хотів, щоб я пройшов і рай, і пекло на цій землі. У соціалістичний, з комуністичними перспективами «рай», зігнали весь народ. А будували його руками й на його кістках. Тому він і став пеклом для мільйонів. Переживши всі етапи розвитку й перетворень, і навіть єдиний та неділимий Союз, дідусь так і не дожив до тих часів, коли зміг би знову стати хазяїном землі. Хоча в 1991 році в фермери вже записувались..

До чого ця розповідь, спогад, біль, котрий більше годиться для вузького сімейного загалу? Передусім щоб нікому й ніколи не випала така доля: мені, моїм дітям, онукам. Та будь-кому не побажаєш пройти дідовим 86-літнім шляхом. Я часто дивуюся, на чому трималась його любов до землі, адже до останніх днів він самостійно обробляв присадибний наділ: не сотку, а цілих сорок! Відповідь одержав згодом з уст доброго приятеля, козельщинського фермера Павла М'якенького...

Зашморг на шиї

— Земля — що наркотик. Хоч раз спробуєш на ній хазяйнувати — засмокче до віку.

Фермером Павло Іванович став у шістдесят літ, полишивши насиджений Кременчук, де мав роботу й квартиру. Коли вибивав дясяток гектарів супісків, думав не про день учорашній і сьогоднішній, а про завтрашній. І щиро вірив, що буде він кращий. Бо хотів його таким зробити. Тримав у господарстві кілька корів, а свиней і овець — було й десятками. Власними пучками зібрав докупи комбайни, трактори, сівалки. Дім звів добротний, щоб і внукам просторо жилося... Наразі замучили болячки і здоров'я стало вже не те. Треба б передати все господарство здоровішим і молодшим. Та з'ясовується, що як він усе замислив, то й нікому. Хоч має і дітей, і онуків. І не в тому суть, що не створили ще в нашій країні таких університетів, де навчали б бути хазяїном. Цього ремесла просто не навчити. Бо воно приходить з материнським молоком, та й то не всім. А молодим і поготів — ще коли дійде. Та чи й дійде взагалі... Тим паче за суцільних селянських злиднів.

Догнали і перегнали Америку

ДОСВІД

Дев'ять з половиною тисяч тонн дієтичного м'яса виробив цього року птахокомбінат «Дніпровський», що в Нікопольському районі. А це вчетверо більше, ніж у 1998-му, коли на комбінаті заявили про своє друге народження.

Свого часу колишня бройлерна фабрика справді майже три роки простоювала. Вона елементарно не витримала конкуренції «стегенець» американських курей. Але менш як за півроку за двомільйонну — в доларах — позичку Європейського банку реконструкції та розвитку вдалося переоснастити імпортним обладнанням усі 39 пташників і навіть побудувати власні інкубатор та комбікормовий завод. Пізніше ще й узяли в оренду чотири тисячі гектарів землі. І ось результат — нині на Дніпропетровщині та в багатьох інших регіонах України домогосподарки віддають перевагу курятині комбінату Нікопольського району.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Крига скресла. Всі на нову техніку!

НАМІРИ

Як стверджують чиновники, за три роки сільськогосподарські підприємства Харківської області наполовину обновлять свій застарілий парк сільськогосподарської техніки. А до 2008 року на полях області практично не залишиться старих машин. Їхнє місце займуть сучасні трактори і комбайни.

Прогноз дуже оптимістичний. Зважаючи на те, що зростання обсягів промислового виробництва в Харківській області за 11 місяців поточного року становить лише 4,2 відсотка. Область не тільки не виконала програму економічного і соціального розвитку на 2002 р. — досягти приросту промислового виробництва на 7 відсотків, а й завершує рік з темпами нижчими, ніж у середньому в Україні. Підприємства тракторного та сільськогосподарського машинобудування знизили обсяги виробництва аж на 25%.

І все-таки, обговорюючи програму розвитку сільськогосподарського машинобудування і забезпечення господарств технікою, голова Харківської облдержадміністрації Євген Кушнарьов зазначив, що в регіоні є всі можливості для прориву в цьому найважливішому напрямі.

Нині не менш як 80 відсотків техніки на селі визнано такою, що давно відпрацювала свій термін. І хоча останнім часом селяни почали дещо активніше, ніж ще кілька років тому, купувати комбайни і трактори, навісне обладнання до них, однак темпи цього пожвавлення поки що занизькі.

Нинішнього року, за словами начальника управління сільського господарства облдержадміністрації Сергія Лобаса, підприємства області придбали нових машин і агрегатів на суму майже 100 мільйонів гривень. Наступного року, за прогнозами, цей показник збільшиться в півтора разу. Водночас, як уже було зазначено, виробники сільгоспмашин різко зменшують обсяги продукції.

— Парадоксальна ситуація, — каже директор Харківського тракторного заводу Петро Тодоров. — Незважаючи на те, що два роки поспіль у країні збирають непоганий урожай, фінансові можливості селян надто обмежені. Тому ми сьогодні обговорюємо з усіма зацікавленими сторонами схеми кредитування сільгоспвиробника, відшукуємо можливості реалізації техніки аграрникам на пільгових умовах. Був би покупець. А ми спроможні виробляти техніку, яка йому потрібна.

Враховуючи те, що державні програми підтримки сільгоспмашинобудування вже кілька років виконуються переважно на папері, харків'яни вирішили створити власну дієву програму оздоровлення сільськогосподарської економіки. Розраховують, що вона, з одного боку, допоможе промисловикам піднятися, як то кажуть, з колін, а з другого — впевненіше почуватися селянам. Адже виїжджати на поле стиглого хліба на старенькому комбайні — те саме, що намагатися здійснити політ у літаку з відірваними крилами.

— Ті схеми, котрі ухвалено в державі і нині розробляються, — бідкається заступник генерального директора ДП «Завод імені Малишева», що випускає зернозбиральні комбайни, Михайло Будьонний, — не вельми ефективні. Вони потребують чималих бюджетних коштів, про які складно казати. Ми пропонуємо йти іншим шляхом: сільгоспвиробник сплачує за 50 відсотків техніки, а банк кредитує решту 50 відсотків під заставу тієї самої техніки. Ось це, гадаю, найкраща схема.

На думку директора Харківської обласної дирекції банку «Аваль» Олександра Федосєєва, банкіри мають завжди керуватися реальною ринковою економікою і знаходити найпростіші механізми розв'язання складних проблем. «Ми готові збільшувати кредитні ресурси, які вкладатимемо в агропромисловий комплекс, зокрема й на придбання техніки. Схеми готові пропонувати ті, що найзручніші нашим господарствам».

Проблема в тім, упевнені в Харківській облдержадміністрації, що досі і селяни, і машинобудівники, і банкіри рухалися не лише ніби паралельними курсами, а нерідко й були схожі на героїв відомої байки, які тягли воза в різні боки. Головне завдання нині — об'єднати ці курси.

Микола КОСИЙ.

Харківська область.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

переділ

Покатай нас, Ванюшо, на тракторі

Не менше, якщо не більше, їх і в колишніх колгоспах, а коли точніше, то в тих формуваннях, що від них залишились. Та спершу кілька цифр для порівняння з одного лише району — Диканського. В їх основі статистичні підсумки господарювання в 1990 й 2001 роках, бо цьогорічні ще остаточно не підбито. Та, власне, і різниться рік минулий від нинішнього хіба що тим, що нині в полі замерзло кілька сот гектарів солодких коренів. Одинадцять літ тому в громадську касу було надбано 50 мільйонів ще твердих карбованців, а торік — лише 13 мільйонів гривень. Середня віддача гектара землі тоді становила: зернових — 42,3 ц, кукурудзи — 40,4, соняшнику — 24,6, цукрових буряків — 318,8, овочів — 133,1. А в досить сприятливому на погодні умови 2001 році зернові вродили по 23,7 ц/га, кукурудза — 11,0, соняшник — 9,6, цукрові буряки — 160,8, овочів не сіяли зовсім. 1990 року на сто гектарів сільгоспугідь було вироблено 546 центнерів молока і 165 м'яса, тоді як 2001-го — 179 і 9 відповідно. Селяни тоді одержали майже 20 млн. крб. чистого прибутку, а нині — 800 тис. грн. боргів.

Утім, за великим рахунком, такий стан на селі і загалом у регіоні; якщо одним словом — руїна. І тому зовсім не риторичне запитання: що до неї призвело? Передусім непродумана, коли не сказати згубна, державна політика стосовно села. Десять літ тому, задекларувавши його пріоритетний розвиток і не вживши жодних кардинальних заходів, село як таке, а було вже воно більш-менш заможне, по суті, наказало довго жити. А те, що залишилось, — тільки тьмяний його відбиток. Проте спочатку його скривдили, назвавши збитковим. Як це може бути збитковим м'ясо, молоко чи хліб? Та ні! «Збитковим» може бути лише керівництво, система, яка довела економіку до такого стану. Бо командувати сільським господарством має єдино гривня, і саме тут держава мала стати стимулятором виробництва. А вона навпаки — обдурила його диспаритетом цін. Як наслідок — літр мінералки став дорожчий за літр молока, і селяни в один день поголовно перетворилися на злиднів. Ось пригадайте: «Зима, селяни торжествують...», а нині радіти й нема чому. Навіть за такого врожайного року, коли збіжжям були забиті всі комори і засіки, гаманець порожній. А до нового хліба й свіжої копійки чекати щонайменше вісім місяців. З чого жити, чим платити податки, за пальне й мастило, про зарплату можна й не згадувати. Адже тільки за дев'ять місяців борги з неї становили 27 млн. грн. — сума для сучасного села астрономічна! І вочевидь, що вона зростатиме. А село неминуче стане банкрутом, і це, мабуть, комусь вигідно...

Турки в полі дир-дир-дир

...І наш врожай — вже їх «ясир». Я все домагаюся даних, в яку копієчку українському селянину вилилась «братня» допомога турецьких комбайнерів на цьогорічних жнивах і хто на цій оборудці нагрів руки, та все марне. Таємниця за сімома замками, простіше вивідати якийсь військовий секрет. Та все-таки деякі дані вдалося роздобути. Приміром, у агрофірмі «Дружба» Зіньківського району жнивували два турецькі екіпажі. Двома комбайнами на власному пальному вони обмолотили 300 гектарів ранніх зернових, отримавши за це 189 тонн пшениці. Якщо цінити за світовими мірками, а хліб повезли за море, то за кілька днів турки заробили майже 20 тис. доларів! І це лише з одного господарства! Подейкують, що подекуди турецький коровай склав половину, а то й більше від зібраного валу. А хто назве загальну кількість хліба, вивезеного за безцінь «за бугор» з України? А ми ще їм за це — вареники з сиром і сметаною та поцілунки! Справді, не з доброго дива на місцях шукали помічників: ще день-другий, і пшениця почала б осипатися на полі. Та хто подумав про рідних комбайнерів і їхні сім'ї, які залишилися без копійки. Де обіцяні вітчизняні комбайни й кредити на їх придбання? Чому, зрештою, хліб з одного й того самого полтавського поля у тій-таки Туреччині чи будь-де на Заході коштує щонайменше тисячу гривень, а на вітчизняному ринку за нього не дають і трьохсот?

Є думка, давши селянину волю, відродять і село. Нині там волі — без краю, а справжнього господаря як не було, так і немає, хоча бажаючих стати ним і не бракує. То чому все так не до ладу? І доки це триватиме? Висловлю «крамольне» припущення, що не-довго. Зовсім скоро, з правом купівлі-продажу землі, з'явиться на неї і «господар». Ні, він не прийде трудитись, йому це й ні до чого — горбатитимуться (хто молодший і здоровіший) учорашні «щасливі» власники земельних паїв. Бо половина з них свою частку продасть або проп'є (погляньте, хто нині істинний власник заводів і фабрик), а другу половину просто задавлять — щоб не було конкурента. І знову селяни стануть кріпаками?..

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

АКТУАЛЬНО

Ставати власниками не поспішають

В Івано-Франківській області з 200 тисяч громадян, які мають право на пай в колишніх КСП, державні акти отримали лише 42 відсотки. Це тоді, коли загалом по Україні акти отримала половина селян. За словами заступника начальника обласного управління земельних ресурсів Ярослава Спасіва, до нового року область повинна наздогнати загальнодержавні показники. Стосовно присадиб та дач, то з 421 тисячі осіб, які мають право на приватизацію, держакти одержала ледь четверта частина.

Більшість селян розуміє, що законно господарювати на своїй землі, можна лише з отриманням цього документа. Однак прискорити процес, зокрема, заважають малі потужності проектних організацій, що виготовляють документи на землю. Є ще один важливий чинник. Щоб отримати акт, треба сплатити проектникам 65 гривень за послуги. Виділити із сімейного бюджету цю суму можуть не всі.

Наталія АНДРУСЕЧКО.

Івано-Франківська область.

■ Продовження теми

Вовк мисливцям не товариш

З настанням лютих морозів у густих лісах поліського Камінь-Каширського району з'явилася зграя вовків. Імовірно, сіроманці мігрували з сусідньої Рівненщини або Білорусі. Зажерливі хижаки нападають на худобу, винищують місцеву звірину. Особливо потерпають від них мешканці сіл Нові і Старі Червища, Рудки Червинської і Тоболів. На численні звернення краян начальник держлісгоспу Іван Вовк зорганізував масштабну облаву на вовків. Усього за кілька днів єгері Камінь-Каширського і сусіднього Любешівського районів застрелили близько двадцяти хижаків. Полювання триває, бо голод жене сіроманців дедалі ближче до людських осель.

— Кількість вовків значно збільшилася, — розповідає начальник відділу мисливського господарства об'єднання «Волиньліс» Василь Сухопор. — Нині в лісах області їх щонайменше півсотні. Довелося обмежити відстріл парнокопитних, щоб зберегти їі популяцію. Заохочуємо мисливців полювати на сіроманців і лисиць. Згідно з наказом Держкомлісгоспу, відновлено преміювання за вбитого вовка. Нині за шкуру тварини у відділі мисливського господарства «Волиньлісу» платять сто гривень.

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

■ Акції

Світло для «зони»

У селищі Діброві Олевського району знову з'явилася електроенергія. Люди там уже й підзабули про такі блага цивілізації, як звичайна лампочка, не кажучи вже про телевізор. Селище — в зоні безумовного відселення. Але воно так і не стало «колишнім» — дехто все-таки повернувся до рідних місць. Нині тут проживають 85 сімей, переважно літні люди.

З обленерго мешканці Діброви ніколи справи не мали, бо одержували струм через місцевий щебзавод. Коли його від'єднали, мешканці залишилися без світла. ВАТ «ЕК «Житомиробленерго» пішло назустріч дібровцям. Збудовано більш як 6 кілометрів лінії, з них 600 метрів — високовольтні. Поставили енергетики й нову трансформаторну підстанцію. Купують струм у залізничників і подають його в селище.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

■ Трагедії

Начебто й не війна...

П'ятнадцять життів забрав вогонь за тиждень на Кіровоградщині. Загалом з початку року, за даними центру громадських зв'язків управління державної пожежної охорони УМВС в Кіровоградській області, на пожежах загинули 105 осіб.

Причини — порушення правил експлуатації елекронагрівальних приладів, пічного опалення та паління в ліжку в нетверезому стані.

...Трагедія сталася в Новоукраїнці. О пів на п'яту ранку сторож фермерського господарства «Обрій» почув крик одного з працівників. З'ясувалося, що водій КамАЗу, перш ніж вирушити у поїздку, вирішив перевірити кількість пального. Відкрив бак і запалив сірник. Від спалаху парів бензину на чоловікові загорівся одяг. Нещасний отримав опіки III—IV ступенів, від яких і помер у лікарні.

Пожежні, занепокоєні зростанням кількості смертей від «червоного півня», застерігають усіх: будьте обачні. Адже життя в кожного лише одне...

Олег БОНДАР.

Кіровоградська область.

БАТЬКИ І ДІТИ

Родина Симиренків

Мліїв. Зима. У ранні сутінки поринув самотній парк. Вітер жбурляє пожухлим листям, гримить жерстю ветхого даху Старого дому. Не віриться, що тут, у промерзлій тиші порожнього будинку, лунали колись звуки фортепіано, дзвенів дитячий сміх. До яскраво освітленого ганку під'їжджали екіпажі і чулися різномовні голоси. Польською, французькою, німецькою, англійською... У робочих кабінетах творилася передова наукова думка. Нуртувало ділове життя. У свята над розкішним дендрарієм, садом, над новозбудованими заводами, спалахували сліпучі феєрверки...

Але так було. У XIX — на початку XX століття Платонів хутір у містечку Мліеві став центром промислового, наукового, культурно-просвітницького життя. І не лише Російської імперії. Про потужні цукрові заводи фірми «Брати Яхненки й Симиренко», а згодом славнозвісну садівничу станцію Левка Симиренка, знали у всій Європі. Родина Симиренків разом зі своїми однодумцями створила, по суті, новітню модель української економіки. Їх народний капіталізм випередив час і суспільно-економічну формацію. Кілька поколінь Симиренків розвивали у своєму народі національну свідомість і гідність, плекали історію і культуру, підтримували кращі національні сили.

Сталінсько-репресивна сокира зрубала могутнє дерево роду Симиренків. Комісари від науки сплюндрували пам'ять про нього. Розорили квітучий Мліїв. Зрівняли з землею могили Великих Українців. У їх родинному храмі влаштували «вогнище культури». На цвинтарі — танцмайданчик.

Козак Андрій, чумак Степан, комерсант Федір

У своїх спогадах «Очима пам'яті» Тетяна Симиренко, донька замордованого більшовиками професора Володимира Симиренка, згадує свого прапрапрадіда Степана. «З постаттю Степана я була добре знайома, — писала Тетяна Володимирівна у журналі «Родовід», — бо він фігурував у всіх оповіданнях няні про минувшину. Няня приписувала йому безліч героїчних вчинків, одчайдушно нехтуючи хронологією, так що образ предка злився у моїй уяві з козаком Мамаєм, в існування якого я свято вірила».

У родинних переказах згадувалося про те, що Степан, син запорозького козака Андрія, відмовився присягнути на вірність Катерині II. За це його позбавили козацьких вольностей, привілеїв і навіть власного обійстя. Гордий Степан все одно не підкорився цариці. Він подався чумакувати, і десь у дорозі наздогнала його лиха звістка. Степанову дружину та шестеро дітей закріпачив князь М. Воронцов. Один із синів чумака, Федір, мав не лише непокірливу козацьку вдачу, глибоке почуття власної гідності, а й гострий, сміливий розум. Тяжко працюючи на пана, він одночасно добився дозволу орендувати водяні млини на річці Вільшанці. За зароблені гроші Федір викупив себе з кріпацтва й одружився на дівчині з доброго роду. В Анастасії Яхненко було троє братів, яких викупив на волю їх батько Михайло.

Терентій, Кіндрат і Степан Яхненки мали неабиякі комерційні здібності. Вони успішно торгували збіжжям, борошном, шкірами, а також вигідно орендували млини у Смілі та Умані. Із залученням кмітливого Федора до родинної спілки комерція братів набула ще ширшого розмаху. Заснована, як стверджує дослідниця історії цукрової промисловості в Україні Ольга Шевченко, приблизно у 1815—1820 роках фірма «Брати Яхненки й Симиренко» володіла власними млинами, мала крамниці і комори по всій Україні. Організований Торговий дім Яхненків-Симиренка, пише історик, тільки в Одесі налічував шість крамниць і з великими прибутками продавав за кордон борошно і шкіри.

Заробивши великий капітал, власники фірми, одначе, не пошкодували його для того, щоб порятувати в голодному 1830 році тисячі селянських життів. Ольга Шевченко наводить такий історичний факт: протягом кількох місяців Федір Симиренко та брати Яхненки безкоштовно годували 10 тисяч українських селян. Із своїх млинів і комор вони видавали борошно всім голодним, хто туди приходив.

Авторитет колишніх кріпаків, котрі завдяки власному талантові і праці стали одними з найбагатших людей півдня Росії, був такий великий, що у 1832 році купцям першої гільдії Терентію, Кіндрату, Степану Яхненкам та Федору Симиренку імператорським указом було присвоєно звання спадкових почесних громадян. Шанованих власників знаменитої фірми «за сприяння в розквіті Одеси та за активну участь в її самоврядуванні» тривалий час обирали членами Думи, а також міськими головами.

Володимир Федорович Симиренко.

З часом масштабне мислення Федора Степановича, глибоке розуміння ним економічних процесів, що відбувалися в країні, повернуло русло розвитку фірми в інший бік. Торговий дім Яхненків та Симиренка почав торгувати цукром. Уже перша оптова закупівля у графа Бобринського цукру-рафінаду на 280 тисяч карбованців принесла підприємцям 100 тисяч карбованців чистого прибутку. Капітал компанії зріс до 1 мільйона карбованців, і перед її засновниками постало завдання розпочати власне цукроваріння. Палким ініціатором спорудження цукрового заводу був син Федора Симиренка Платон.

Заводоуправління Мліївського пісково-рафінадного заводу, 1845 рік.

Цукрозаводчик Платон

У Федора Степановича та Анастасії Михайлівни Симиренків народилося 22 дітей. Вижило восьмеро. Платон був старший. Він, як і всі діти цієї родини, відзначався тямущістю, вдумливістю, бажанням навчатися. Працюючи помічником батька в компанії, Платон побував на цукрових підприємствах Франції та Німеччини. Повернувшися з закордонних поїздок, переконав дядьків і батька розпочати будівництво власних цукроварень.

Коли місце під завод було вибране і закладено його підвалини, молодий Симиренко знову їде до Парижа і чотири роки навчається в Політехнічному інституті. Водночас майбутній інженер-технолог укладає договори і постачає до Ташлика на завод найновіше європейське бурякопереробне устаткування. Коли 1843 року дипломований фахівець цукрової галузі повернувся на батьківщину, перший в Російській імперії паровий пісково-рафінадний завод почав працювати. Для його обслуговування і навчання місцевих механіків та робітників новій технології з Франції у село Ташлик, що під Смілою, прибули працювати за контрактом 30 фахівців із сім'ями. Платили іноземним інженерам удвічі більше, ніж отримували вони на батьківщині. Однак прибутки компанії перевершували всі витрати, у тому числі і на французьких фахівців.

Через два роки Платон Федорович, який став технічним директором Мліївського промислового комплексу, побудував з компаньйонами цукрозаводи поблизу Черкас у селі Руська Поляна, узяв в оренду і технічно переобладнав цукроварні в селах Орлівці та Олександрівці. Мав також намір звести на Куренівці в Києві цукрорафінадний завод, але тодішня влада не оцінила прогресивної ідеї і не виділила землю під забудову. Тоді Платон Симиренко вирішує споруджувати завод-гігант у Млієві. Для цього спочатку було побудовано власну цегельню. А в 1848 році над річкою Вільшанкою один за одним виросли з міцної мліївської цегли корпуси підприємства-велетня, у тому числі й 7-поверховий цех рафінадного виробництва.

Устаткований за останнім словом науки і техніки цукрозавод вражав не лише своїм розмахом і модерновою технологією. Атмосфера молодечого завзяття і новаторства, що панувала на підприємстві, захоплювала всіх, хто зустрічався з авторами «мліївського дива». Варто сказати, що головному натхненнику і будівничому заводів виповнилося у той час лише... 28 років! Платон Симиренко, ніби відчуваючи, як мало часу відпустить йому доля, поспішав здійснити мрію свого життя — об'єднати в одному промисловому комплексі цукрові підприємства і машинобудівний завод, який забезпечував би ремонт і випуск новітнього обладнання для цукроваріння.

Такий завод було побудовано. Металообробні верстати та технологічне обладнання Платон Федорович закупив в Англії, Франції, Бельгії. Знову-таки, свідчать історики, це підприємство в українському містечку Млієві стало першим в Російській імперії заводом цілком устаткованим найновішою європейською технікою! Навіть сьогодні це видається фантастикою, але через рік на машинобудівному підприємстві Яхненків і Симиренка, випускали не лише технологічне обладнання для цукроварень та сільськогосподарські машини, а побудували два перших металевих пароплави! Неймовірним донині видається й те, що у роки шовіністичного свавілля, коли Україну називали не інакше як Малоросія, Платон Симиренко назвав свої пароплави «Українець» та «Ярослав»! Підкресливши цим, що Україна — спадкоємиця великої держави, Київської Русі.

Душа і серце Млієва

Тридцятирічним, у 1850 році, Платон Симиренко одружився. Багато хто з його оточення побоювався, що 21-річна випускниця інституту благородних дівиць, донька голови Одеської міської думи мільйонера Івана Овчиннікова, не буде підхожа Яхненкам-Симиренкам. Утім, ці перестороги виявилися марні. Однаково і вродлива, і розумна, чарівна і доброзичлива Тетяна Овчиннікова, стала чудовою дружиною і матір'ю, «душею і серцем Млієва». Названа на честь своєї «святої прабабусі» Тетяна Володимирівна Симиренко писала у спогадах: «За доби розквіту фірми у власників повсякденно юрмилося найрозмаїтіше товариство. Англійці, французи, поляки і німці, поміщики, купці та фінансисти, родичі і знайомі сиділи в покоях цих «улюбленців долі», оточені «всім, що можуть дати мода, розкіш, мистецтво і література». Цікава, начитана співбесідниця, котра блискуче володіла кількома мовами, Тетяна Іванівна полонила всіх, кому довелося з нею зустрітися.

Платон Федорович Симиренко. Париж, 1851 рік.

Райське містечко

У 50-х роках позаминулого століття слава про цукрозаводчиків братів Яхненків та Симиренка сягнула апогею. Компанія мала мережу своїх магазинів і великих складів по всій Російській імперії. Мільйонні банківські операції стали звичною справою для адміністрації. На заводах і в майстернях працювало понад чотири тисячі посадових осіб і всі вони мали добру платню. Для робітників, зайнятих на мліївських підприємствах, було збудовано «райське містечко», яке потопало у садах і квітах. Кожна родина мала окремий будинок і свій город. Неодружені мешкали у впорядкованому гуртожитку. У крамницях, відкритих на Платоновому хуторі, ціни на товари були значно нижчі від «губернських». Крім того, для мешканців містечка працювали безкоштовно лікарня на 100 ліжок, аптека, школа, в якій викладали випускники університетів за програмою технічних училищ. Діяли також бібліотека та аматорський театр. Про високу культуру побуту «симиренківського містечка» свідчить те, що його вулиці освітлювалися рідкісними на той час газовими ліхтаря-

ми, функціонували парові лазні та водогін.

У 1859 році до Млієва приїхав Тарас Шевченко. За спогадами сучасників, поета гостинно і радісно зустріли брати Яхненки, Платон Федорович з Тетяною Іванівною та управитель заводу Олекса Хропаль. Оглянувши рафінадний завод, а затим робітниче містечко, лікарню, школу, дендропарк, Тарас Григорович не стримав свого захоплення. Він міцно обняв Кіндрата Михайловича Яхненка, котрий його супроводжував, і зі сльозами на очах вигукнув: «Батьку, що ти тут наробив?!.». Під час перебування видатного гостя Платон Федорович запропонував поетові видрукувати «Кобзаря» коштом фірми. Тарас Григорович із вдячністю прийняв цю пропозицію, і в січні 1860 року у друкарні Пантелеймона Куліша було видано «Кобзаря» на титульній сторінці якого значилося «Коштом Платона Симиренка». Саме ця примітка не сподобалася добродійникові, адже він завжди допомагав усім без розголосу. Але то вже інша історія.

Меценат Василь

«Українське диво» Яхненків-Симиренків випередило свій час принаймні на століття. Наявність народного капіталізму в умовах кріпосницької за духом і суттю Росії, було явищем унікальним і довго проіснувати не могло. Втім, крім об'єктивно закономірних обставин, додалися суб'єктивні. Це й наблизило кінець фірми.

Після тяжкої хвороби у 1863 році помирає на сорок третьому році життя Платон Симиренко. Один за одним у 1866 році йдуть з життя Терентій та Степан Яхненки. Тяжко занедужав Кіндрат Михайлович. Для управління справами фірми було призначено адміністрацію, котра, на жаль, лише формально керувала заводами і Торговим домом. Коли компанія опинилася на межі банкрутства, з Парижа був викликаний молодший брат Платона Федоровича, 26-річний Василь. Він, як і старший Симиренко, блискуче закінчив Політехнічний інститут і горів бажанням продовжити родинну справу. Однак порятувати фірму і повернути їй колишню славу було вже запізно. Кредитори не могли дійти згоди, а нащадки Степана Яхненка вимагали негайного поділу капіталу... Відмовившися від своєї частини спадщини, Василь Федорович у 1873 році залишив посаду голови адміністрації і покинув Мліїв.

Оселився інженер-технолог у селі Сидорівці, неподалік Корсуня, де придбав з торгів занедбану державну цукроварню. Разом з дружиною Софією Іванівною, вірною помічницею, Василь Федорович піднімає з руїн й устатковує завод. Причому, як талановитий конструктор і новатор — удосконалює бурякопереробне обладнання, як учений-хімік — винаходить нові, прогресивніші способи виварювання цукру.

Василь Федорович Симиренко.

Результати його новацій, опубліковані в науково-технічних журналах Росії, і особливо за кордоном, приносять Василю Симиренку заслужене визнання вченого-практика.

«Василь Федорович, — написав у часописі «Степ» його сучасник Андрій Ніковський, — був видатним теоретиком, що вмів детально обчислити всі вигоди й подробиці кожного технічного заходу, але так само надзвичайно добре він знав практичну механіку і знав свої машини, як добрий музика свій інструмент...» Власник цукроварні працює нарівні з робітниками, «у мазуті і сажі налагоджує роботу машин і обладнання». Саме це — поєднання таланту і працелюбства — допомогло Симиренку підняти свій завод до рівня найпередовіших у цукровій галузі держави й одержати мільйонні прибутки. Ще більшу вигоду почала давати цукроварня, коли поруч з нею побудували новий цех. Саме у ньому, вперше в Росії, почали виготовляти за технологією молодшого Симиренка мармелад. Згодом налагодили випуск пастили, яку Софія Іванівна, француженка за походженням, назвала «Українською». Цю солодку продукцію відправляли на експорт.

Наслідуючи симиренковські традиції, Василь Федорович постійно турбувався про добробут технічного персоналу підприємства та робітників. Добра платня, повна оплата лікарняних, школа, організація відпочинку, аматорський театр — все це було в полі зору промисловця та його дружини.

Тетяна Іванівна Симиренко, дружина Платона.

Без розголошення

Однак була в житті Василя Симиренка сфера, яку він, також за родинною, очевидно, традицією, ніде не афішував і не розголошував. Тому мало хто з його оточення знав, що 10 відсотків всіх своїх мільйонних прибутків віддавав інженер-цукрозаводчик на розвиток української культури та літератури. Вже згадуваний нами Андрій Ніковський з великою повагою писав про глибоку духовність, шляхетність і моральну красу видатного українського Мецената, котрий усвідомлював, що здоров'я нації залежить не лише від геніїв літератури та мистецтва, а й від сильної і здорової економіки. «Кожен мусить робити те, до чого вдатний, — якось сказав Василь Федорович своєму молодшому другові, професору Київського університету Володимиру Антоновичу. — Вони (літературно-мистецька інтелігенція. — **Л. Т.**) тямляться на громадських справах, хай їх і роблять, а я тямлю заробляти гроші, то й мушу їх заробляти для України. А нащо б я силувався так заробляти, якби для України не були потрібні гроші, я б стільки не працював».

Майже сорок років із «страшенним напруженням енергії» працював Василь Симиренко у промисловому виробництві, в науці, брав участь в українському культурному і політичному житті. До нього, «видатного інженера і палкого патріота», тягнуться передові люди того часу, діячі українського відродження. В їх колі — композитор, співак і драматург Семен Гулак-Артемовський, мовознавець Кость Михальчук, професор права Олександр Кістяківський, композитор Микола Лисенко, історик Михайло Максимович... Промовистий той факт, що на цукроварні у Василя Федоровича працював деякий час автор українського національного гімну, кандидат юридичних наук Павло Чубинський. Разом із «славним Симиренком» вони видавали «щорічник» із бурякоцукрової промисловості, дослідження про цукрову галузь Російської імперії. Та найголовніше було те, що через Чубинського, Антоновича, інших членів славнозвісної київської громади, великий Меценат допомагав гуртувати свідомі національні сили навколо української національної ідеї. Упродовж 25 років Василь Симиренко «субсидував», як тоді висловлювалися, видання знаменитого історичного журналу «Киевская старина», підтримував «Літературно-Науковий Вісник», «Наукове Товариство», «Раду», громадське зібрання «Родина», «Товариство допомоги українській літературі, мистецтву й науці»... Врешті, в останні роки свого життя видатний добродійник склав заповіт, за яким усе майно, що оцінювалося в 10 мільйонів карбованців, після смерті його дружини (дітей у Симиренків не було), мало піти на потреби української науки і культури. Помер Василь Федорович Симиренко на 81-му році життя в Києві. Був похований 1915 року на Аскольдовій могилі.

Довга і цікава, як і життя його власника, історія представницького особняка Симиренків у Києві, спорудженого на замовлення Василя Федоровича в 1899 році. Дослідив її, як і інші симиренківські адреси у столиці, науковець Дмитро Малаков. Респектабельний, у стриманих формах стилю «неогрек», двоповерховий будинок на Трьохсвятительській, 23 (за старою назвою вулиці), перейшов, як і заповідав великий Меценат, Українському науковому товариству. Однак після встановлення радянської влади у жовтні 1920 року Губревком розпорядився віддати другий поверх особняка штабу Південно-західного фронту для «поселення інспекції піхоти». Перший поверх використовували різні установи УНТ. А з 1921 року, коли Наукове товариство об'єдналося з Українською академією наук, тут почала працювати Всеукраїнська академія наук — ВУАН. У 1934 році, більшовицька влада, брутально розтоптавши заповіт видатного промисловця-мецената, відібрала його помешкання в української науки і назвала Дім українських діячів науки та мистецтва «спецособняком». «Остання одчайдушна спроба поновити історичну справедливість — продовжити виконання заповіту Василя Федоровича Симиренка, — писав Дмитро Малаков, — була вчинена вже в окупованому Києві... Спілкою українських письменників, очолюваною поетесою, активісткою ОУН Оленою Телігою». Діяла спілка напівлегально, і 9 лютого 1942 року в особняку на Трьохсвятительській, 23, німецька спецслужба заарештувала й згодом розстріляла в Бабиному Яру Олену Телігу, її чоловіка Михайла Телігу, поетів Івана Ірлявського, Івана Рогача та ще трьох активістів ОУН.

Упродовж повоєнних років будинок Симиренків знову використовувався радянською владою як «спецособняк». Тут влаштовували закриті партійні й урядові прийоми, час від часу у покоях «народних капіталістів» мешкали перші особи партії, яка знищила рід Симиренків. Більш як двадцять років тому будинок пов'язували з ім'ям секретаря ЦК КПУ В. Щербицького. Втім, є сумнів, що цей партійний вождь що-небудь знав про власника будинку і про родовід Великих Українців...

Після проголошення незалежності Української держави в особняку Симиренка, що по вулиці Десятинній, 9 (така тепер адреса), розмістилося Посольство Об'єднаного Королівства Великої Британії.

Лідія ТИТАРЕНКО.

(Продовження в наступному номері.)

КОНТРАБАНДА

Джихаду — митний бар'єр

Миколаївська митниця передала обласній раді національних товариств своєрідну бібліотеку — 1381 книгу духовно-історичного змісту арабською, турецькою і татарською мовами. Це здебільшого коран, багато видань якого дуже цінні. Торік миколаївські митники затримали в порту велику партію незадекларованої літератури, що її переправляли в одну з країн Середньої Азії. Загалом мусульманські книги «цивілізовані» за змістом, але в 24 талмудах експерти-перекладачі виявили досить очевидний «запашок» — пропаганду релігійної ворожнечі, терору, заклики до боротьби з «невірними». Тож, безумовно, цю «духовну зброю» буде знищено.

Щоб достеменно проаналізувати всю літературу, експертам знадобилося багато часу. П'ять «придатних» книг буде передано в обласний краєзнавчий музей. Щоправда, література пройде ще одну експертизу — в духовному управлінні мусульман України. Річ у тім, що традиційні релігійні тексти можуть бути «імпровізовані», особливо, якщо книги видавалися у країнах, де іслам відзначається екстремізмом.

Анатолій РОМАНЮК.

Миколаїв.

У НАШИХ КОЛЕГ

На сторінках «Губернатора» — Кіровоградщина

Вийшов черговий номер міжнародного громадсько-політичного журналу «Губернатор». У ньому представлено нового Прем'єр-міністра України Віктора Федоровича Януковича, коаліційний уряд, новопризначених керівників облдержадміністрацій, фоторепортаж про роботу Верховної Ради України...

На сторінках цього номера «Губернатора» — Кіровоградщина. Справді унікальний край, щедрий на хліб, корисні копалини, багатий на добрих, мудрих людей. З кожним роком цей степовий регіон заявляє про себе дедалі голосніше. Вагомі врожаї зернових, цукрових буряків, соняшнику, новітні сільськогосподарські машини «Червоної зірки», концерну «Лан», потужні поклади графіту, бурого вугілля, декоративного каменю, інтенсивний розвиток освіти, театрального мистецтва, культури загалом, пошанування козацьких традицій — усе це сучасна Кіровоградщина, один з багатих індустріально-аграрних регіонів України, котрий виходить на широку дорогу творення свого нового економічного обличчя.

З листопада 1999 року обласну держадміністрацію очолює Василь Кузьмович Моцний, досвідчений організатор і управлінець, політик і господарник. Сприйнятливий до нового, раціонального, він уважно ставиться до традицій, до народного досвіду, до всього того, що служить нині Україні, її розбудові і зміцненню.

— Буваючи в колективах — і сільськогосподарських, і заводських, — ми пересвідчилися: люди довіряють своєму губернаторові, — зазначає головний редактор журналу «Губернатор» Богдан Білейчук. — Шанують його за діловитість, толерантність до чужих думок і поглядів, уміння приймати виважені рішення й домагатися їх виконання.

Як йому вдається? Про це — на сторінках листопадового номера «Губернатора».

У ньому ви також знайдете розповіді про кращі виробничі колективи, керівників підприємств, фермерських і селянських господарств. У них усіх — робочий настрій. Адже проблем у регіоні залишається доволі. Однак і голова облдержадміністрації, і люди намагаються їх розв'язувати разом. І в цьому — запорука майбутніх успіхів. Віримо, вони неодмінно будуть. Основа їх — працелюбність кіровоградців, любов до свого краю, до України.

Господарським судом Закарпатської області (88000, м. Ужгород, вул. Коцюбинського, 2а) порушено справу № 6/174 про визнання банкрутом агроторгового підприємства радгосп-завод «Мукачівський» (89600, м. Мукачево, вул. Духновича, 89, ід. код. 00413794, р/р 26006028154608 в філії ВАТ «Державний експортно-імпортний банк України» в м. Ужгород, МФО 312226). Розпорядник майна Пазина Ростислав Олексійович (ліцензія № 000280 від 10.03.2000 р., м. Ужгород, пл. Б. Хмельницького, 2/508).

Господарський суд Донецької області (83048, Донецьк, вул. Артема, 157) порушив справу про банкрутство № 32/222б, ДВАТ Центральна збагачувальна фабрика «Україна» ДП ДХК «Селидіввугілля», 85485, Донецька область, м. Українськ, код ЗКПО 00176561, р/р № 26001301490013 у відділенні ПІБ м. Селидове, МФО 334312. Розпорядником майна призначено Лучківа І. С. ліцензія №249931. Претензії кредиторів та пропозиції санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Відкрите Акціонерне товариство «Будівельно-монтажний трест № 17» повідомляє про ліквідацію: Дочірнього підприємства «Комбінат допоміжних виробництв» (код ЄДРПОУ 01242136, адреса: 49089, м. Дніпропетровськ, вул. Більшовицька, 20а), згідно рішення Господарського суду Дніпропетровської області по справі № А2/1509 від 19.03.2002 р. **Дочірнього підприємства «Житлово-комунальна контора»** (код ЄДРПОУ 01242610, адреса: 49089. м. Дніпропетровськ, вул. Більшовицька, 20), згідно рішення Господарського суду Дніпропетровської області по справі № Б/15-281/99 від 29.11.2002 р.

Господарським судом Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) порушено справу № 10/446 про банкрутство Приватного сільськогосподарського підприємства «Агрофірма ім. Т. Г. Шевченка» (с. Пришиб, Кременчуцького району Полтавської області, р/р 26003301258, МФО 391139 в Міському відділенні ощадбанку № 62 м. Кременчука).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Шушпанова Георгія Олександровича (ліцензія № 047860 від 15.10.2001 р., адреса: м. Кременчук Полтавської області, Набережна Лейтенанта Дніпрова, 82, кв. 92).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

---

19 лютого 2003 року, о 14-00 год, в приміщенні актового залу, за адресою: проспект К. Маркса, 48, м. Дніпропетровськ, відбудуться збори акціонерів ЗАТ Дніпропетровський універмаг «Дитячий світ»

Порядок денний:

1. Звіт Правління про підсумки фінансової діяльності за 2002 рік.
2. Звіт та висновки Ревізійної комісії.
3. Внесення змін у складі органів Правління.

Правління.

Господарський суд Черкаської області (18000, м. Черкаси, вул. Шевченка, 307) порушив справу № 08/4886 про банкрутство Лисянського хлібокомбінату районного споживчого товариства (Черкаська область, 19300, смт. Лисянка вул. Леніна, 104), р/р 26006300145 в Лисянському відділенні № 2971 ВАТ «Державний ощадний банк України», МФО 354626, код. 01734448).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21/1) постановою від 25 вересня 2002 р. по справі № 5/6/66 визнав банкрутом приватне підприємство «Діп-Ойл» (69000, м. Запоріжжя, вул. Нахімова, 3, п/р 26006203662004 в Запорізькому РУ ПриватБанку, МФО 313399, код ЄДРПОУ 24518977).

Ліквідатором призначено Войтановича Олександра Йосиповича (ліцензія АА № 249526 від 29.10.02), який мешкає за адресою: м. Запоріжжя, вул. Жукова, буд. 14, кв. 168.

Господарський суд Чернівецької області (58000, м. Чернівці, вул. Кобилянської, 14) 19.11.2002 року порушив справу № 2/609/6 про визнання банкрутом Заводу ДСП ВАТ «Берегометський лісокомбінат», 59233, смт. Берегомет, вул. Центральна, 113, Вижницького району Чернівецької області, код ЄДРПОУ 21413373, р/р № 26005926047620 в ЧОД АКБ «Укрсоцбанк», МФО 356011.

Розпорядник майна Порчук Марія Дмитрівна, ліцензія № 000044 від 31.12.93 р. (58000, м. Чернівці, вул. Кобилянської, 20, т. (03722) 585-572).

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) постановою № 15-123-б від 29.11.2002 року визнав банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру товариства з обмеженою відповідальністю «Ніка ТБ» (04050, м. Київ, вул. Межова, 23, р/рахунок 26002000193401 в АКБ «Київ», МФО 322498, код ЗКПО 25288574).

Ліквідатором призначено Реутова Олександра Борисовича, ліцензія № 249797 від 18.10.2001 р. (04119, м. Київ, вул. Дегтярівська, 26-А, к. 84).

Господарський суд Донецької області (м. Донецьк, вул. Артема, 157) порушив справу № 3/165б про банкрутство Хлібодарівського відкритого акціонерного товариства «Сільхозтехніка» (85766, вул. Леніна, 8, с. Хлібодарівка, Волноваxський район, Донецька область), код підприємства 00901921, п/р 26009301550670 у від. ПІБ у м. Волноваха, МФО 334646.

Розпорядником майна призначено Саєнко О. О., ліцензія № 250260.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Шановний акціонере!

Дирекція СВАТ «Київська овочева фабрика», місцезнаходження якого з адресою: 03062, м. Київ, вул. Академіка Туполєва, 12, код ЄДРПОУ 0084904 (надалі Товариство) повідомляє про проведення позачергових **Загальних зборів акціонерів**.

Збори відбудуться 07 лютого 2003 року о 14-00 годині, у приміщенні актового залу Товариства за адресою: 03062, м. Київ, вул. Академіка Туполєва, 12.

Реєстрація акціонерів Товариства та їхніх представників відбудеться з 13-00 години.

Акціонер повинен мати при собі документ, що посвідчує його особу, а представник акціонера повинен мати при собі документ, що посвідчує його повноваження, оформлений, відповідно до діючого законодавства та документ, що посвідчує його особу.

Довідки за телефоном: (044) 443-82-86.

Порядок денний:

1. Про збільшення розміру статутного фонду Товариства на суму 13 590 000 (тринадцять мільйонів п'ятсот дев'яносто тисяч гривень), в зв'язку з індексацією основних фондів, шляхом випуску додаткової кількості акцій існуючої номінальної вартості.
2. Затвердження змін до Статуту Товариств.

ТОВ «Бінласт» припиняє свою діяльність. Претензії приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення. Код ЗКПО 23241829, адреса: м. Київ, вул. Героїв Сталінграду, 12 Д, кв. 12. Р/р 26005300300501 в Мінській філії АКБ «Київ» м. Києва, МФО 320605, Телефон 464-45-62.

Господарським судом Вінницької області (21000, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) порушено провадження у справі № 230/10-874 про банкрутство сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Гарячківське» (24622, обл. Вінницька, Крижопільський район, с. Гарячківка, код ЄДРПОУ 03803356, р/р 260027580 в Вінницькій дирекції АППБ «Аваль» смт. Крижопіль, код банку 302247).

Розпорядником майна призначений Сокольвак Михайло Васильович, ліцензія № 250350 від 04.03.2002 року, адреса м. Вінниця, вул. Пирогова, 73 а, кв. 132, контактний телефон 53-20-94.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Ліквідатор банкрута Лебединського міжгосподарського інкубаторно-птахівничого підприємства (ухвала Господарського суду Сумської області від 20.11.2002 р. по справі № 6677-6/263), виставляє на продаж майновий комплекс Лебединського міжгосподарського інкубаторно-птахівничого підприємства, який розташований в м. Лебедин Лебединського району Сумської області, пров. Лебединський, 3.

У майновий комплекс входять: будівля інкубатора, складські приміщення, адмінбудівля, будівля автогаражу.

Площа закріпленої в постійному користуванні земельної ділянки 0,9 га.

Вартість майнового комплексу 31422,00 грн.

Заявки приймаються за адресою:

м. Лебедин Лебединського району Сумської області, пров. Лебединський, 3, тел. 8 (05445) 5-10-05, факс 2-21-78.

Господарський суд м. Києва порушив справу № 24/686-б про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Петрівський завод «СМІК» (м. Київ, вул. Сирецька, 33, р/р № 26004100230001 в Подільській філії АКБ «Київ», МФО 300777, код ЄДРПОУ 04012336).

Розпорядником майна призначено Седлецького Олександра Валентиновича (ліцензія серії АА № 047622, видана Міністерством економіки та з питань Європейської інтеграції України 10.07.01 р.), адреса: м. Київ, вул. Половецька, 16, кв. 112.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення. Копії заяв кредиторів та доданих до них документів направляються боржнику та розпоряднику майна.

Господарський суд Сумської області (м. Суми, вул. Рибалко, 2) порушив справу про банкрутство № 5864-15/514 Відкритого акціонерного товариства «Ямпільське підприємство «Агротехсервіс» (юридична адреса: 41200, Сумська область, смт. Ямпіль, вулиця 50 років Жовтня, буд. 11, ідентифікаційний код ЄДРПОУ 14000179, розрахунковий рахунок 26001301371 в відділенні Ощадного банку України смт. Ямпіль, МФО 337751).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Кекіна О. В. (Ліцензія № 250067, 40024, м. Суми, вул. Д. Коротченка, буд. 21, кв. 39, тел. 8-0542-21-34-27).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Ліквідаційна комісія Багатопрофільного інвестиційного концерну **«Савар»** повідомляє: вважати круглу печатку Багатопрофільного інвестиційного концерну «Савар», код ЄДРПОУ 21476578, недійсною у зв'язку з її відсутністю.

Товариство з обмеженою відповідальністю фірма «Аркос ЛТД» (код 19020790) повідомляє про свою ліквідацію.

Заяви кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня публікації за адресою: 02081, Київ, вул. Здолбунівська, 2. тел. (044) 465-94-50.

Колективна фірма «Гратіс», вул. Березняківська, 6а, т.5732135, ідент. код 21471711, зареєстрована Харківською РДА м. Києва 07.05.1993 р., повідомляє про свою ліквідацію, претензії приймаються протягом 2-х місяців.

Ліквідаційна комісія Колективного підприємства фірми **«Венера»** повідомляє: вважати круглу печатку Колективного підприємства фірми «Венера», код ЄДРПОУ 21576069, недійсною у зв'язку з її відсутністю.

В доповнення об'яви у № 222 (2973) від 27 листопада 2002 р. про продаж майна підприємства банкрута **ВАТ «Херсонський ЦПК»**.

Продовжити термін прийняття заяв на участь у конкурсі до 13 січня 2003 р.

Про отримання документів про конкурс звертатися за адресою: Херсонська обл., м. Цюрупинськ, вул. Гвардійська, 103.

Телефон для довідок: (05542) 2-10-78, 2-23-67.

Постановою господарського суду Сумської області від 21.11.2002 р. по справі № 3473-15/137 було визнано банкрутом ВАТ «Охтирський завод продтоварів» (вул. Червоногвардійська, 3, м. Охтирка, Сумська обл.; р/р 26001000092001 ФАКБ «Надра», МФО 337331, код 06711015).

Ліквідатором призначено Коняєву Ганну Миколаївну (ліцензія АА № 250344 від 04.03.2002 р.).

Товариство з обмеженою відповідальністю «Український центр вивчення громадської (суспільної) думки»

м. Київ, вул. Павлівська, буд. 29, кв.7. код ЄДРПОУ № 30929952 повідомляє про свою ліквідацію.

Заперечення від кредиторів щодо цього рішення приймаються згідно з чинним законодавством протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою: 01135, м. Київ, вул. Павлівська, 29, кімната, 7.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія ТТБ»

м. Київ, вул. Павлівська, 29, кім. 7, код ЄДРПОУ № 31030915 повідомляє про свою ліквідацію.

Заперечення від кредиторів щодо цього рішення приймаються згідно з чинним законодавством протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою: 01135, м. Київ, вул. Павлівська, 29, кімната, 7.

Господарський суд Чернігівської області (14000, м. Чернігів, пр-т Миру, 20) 10.12.2002 року порушив справу № 5/106 Б про банкрутство ВАТ «Новобиківський цукровий завод» (17452, Чернігівська область, Бобровицький р-н, с. Новий Биків).

Розпорядником майна боржника призначений Куровський В. В. (Ліцензія АА № 250377 від 05.03.2002 р.; м. Ніжин, вул. Московська, 2-а).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Правление ЗАО «Альтаир» сообщает, что Дочернее предприятие «Альтаир-1», код 30227528, ликвидируется по решению Общего собрания акционеров.

Претензии кредиторов принимаются в течении двух месяцев со дня опубликования данного объявления по адресу: 84619, г. Горловка, ул. Минина и Пожарского, 60.

Общество с ограниченной ответственностью **«Рубикон»**, код 31370581, объявляет о своей ликвидации на основании решения участников, протокол № 8 от 12 декабря 2002 г. Претензии кредиторов принимаются в течение 2 месяцев с даты опубликования настоящего объявления.

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) ухвалою від 04.11.2002 р. порушив справу № 32/200 Б про визнання банкрутом відкритого акціонерного товариства «Слов'янський завод «Буддеталь», код ЗКПО 01349756, юридична адреса: 84105, Донецька область, місто Слов'янськ, вул. Новий бит, 1, розрахунковий рахунок 26005980856 у Слов'янській філії АКБ «Укрсоцбанка», МФО 334226. Розпорядником майна призначена Власік Світлана Миколаївна, (ліцензія № 249513). 04.11.2002 р. введено мораторій на задоволення вимог кредиторів.

Вимоги кредиторів та пропозиції санаторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

До відома громадськості

Спільне Українсько-Російське підприємство «Технополіс» подало до Національної комісії регулювання електроенергетики заяву про видачу ліцензії з постачання природного газу за нерегульованим тарифом за місцем здійснення заявленої діяльності — територія України. Адреса: м. Суми, вул. Пушкіна, 55, тел. 21-98-95.

До відома громадськості

Товариство з обмеженою відповідальністю «Охтирський нафтопереробний завод» подало до Національної комісії регулювання електроенергетики заяву про видачу ліцензії з постання природного газу за нерегульованим тарифом за місцем здійснення заявленої діяльності — територія України. Адреса: Сумська область, Охтирський район, с. м. т. Павловка, вул. Леніна, 10.

Частное предприятие «Пирамида-1» (идентификационный код 21694082) уведомляет о своей ликвидации.

Претензии будут приниматься в течение 2-х месяцев по телефонам: 245-45-97; 245-58-94.

Українсько-фінське товариство з обмеженою відповідальністю **«ММІ Україна»**, зареєстроване Московською РДА м. Києва 06.05.1998 р. за № 13103, ідентифікаційний код 25590273, перетворюється у товариство з обмеженою відповідальністю «ММІ Україна».

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) ухвалою від 12.12.2002 р. порушив справу № Б-31/123-02 про банкрутство ТОВ «Хлібопродукт», ЄДРПОУ 25609860 (вул. Чоботарська, 80, м. Харків, 61052, п/р 2600801314640 в АКБ «Базис» м. Харкова, МФО 351760.

Розпорядник майна Шишкін О. Ю. (ліц. № 249709 від 19.10.2001 р., Червоношкільна наб., 16, к. 301).

Мораторій введено 19.11.2002 р.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації

Мистецтво управління польотами

Сьогодні, 24 грудня, виповнюється десять років Державному підприємству обслуговування повітряного руху України (Украерорух). Майже ровесник незалежності нашої молодої держави, підприємство пройшло дуже непростий шлях становлення. Проте ініціатива та відданість справі допомогли в стислі терміни практично заново облаштувати повітряний простір України, в кілька разів збільшити обсяг аеронавігаційних послуг. Здобувши заслужений авторитет надійного і висококопрофесійного партнера серед світової авіаційної громадськості, Украерорух водночас є прикладом успішного вітчизняного підприємства.

Коли Україна здобула незалежність, перед нею, як і кожною суверенною державою, постало питання найефективнішого використання свого повітряного простору. Треба було визначати його структуру, встановити згідно з рекомендованою міжнародною практикою правила польотів і процедур обслуговування повітряного руху (ОПР), узгодити з іншими державами та міжнародними авіаційними організаціями повітряні траси, організувати безпосереднє обслуговування повітряного руху своїм персоналом та власними засобами зв`язку, навігації та спостереження. А саме все це і становить основу національної аеронавігаційної системи.

Одним з перших кроків молодої незалежної держави було створення Державного підприємства обслуговування повітряного руху України («Украерорух»), яке нині відзначає свій 10-річний ювілей. Це було напрочуд вдале поєднання національних інтересів з міжнародними нормами, яке багато в чому обумовило успішне становлення національної аеронавігаційної системи.

З першого дня заснування підприємства генеральним директором Украероруху працював Кирило Поліщук аж до обрання його народним депутатом України (31 березня 2002 року). А починати йому і його команді однодумців довелося практично з нуля. Перед ними постали глобальні питання, які потребували обов`язкового розв`язання: ефективної реалізації потенціалу повітряного простору, створення умов для залучення максимальної кількості повітряних суден зарубіжних країн. Завдяки організації нової національної аеронавігаційної системи необлаштоване для світового авіаційного співтовариства українське небо повинно було перетворитися у привабливе та привітне.

Піонери Украероруху не засмучувалися, коли деякі, в тому числі і з авіаторів, вважали їх плани утопією. Певні підстави для такого ставлення були: технічні засоби системи обслуговування повітряного руху були не тільки застарілими, а й виробленими — у середньому їх знос становив 85 відсотків. Довжина міжнародних повітряних трас в нашому небі ледь сягала 6 тисяч кілометрів. Та й грошей на зарплату працівникам нового господарського самостійного підприємства не було де взяти. А його лідери забажали створити нову аеронавігаційну службу, зорієнтовану на найсучасніший європейський рівень!

Поступово їхня переконаність знаходила все більше прихильників. Авіадиспетчери на місцях, які тільки-но почали одержувати мізерну на ті часи зарплату, погодилися направляти прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства, на його розвиток: модернізацію, підготовку кадрів. Побутові, житлові та інші проблеми — з їх розв`язанням люди були згодні почекати. Незабаром відчули результат — умови господарської самостійності значно розширили горизонти можливостей.

Повітряний простір України почав поступово облаштовуватися. Невдовзі Європейський банк реконструкції та розвитку надав кредит для фінансування проекту модернізації аеронавігаційної системи України. Це було не тільки визнанням світовою авіаційною спільнотою того факту, що служба обслуговування повітряного руху в Україні відбулася, а й відкривало нові конкретні можливості її подальшого розвитку.

На сьогодні всі п`ять районних диспетчерських центрів обслуговування повітряного руху обладнані сучасними автоматизованими системами ОПР. Чотири з них —вітчизняного виробництва, виготовлені НВП «Аеротехніка», одна система — «Стріла-Аленія», встановлена в Бориспільському регіональному структурному підрозділі «Київцентраеро» — виробництва італійсько-британської фірми «Аленія Марконі Системз». Вона відповідає високим вимогам світових стандартів, що дає змогу успішно обслуговувати і зростаючі обсяги повітряного руху з перспективою на 10 років. Система здатна за потреби водночас обслуговувати майже 500 повітряних суден, забезпечуючи високий рівень безпеки польотів.

Генеральний директор Украероруху Юрій Чередніченко наводить такі дані: «Сьогодні підприємство надає повний спектр послуг з обслуговування повітряного руху на маршруті, підході до аеродрому та в зоні аеродрому, а також забезпечує необхідною аеронавігаційною інформацією всі види польотів в зоні своєї відповідальності».

Зона відповідальності охоплює п`ять районів польотної інформації загальною площею 730,48 тис. кв. км. Обслуговування повітряного руху здійснюється з 5 районних диспетчерських центрів ОПР, 1 допоміжного районного диспетчерського центру ОПР, 12 диспетчерських пунктів підходу та 35 контрольно-диспетчерських пунктів.

За роки, що минули, впроваджено нові маршрути в повітряному просторі України, що з`єднують Європейський регіон та Південно - Східну Азію, Скандинавію та регіон Близького Сходу. Нині в нашому небі пролягло 170 міжнародних авіамаршрутів, їх загальна довжина вже не шість, а майже 40 тисяч кілометрів.

За роки своєї діяльності Украерорух надав аеронавігаційні послуги понад 1,5 мільйона повітряних суден, які належать більш як 1000 авіакомпаній світу. Серед них — такі світові «велетні», як Люфтганза (Німеччина), Аерофлот (Росія), КЛМ (Нідерланди), Ейр Франс (Франція), Свісейр (Швейцарія), Квонтас (Австралія) та інші. Нині Украерорух підтримує партнерські стосунки більш як зі 150 зарубіжними організаціями, компаніями і фірмами. Фахівці підприємства беруть активну участь у роботі Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО), Європейської організації за безпеку аеронавігації (Євроконтроль) та інших міжнародних авіаційних організацій.

Важливим етапом на шляху інтеграції до Європейської системи організації повітряного руху є створення об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху (ОЦВС ОПР). Завдяки цьому з'являється можливість впровадження єдиних правил та процедур ОПР та гнучкого використання повітряного простору держави. Фахівці багатьох авторитетних міжнародних організацій, таких як ІКАО, Євроконтроль, НАТО та інші незалежні експерти, дали позитивну оцінку діяльності Украероруху зі створення ОЦВС ОПР.

Отож Украерорух небезпідставно здобув імідж підприємства, що як паросток майбутнього зростання вітчизняної економіки своїми силами здобуває чимало успіхів, торуючи шлях до європейського дому. Мабуть, символічно, що цей шлях прокладається найшвидкісними —повітряними — трасами. І коли світова громадськість підтверджує, що Україна як самостійна авіаційна держава відбулася, є в тому чимала заслуга п`ятитисячного колективу Украероруху.

— Певен, що роль і авторитет нашої держави у світовому співтоваристві зростатиме відповідно до подальшого облаштування повітряного простору, який стане ще привабливішим для користувачів і безпечнішим для польотів, — відзначає народний депутат України Кирило Поліщук. — Запорука цьому — висока кваліфікація професіональних кадрів, які обслуговують повітряний рух та безперервне вдосконалення технологій. Принагідно хочу щиро привітати всіх своїх колег, з якими пройшов непростий десятирічний шлях, і побажати, щоб їх зусилля й надалі збільшували привабливість рідного українського неба. Адже його колір — на нашому державному прапорі.

Борис СОМАРІН.

На знімках: перший гендиректор Украероруху, нині народний депутат України Кирило Поліщук; диспетчерський зал АС ОПР «Стріла-Аленія».

СПОРТ

Президентом став… прем'єр

Жодної боротьби за посаду президента Національного олімпійського комітету України (НОК) не було. Посаду обійняв Прем'єр-міністр України Віктор Янукович. Таке рішення прийнято на засіданні 14-ї генеральної асамблеї НОКу. Втім, розмови про це було чути в кулуарах набагато раніше. За Януковича проголосували 119 членів НОК зі 121 зареєстрованого на асамблеї.

Першим віце-президентом обрано попереднього керманича НОКу Івана Федоренка. Це найбільше здивувало. Адже саме під час його керування олімпійським відомством український спорт провалив олімпіади в Сієтлі та Солт-Лейк-Сіті.

Посада просто віце-президента дісталася у минулому дворазовому чемпіонові світу з важкої атлетики у суперважкій категорії, народному депутатові України Анатолієві Писаренку.

Спростували заднім числом...

Футбол. Ще не вгамувалися пристрасті навколо юного спартаківського втікача Дмитра Сичова, якого в наших динамівців з-під носа поцупив марсельський «Олімпік» (до речі, з Марселя повідомили, що Сичов поки що не гратиме за «основу», мовляв, малий ще, потрібен час для адаптації), як надійшла новина з Москви, котра шокувала футбольну громадськість України.

А 21 грудня в інтерв'ю російській агенції РІА «Новости» прес-аташе «Спартака» Олексій Зінін повідомив, що 27-річний капітан київського «Динамо», гравець національної збірної України Владислав Ващук підписав зі всенародним російським клубом контракт на п'ять років. Потім те саме пан Зінін сказав і кореспондентові ІТАР-ТАКС. І пообіцяв з цього приводу скликати прес-конференцію. От тобі й маєш...

Звичайно, дуже кортіло почути самого Владислава. Але його мобільний телефон був відключений. Декому з репортерів вдалося-таки поговорити з близькими оборонця. Ті підтвердили факт контакту Владислава зі спартаківцями.

Нарешті кореспондентові інтернет-сайту FootballUA вдалося поспілкуватися з Ващуком, котрий так пояснив ситуацію:

— Про все це вперше чую. У мене не було переговорів з московським "Спартаком". Я ще не залікував травму, а мене вже відправляють до іншого клубу.

— Ось уже десять років ви граєте за «Динамо». Чи хотіли б змінити клуб?

— Так, бажання пограти за інший клуб є. Але тільки не українській...

З офіційною заявою з приводу події, зрозуміло, не забарилося й керівництво ФК «Динамо» (Київ). У ній, зокрема, сказано, що ця новина несподівана. Особливо тому, що московський «Спартак» не звертався до динамівців з пропозицією про перехід до нього Ващука. Далі зазначається, що футболіст поки що перебуває у відпустці. Якщо вищезгаданий контракт із «Спартаком» справді має місце, то це означає, що Владислав Ващук, провівши переговори зі спартаківцями за спиною «Динамо», порушив не тільки юридичні зобов'язання перед клубом (контракт Ващука з «Динамо» закінчується 30 липня 2004 року), а й моральні норми.

Свого часу багатьох динамівців з Києва наполегливо запрошували до спартаківського табору. Зокрема, Анатолія Бишовця, Олега Блохіна, Володимира Трошкіна та деяких інших. Але далі «сватання» справа не заходила. Стійкими тоді були кияни. Не віриться, що інший шлях обрав корінний киянин і динамівець Владислав Ващук.

Коли цей матеріал готувався до друку, на інтернет-сайті московського «Спартака» з'явилося спростування. З'ясувалося, що переговорів з Ващуком спартаківці не вели. Мовляв, Владислав побував на весіллі Дмитра Парфенова і, зрозуміло, спілкувався з керівниками московського клубу.

Але от дивина: цю інформацію датовано 20 грудня і підписано тим самим Олексієм Зініним. А першу, про контракт, оприлюднено ... 21 грудня. Цікаво, кому потрібні ці ігри?..

Тим часом англійський «Болтон», який перебуває в нижній частині турнірної таблиці прем'єр-ліги, також виявляє інтерес до гравця «Динамо» (Київ) — Олександра Головка. Досвідчений оборонець уже побував на островах, де взяв участь у товариському поєдинку другого складу «Болтона» з «Бредфордом», котрий завершився внічию — 1:1.

Поєдинок Кличка з Льюїсом відбудеться

Бокс. Як повідомив промоутер братів Кличків Клаус-Петер Коль, бій між Віталієм та британцем Ленноксом Льюїсом за звання чемпіона світу відбудеться навесні наступного року — 12 квітня або на тиждень пізніше. І, найпевніше, в Лас-Вегасі. Коль зазначив також, що він досяг домовленості з представником Льюїса, незважаючи на перепони з боку скандально відомого американського ділка від боксу Дона Кінга.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Ця сліпуча філософська усмішка...

Карикатурист Василь Вознюк, якого ви бачите на знімку, — володар першої премії конкурсу карикатур «Приватне підприємництво в Україні» у номінації «Жінки і бізнес». «Голос України», як один з організаторів конкурсу, проведеного Міжнародною фінансовою корпорацією, поздоровив лауреата і своїми призами. Сліпуча усмішка Василя не залишила нас байдужими, так само як і його роботи, представлені на конкурс. Щоправда, дивлячись на них, посміхаєшся сумовито. Тому що сарказм у погляді художника на явища нашого життя наводить на філософські роздуми про цінності міжособистісних стосунків і суворої реальності. Тож хочемо побажати всім чоловікам і жінкам не опинитися в ситуації, зображеній художником: сильна бізнес-леді біля телефону з маленьким чоловічком на колінах, що ледь не муркотить від її зворушливо ніжного і владного дотику. Бізнес творить і... руйнує.

Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

Василь живе й працює в Житомирі. Створив чимало робіт, удостоєних уваги журі і вітчизняних, і зарубіжних конкурсів. Каже, що він вільний художник і внутрішньо вільна особистість.

21 листопада ц. р. «Голос України» опублікував його роботу і роботи інших переможців конкурсу карикатур, а також імена художників, відзначених заохочувальними призами. Ознайомитися з роботами учасників конкурсу можна на виставці, що відкрита в Арт-центрі Київського будинку дітей та юнацтва в галереї «Дім Миколи». Тут відбулося і вручення премій переможцям конкурсу.

Світлана ПИСАРЕНКО

ЦЬОГО ДНЯ

24 ГРУДНЯ

■ 1905 р. В Одесі народився Костянтин Данькевич, композитор. Автор, зокрема, опер «Богдан Хмельницький» та «Назар Стодоля».

■ 1924 р. Рішення Комінтерну про розпуск Української комуністичної партії (УКП). В Україні ліквідовано останні політичні партії

■ 1937 р. Народився В'ячеслав Чорновіл.

■ 1966 р. Радянська космічна станція «Луна-13» здійснила м'яку посадку на Місяць.

■ 1982 р. Перший політ транспортного літака Ан-124 «Руслан».

КОНЦЕРТИ

В Одесі — «Ріхтер-фест»

Сьогодні в Південній Пальмирі завершується грандіозне мистецьке свято «Ріхтер-фест», присвячене пам'яті видатного піаніста Святослава Ріхтера. Протягом тижня кращі інструменталісти, вокалісти з усієї України, а також учні дитячих музичних закладів давали численні концерти у багатьох залах міста. У дні «Ріхтер-фесту» відкрито пам'ятний барельєфний портрет великого музиканта роботи відомого одеського скульптора Миколи Степанова. Останнім акордом свята стане літературно-музична композиція «Мій Бог, моя Любов, моє Щастя», яку покажуть увечері в Одеському театрі опери і балету, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

Кільце з перспективою

У Сімферополі введено в дію кільцевий газопровід завдовжки 4,2 кілометра. Це дасть можливість забезпечити стабільну роботу міської газової системи, а збільшення в ній тиску відкрило перспективу швидкої газифікації околиць міста, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО.**

СЛУЖБА 01

Щоб свята не затьмарило горе

Минулими вихідними у столиці України сталося 23 пожежі. Загинули двоє людей.

А одна київська фірма вирішила відсвяткувати річницю свого заснування в ресторані «Хата Карася». Після частування завершити вечірку вирішили феєрверком. Одна з ракет потрапила на солом'яну стріху ресторану. Довелося запросити на гостину столичних вогнеборців.

Пожежна охорона столиці звертається до мешканців міста: не повторюйте чужих помилок та не псуйте собі свята пожежею!

Як повідомив виконувач обов'язків начальника Держпожбезпеки МВС України Віктор Доманський, з початку року в державі сталося 53 479 пожеж і загорянь. У вогні загинуло 2828 осіб, із яких 107 —діти. Півтори тисячі громадян травмовано. Значно загострилася ситуація внаслідок різкого похолодання. За першу декаду грудня на пожежах загинуло 253 українців, 64 — отримали травми.

Основні причини трагедій — необережне поводження з вогнем, порушення правил пожежної безпеки, несправності пічного опалення, пустощі дітей.

У передсвяткові дні загоряння трапляються через недотримання елементарних вимог пожежної безпеки, коли прикрашають новорічну ялинку, та через необережне поводження з різноманітними піротехнічними засобами.

Працівники Державної пожежної охорони вітають громадян із Новим роком та Різдвом Христовим. І висловлюють упевненість, що свята принесуть радість, а добрий настрій не буде зіпсований прикрими випадками, пов'язаними з порушенням правил пожежної безпеки.

«Укрзалізниця»: живіть щасливо, моряки!

(Початок на 1-й стор.).

Міський голова Севастополя Леонід Жунько на урочистій церемонії з нагоди здачі будинку в експлуатацію, подякувавши главі держави та залізничникам за турботу про моряків, оголосив рішення державної адміністрації міста-героя про присвоєння Президентові Леоніду Кучмі звання його почесного громадянина. Президент у вітальному слові підкреслив, що здача будинку свідчить, що «на місцях є влада, яка щось робить для людей».

Проблема з житлом для військових моряків Севастополя — що болісна виразка, якої ніяк не позбутися: квартири хоч і надаються, але істотно зменшити чергу на них поки що не вдається. Українська залізниця вирішила взяти частку цієї проблеми на себе: її будівельні підрозділи разом з колективом «Севастопольбуду» торік, у День захисника Вітчизни, заклали перший камінь у фундамент майбутнього будинку. З тим, щоб 23 лютого 2003 року вручити новоселам ключі від квартир. Новобудовою опікувався Міністр транспорту Георгій Кірпа. Власне, й ідея була його. Забезпечити житлом всіх моряків, які його потребують, «Укрзалізниця», звичайно, не в змозі, але хоч би тих, хто має в ньому найгострішу потребу або вже протягом 15—20 років чекає на нього, можна було спробувати.

Спорудження будинку велося швидкісними темпами: щодоби тут у три зміни працювали 1400 будівельників. Задоволені новосели кажуть, що кращого в Україні годі й шукати. Будинок, що фасадом розгорнутий до озера, де оселилися сотні лебедів, і справді красивий: автори проекту врахували традиції кримського містобудування: на високому пагорбі височіє споруда, яка вежами, арками й незвичайними вікнами більше нагадує

Фото Петра ПРИХОДЬКА.

білий палац XVIII століття, ніж звичайний багатоповерховий житловий будинок. Постаралися й опоряджувальники: внутрішні роботи виконано добротно, тут встановлена сучасна сантехніка, підлога паркетна, квартири досить просторі з великими вітальнями, мають підсобні приміщення. Одне слово, зовсім не схожі на ті, які ми одержували раніше. Справді: заселяйся в дім, обладнуй меблями — і жодних тобі ремонтів. Вартість цього подарунка залізничників — 50 мільйонів доларів, які спрямовано з оборотних коштів підприємства.

Новосели, 80 відсотків з яких моряки-чорноморці, очікували одержати тут квартири, як їм і було обіцяно, в лютому наступного року. Але «Укрзалізниця» підготувала їм сюрприз, забезпечивши виконання робіт уже в грудні. Як сказав Міністр транспорту Георгій Кірпа, пояснюючи скорочення строків будівництва, в кого немає хати, тому й кілька днів видаються вічністю...

Що це так — і пояснювати не потрібно, однак я запитала в кількох новоселів про їхні почуття в день, коли вони одержали квартири. Капітан першого рангу Володимир Сучилін разом із сім'єю чекав житло 12 років, полковник Віктор Обухівський — десять. «Які почуття? — перепитали вони? — Якими ж вони можуть бути, коли ти забезпечуєш сім'ю квартирою, та ще й такою, як ця?»

Квартиру в новому будинку одержали також кілька моряків-пенсіонерів. Зокрема, учасник Великої Вітчизняної війни, кавалер орденів Слави трьох ступенів Іван Максимович Міщенко. Квартира вже й умебльована — це подарунок Президента України.

Заступник головнокомандувача Військово-Морських сил Збройних Сил України, начальник Севастопольського гарнізону, віце-адмірал В'ячеслав Сичов теж радий за своїх підлеглих. Адже черга, в якій нині понад 1200 моряків, зменшилася на 90 осіб. Як сказав В'ячеслав Сичов, моряки вдячні залізничникам за подарунок, але проблема з житлом для них залишається, і її слід розв'язувати на державному рівні.

Квартири в новому будинку одержали також 40 працівників Севастопольського залізничного вузла. Деякі з них чекали їх з часу, коли вони одержали направлення на роботу, як молоді фахівці. За словами начальника Придніпровської залізниці Олександра Момота, на залізничній черзі перебуває майже 10 тисяч залізничників, але все-таки вирішено було допомогти морякам. Однак підприємство розвивається, розв'язуватимуть і квартирні питання.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Київ—Севастополь—Київ.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ,** Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311239. **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos